

Pe un aeroport nigerian se descarcă un elicopter care transportă alimente, în cadrul ajutorului internațional destinat populației biafreze înfometate

aeriane menite să aducă ajutoare au transportat proteine pentru copii sau cel puțin, pentru unii copii. Dar influența războiului asupra agriculturii și a comerțului cu produse agricole și sporirea de patru ori a numărului de guri într-o enclavă, care în vreme de pace nu-și poate hrăni populația normală, au creat o situație în care recolta anuală de yam și cassava va fi consumată într-o lună sau două, iar semințele de yam vor fi consumate și ele. În acel moment nu va mai fi nimic de mâncat, cu excepția ajutorului pe care îl aduc în țară avioanele.

Agențiile de ajutorare și guvernele interesate au acționat și și-au planificat acțiunile pornind de la presupunerea că Biafra se va prăbuși în curând. Dar Biafra nu se prăbușește. Liderii și o bună parte din populația biafreză consideră că nu au de ales decât între a muri acum în luptă sau a muri mai târziu ca rezultat al genocidului nigerian.

Șeful biafrez, colonelul Ojukwu, ar dori ca țara sa să lupte mai curând decât să mănince și acordă prioritate obținerii armelor atunci când menține deschise slabele legături aeriene cu exteriorul ale Biafrei. Nigeria, incapabilă să-i distrugă pe biafrezi din punct de vedere militar, s-a întărit pe poziții pentru a-i înfometă și amenință să doboare avioanele care se îndreaptă spre enclava biafreză, în baza ideii că acestea ar putea transporta arme și nu alimente, ceea ce, de fapt, multe avioane chiar fac. Acesta este motivul pentru care podul aerian are perspective atât de slabe.

Pentru părțile interesate, viețile omeștii vin pe locul doi. Nigeria pune pe primul plan reunificarea țării. Pentru Biafra, înțietatea o deține recunoașterea sa.

Alte țări africane acordă prioritate temerilor lor de a fi scindate datorită unor rebeliuni tribale de genul celei biafreze. Neguțătorii de arme acordă înțietate beneficiilor lor politice și economice. Statele Unite acordă înțietate preocupărilor lor față de viețile, investițiile și interesele politice americane. Chiar și agențiile de ajutorare își au prioritățile lor. Astfel, Crucea Roșie este inhibată de aranjamentele

stabilite cu companiile locale pentru stringerea de fonduri și împiedicată astfel să treacă la o acțiune separată în favoarea Biafrei.

Calamitatea depășește posibilitatea de acțiune și de imaginație, pentru a nu mai vorbi de aceea de compasiune, a întregii lumi.

După părerea noastră, există o singură cale posibilă de a se realiza ceva efectiv, din miile de lucruri care ar putea și ar trebui să fie făcute. Există o singură acțiune de natură să transforme de îndată și total situația și anume ca Nigeria să declare o imediată încetare a focului. Apoi, cei care se străduiesc să aducă ajutoare ar putea face tot ce le stă în putință.

Este deosebit de nejust să se ceară Nigeriei să renunțe la obiectivul său de reunificare națională. Este, de asemenea, foarte probabil, și trebuie să recunoaștem acest lucru, că Biafra ar putea exploata gestul federal pentru a-și consolida acțiunea.

Singurul argument valabil pentru a cere Nigeriei să declare de îndată o imediată încetare a focului este necesitatea de a salva viețile a aproximativ opt milioane de ființe omeștii care sînt — după cum subliniază Nigeria — nigerieni.

EL TIEMPO

BOGOTA

ȘAPTE CANDIDAȚI

PENTRU a treia oară după înlăturarea dictaturii lui Perez Jimenez, cetățenii Venezuelei care au împlinit vârsta de 18 ani — bărbați și femei — vor alege pe conducătorul țării prin vot direct și universal, consacrat în Constituția țării. Când — în 1959 — Romulo Betancourt, candidatul Acțiunii Democratice, a fost ales președinte al Venezuelei, actul acesta a avut semnificația sfârșitului dictaturii; Betancourt a fost primul mandatar constituțional al țării după mulți ani de dictatură a fostului general Perez Jimenez.

Coaliția guvernamentală formată atunci de Acțiunea Democratică împreună cu Partidul Democrat Creștin și Uniunea Republicană Democratică s-a destrămat însă mai repede decât se prevedea, astfel încât Betancourt a terminat în izolare mandatul său, aflându-se în fața unei situații destul de precare în care știrile despre o eventuală lovitură militară de stat se făceau tot mai adese auzite. Guvernul actualului președinte Raul Leoni, ales în 1963, a făcut un pas înainte pe calea stabilității politice din țară.

În actuala campanie electorală se înfruntă nu mai puțin de șapte candidați înscrși pe listele Consiliului Suprem Electoral: Gonzalo Barrios, candidatul partidului Acțiunea Democratică, poli-

O DEZBATERE FUNDAMENTALĂ

O încercare de forță între „ulii” și „porumbei” în Israel devine oare inevitabilă? Dezbateră între cele două mari tendințe care își împart opinia publică din țară privitor la forma și la conținutul unei eventuale păci cu arabii își are originea încă în momentul creării statului Israel. Această dezbateră, întreruptă în ajunul „războiului de șase zile”, a reapărut treptat, întâi în culisele puterii, apoi în presă, sub o formă mai mult sau mai puțin camuflată.

Pinchas Sapir, secretar general al partidului MAPAI (care deține majoritatea în parlament), s-a declarat mîndru de a fi „porumbel” fără ca prin aceasta să devină un „trădător”, epitet pe care activiștii îl aplică îndobște adversarilor lor. Și, în ciuda apelului lansat tuturor părților în cauză de către președintele Consiliului, Levy Eshkol, de a pune capăt acestui „strip-tease” care, după părerea sa, nu poate aduce decât prejudicii statului Israel, Sapir a făcut cunoscut că nu va mai lăsa fără răspuns nici o declarație a generalului Dayan. Într-adevăr, ministrul apărării nu a renunțat niciodată să-și exprime în public părerile, deseori contrarii celor exprimate de guvern.

Nici Aba Eban nu a ținut seama de apelul lui Eshkol. Șeful diplomației israeliene, care s-a străduit întotdeauna — și nu fără dificultăți — să prezinte politica guvernului său într-o manieră care să fie în același timp atrăgătoare pentru opinia publică mondială și acceptabilă pentru „ulii”, nu a ezitat să-și proclame în mod public solidaritatea cu Sapir.

Nu se poate întrevădea care va fi sfîrșitul dezbaterii angajate în Consiliul de Miniștri. Este posibil ca moderații să dețină majoritatea, așa cum a lăsat să se înțeleagă Aba Eban. Dar „ulii” beneficiază și ei de avantaje. Între cele două posibilități extreme — o „uniune sacră” factice sau dezmembrarea guvernului — calea rămîne deschisă unui compromis.

(După Le Monde)

O.S.A. NU TREBUIE SĂ INTERVINĂ

Este surprinzătoare cererea fostului președinte constituțional al Republicii Panama, Arnulfo Arias, ca Organizația Statelor Americane să intervină pentru a-i reda funcția.

Se va stabili oare ca normă acceptată intervenția O.S.A. în treburile interne ale popoarelor latino-americane? Desigur, nu ar fi pentru prima oară cînd această organizație intervine în problemele interne ale unei națiuni. Ne amintim de intervenția în Republica Dominicană.

Batista. Perez Jimenez și alți dictatori de teapa lor ar putea să utilizeze cazul panamez ca armă pentru a cere reinstalarea lor cu ajutor străin. Dacă se ia în considerare activitatea anterioară a O.S.A., acest organism ar deveni și mai susceptibil la presiunile din afară, un instrument pentru instalarea de guverne care, deși neagrate de propriile lor popoare, sînt pe placul anumitor mari puteri. Pe de altă parte, problema panameză mărește neliniștea popoarelor noastre în ceea ce privește puterea crescîndă a militarilor pe continent.

Pentru a pune stavilă dominației militare tot mai accentuate dintr-o serie de țări latino-americane, nu trebuie, însă, să apeleze la organismele internaționale. Fiecare popor trebuie să lupte cu propriile sale mijloace pentru a împiedica expansiunea ambițioasă a castei militare.

(După Excelsior — Ciudad de México)

tician vechi, unul din întemeietorii partidului, în vîrstă de 66 de ani; Rafael Caldera, din partea Partidului Democrat Creștin (C.O.P.E.I.), cu o ideologie bine încheagată a democrației creștine, în vîrstă de 52 de ani; Luis Beltran Prieto Figueroa, candidat al Mișcării Electorale Populare (M.E.P.), grupare formată la începutul acestui an, prin scindarea partidului de guvernămînt Acțiunea Democratică; Miguel Angel Burelli Rivas, de 45 de ani, fost ambasador al Venezuelei la Londra, care candidează din partea unei coaliții a trei partide influente de centru-stînga — Uniunea Republicană Democratică, Frontul Național Democrat și Forța Democratică Populară; industriașul Alejandro Hernandez, participant pentru prima oară la campania electorală în fruntea unui grup de „independenți”; German Borregales, reprezentant al Mișcării de Acțiune Națională (M.A.N.), partid conservator și, în sfîrșit, avocatul Alberto Solano, cel mai tînăr candidat — 32 de ani — fondatorul Mișcării de Eliberare. Avînd în vedere tendințele de dispersare a forțelor politice venezuelane, manifestate la alegerile anterioare, atrage atenția, în actualul proces electoral, gruparea a trei partide politice — U.R.D., F.N.D. și F.D.P. — în jurul unui singur candidat.

Candidatura lui Burelli Rivas are o semnificație aparte. În Venezuela, 62 la sută din populație o formează tinerii între 18 și 21 de ani. Conform datelor Consiliului Suprem Electoral, din cele 4 420 000 de persoane cu drept de vot, jumătate o reprezintă tinerii, dintre care aproape un milion (950 000) se vor prezenta pentru prima oară în fața urnelor. Or, programul lui Burelli Rivas este foarte receptiv la problemele tineretului: „Este necesar — declara el recent — să încredințăm tineretului o misiune concretă pe măsura aspirațiilor și entuziasmului său. Știința și tehnica deschid porți largi îndeplinirii acestui deziderat, care să lege tineretul de destinul na-

țiunii din care face parte”. El s-a pronunțat, de asemenea, pentru înființarea unui minister al familiei, care să se preocupe de protecția efectivă a copiilor.

În Venezuela se afirmă că acel candidat sau partid, care își va asigura încrederea tineretului, va cîștiga alegerile. De aceea, nici ceilalți candidați nu au neglijat problemele tineretului în programele lor electorale, promițînd realizarea unor obiective concrete privind asistența socială, dezvoltarea învățămîntului etc.

Dr. Rafael Caldera, care se prezintă pentru a patra oară la „examenul” electoral, din partea C.O.P.E.I., are un program mai mult de principiu. „Nu vom sacrifica principiile. Dar nici nu vom ignora realitatea. Nu vom neglija experiența și nici nu vom căuta în nori ceea ce oamenii doresc să realizeze în mediul în care trăiesc și luptă”.

Din programul candidatului M.E.P., Beltran Prieto Figueroa, spicuim: „Programul M.E.P. fixează ca premisă fundamentală realizarea unei politici cu obiectivul de a promova dezvoltarea în beneficiul claselor majoritare ale națiunii și nu al interesului anumitor grupuri mici sau persoane”. Figueroa a sprijinit ideea unei amnistii generale a tuturor deținuților politici, respinsă în cele din urmă de parlamentul venezuelan în baza unui raport al ministrului apărării.

Care dintre cei șapte candidați va întruni cele mai multe sufragii pentru funcția de prim magistrat al țării în înfruntarea electorală de la 1 decembrie rămîne de văzut. Majoritatea observatorilor politici consideră, însă, că Rafael Caldera are cele mai multe șanse de a învinge pe candidatul partidului de guvernămînt — Gonzalo Barrios. De asemenea, Luis Beltran Prieto și Miguel Burelli Rivas au posibilitatea să semneze la 1 decembrie sfîrșitul guvernării de un deceniu al partidului Acțiunea Democratică.

Rafael Caldera (52 de ani), principalul rival al candidatului guvernamental în apropiatele alegeri prezidențiale din Venezuela

Abdelaziz BOUTEFLIKA

ministrul afacerilor externe al Algeriei

Abdelaziz Bouteflika deține de cinci ani funcția de șef al diplomației algeriene. Cînd, în septembrie 1963, a fost numit, la vîrsta de 28 de ani, ministru al afacerilor externe, toți observatorii remarcău faptul că era cel mai tînăr deținător al unei astfel de funcții în lume.

S-a născut în anul 1935 la Oujda (Maroc), într-o familie de comercianți originari din orașul Tlemcen. Cursurile școlii medii le-a urmat la Oujda. Abdelaziz Bouteflika a aderat la mișcarea de eliberare națională din Algeria încă din 1954, intrînd la scurtă vreme după aceea în rîndurile Armatei de Eliberare Națională (A.L.N.). În 1961 a participat la acțiunea de reorganizare a armatei, fiind însărcinat cu conducerea frontului din sud, sub numele de maiorul Abd el Kader. În același an și în aceeași calitate, a vizitat o serie de state africane. Abdelaziz Bouteflika a fost și secretar general în statul major al armatei de eliberare algeriene, ca principal ajutor al colonelului Boumedienne.

După semnarea armistițiului cu Franța, Abdelaziz Bouteflika a început să desfășoare o intensă activitate politică, devenind comisar principal al Frontului de Eliberare Națională (F.L.N.) pentru Oran. În 1962, a fost ales deputat al orașului Tlemcen în Adunarea Națională algeriană și a fost numit, în primul guvern național (29 februarie 1962—18 septembrie 1963), ministru pentru problemele tineretului, sportului și turismului. În această calitate, Bouteflika a participat la formarea brigăzilor de muncitori voluntari și a grupelor de tineret F.L.N. În următorul cabinet format în septembrie 1963, el i-a urmat lui Mohamed Khemisti în postul de ministru al afacerilor externe, post pe care îl ocupă și în actualul guvern condus de colonelul Boumedienne, fiind un apropiat colaborator al acestuia.

Ca ministru de externe, Abdelaziz Bouteflika s-a preocupat de pregătirea diferitelor conferințe ale șefilor de state și guverne africane, a condus delegațiile Algeriei la tratativele cu Franța și la sesiunile Adunării Generale a O.N.U. În numeroase ocazii, șeful diplomației algeriene a afirmat hotărîrea țării sale de a promova o politică de colaborare cu toate statele lumii pe baza respectării reciproce a suveranității, de sprijinire a luptei popoarelor din Africa, Asia și America Latină pentru eliberarea de sub dominația colonialismului și neocolonialismului.

R. G.

DENUMIRI OFICIALE

A. Antonovici, Ploiești. 1) Denumirea oficială a Braziliei este Estados Unidos do Brasil (Statele Unite ale Braziliei). În conformitate cu constituția din 1956, Brazilia este o uniune de 22 state, 5 teritorii și un district federal. Mexicul se numește oficial Estados Unidos Mexicanos (Statele Unite Mexicane). Este format din 29 state dispunând, fiecare, de un grad destul de înalt de autonomie: guvernator ales prin vot popular, parlament și sistem judecătoresc propriu. Președintele republicii numește pe guvernatorii celor două teritorii federale și conducerea districtului federal. 2) Evident, foiletonistul Art Buchwald glumește, ca de obicei, cu un scop bine determinat. În foiletonul „Greșala lui Jackie” vrea să demonstreze cât de absurde sînt pretențiile celor ce își arogă dreptul de a se amesteca în viața particulară a fostei doamne Kennedy.

CE ESTE PARTIDUL BAAS ?

Adriana Mușat, Ploiești. Partidul Baas (în traducere „Partidul renașterii”) a fost fondat în 1940 de către Michel Aflak și Salah Bitar, ambii, în acea vreme, profesori de liceu la Damasc. Propunându-și să îmbrățișeze problemele lumii arabe în ansamblu (obiectivul final propus constă în crearea unei comunități — „Uruba” — a națiunii arabe de la Atlantic pînă la Golful Persic), Baasul își desfășoară activitatea în cadrele unui sistem organizatoric corespunzător: unei „direcțiuni naționale” îi sînt subordonate „direcțiuni regionale” în fiecare țară arabă în care partidul activează — legal (ca în Siria și Irak) sau ilegal (ca în Arabia Saudită, Iordania, Liban). Mai ales în ultimii ani, partidul Baas și-a desfășurat activitatea într-un mod care l-a îndepărtat mult de accepția acordată în mod obișnuit noțiunii de „partid politic”, prezentînd, la scara lumii arabe, nu atît imaginea unei formații omogene cît aceea a unui cadru organizatoric care reunește adepții unor orientări politice diferite sau, uneori, chiar contradictorii. Existența unui centru coordonator al activității formațiilor politice baasiste din diferite țări s-a dovedit în practică ineficientă și, în ultimii ani, autoritatea „direcțiunii naționale” de la Damasc a fost contestată cu diferite prilejuri. În orientarea diferitelor partide baasiste se reflectă condițiile specifice ale țării respective. În Kuveit și Liban, de pildă, partidele Baas sînt grupări predominante de dreapta, efect al structurii lor, care include, alături de elemente mic-burgheze, reprezentanți ai feudalilor și marii burghezii. În ce-l privește, baasismul sirian, îmbrățișat mai ales de mici comercianți, intelectuali, ofițeri ieșiți din rîndurile țărănimii a dovedit o orientare de stînga în

ansamblul tendințelor existente pe plan arab.

La Damasc, după instaurarea la conducere a baasistilor, la 8 martie 1963, aripa de dreapta a partidului a fost înlăturată de la putere, iar principalii ei exponenți — între care Aflak și Bitar — s-au refugiat în străinătate. Săptămîna trecută, în procesul intentat unor persoane implicate în încercarea de răsturnare a guvernului sirian din 10 iunie 1967, procurorul general a cerut pedeapsa cu moartea pentru Salah Bitar, aflat printre inculpați.

EXISTĂ INCHISORI ÎN SUECIA ?

Dan Leonard, student, București. 1) Nu este exactă afirmația colegului dv. că în Suedia nu ar mai exista închisori. Din păcate, nici o țară nu se poate încă dispensa de instituții care să asigure privarea de libertate a indivizilor periculoși. 2) Articolul nostru despre Spania, publicat în nr. 48, răspunde parțial la întrebarea dv. Ar fi însă hazardat să se facă pronosticuri în privința viitoarei forme de guvernămînt a țării. 3) Pierre Salinger a organizat campania electorală în favoarea lui Hubert Humphrey printre americanii domiciliați în Europa occidentală. În funcție de sisteme în vigoare în statul american de origine, americanii din străinătate își trimit votul fie prin poștă, fie depunîndu-l la ambasada Statelor Unite. Este una dintre explicațiile faptului că numărătoarea definitivă a voturilor se va încheia abia la aproximativ trei luni după alegeri. 4) Guvernatorii statelor americane au mandat pe termen de doi sau patru ani, în funcție de constituția statului respectiv. Mandatul de doi ani poate fi reînnoit de un număr nelimitat de ori. Dintre statele cu mandat de patru ani, unele permit de asemenea reînnoirea nelimitată, altele interzic un al doilea termen succesiv, iar altele interzic numai al treilea termen succesiv.

PROBLEME AFRICANE

E. Victor, Craiova. 1) Desigur că în Africa, la fel ca și pe celelalte continente, interesul major al maselor populare este apărarea păcii. Ca atare, orice tentativă de revizuire prin forță a frontierelor existente rămîne un act condamnat. 2) Credem că veți fi de acord cu noi că, în analiza unor fenomene social-politice este de dorit să se poarte de la cunoașterea aprofundată a faptelor reale, nu de la teze abstracte.

C. Stroescu, București. 1) Aprecîm interesul cu care urmăriți rubrica noastră „Din activitatea partidelor comuniste și muncitorești”. Ea va apărea în continuare. 2) Reținem propunerea de a reveni asupra situației din Siria.

MINIOLIMPIADA DIN CANALUL DE SUEZ

Traian Sincărăian, București. În cele 18 luni de la închiderea Canalului de Suez, circa 3 000 dintre navele care au ocolit Capul Bunei Speranțe au făcut escală la Capetown sau la Durban, veniturile suplimentare obținute astfel de Africa de sud (turism, reparații, aprovizionare a navelor) fiind estimate la cel puțin 25 de milioane de lire sterline anual. Proprietarii de petroliere din întreaga lume încasează acum un navlu de 7 ori mai ridicat decît înainte. Au fost, de asemenea, stimulate construcțiile navale prin comandarea a peste 150 de superpetroliere de 150 000 de tone sau mai mult fiecare. În prezent, Republica Arabă Unită primește din partea Kuveitului, a Arabiei Saudite și a altor state arabe exportatoare de petrol o compensație de 90 de milioane de lire sterline anual. Dacă s-ar ajunge la un acord pentru redeschiderea traficului prin Canal, lucrările pregătitoare

re ar dura probabil circa patru luni. În orice caz, noile petroliere, dintre care unele au o capacitate pînă la 300 000 de tone, sînt prea mari pentru a putea trece prin Canalul de Suez, chiar dacă adîncimea acestuia ar fi sporită pînă la limita maximă. Ținînd seama că prețul de cost al construirii unor asemenea superpetroliere reprezintă doar jumătate pe tonă/capacitate decît pentru petrolierele obișnuite, ele pot transporta petrolul în jurul Capului Bunei Speranțe contra sumei de 25 de șilingi pe tonă, față de 34 de șilingi pe tonă pentru un vas care ar trece prin Canal. În orice caz, de 18 luni, marinarii de pe navele prinse de blocadă în Canal se află tot acolo. Pentru a-și petrece mai agreeabil timpul, ei s-au organizat, pe nava poloneză „Djaharta”, o „mini-olimpiadă”. În fotografie, cîștigătorii englezi ai probei de tragere cu arcul prezintă trofeul cîștigat.

LA MOARTEA LUI HORIA FĂINARU

Corneliu Băloiu, Pucheni, județul Prahova. Reproducem din scrisoarea dv. un fragment din necrologul semnat de Comitetul de redacție al ziarului „Românul american”, la încetarea din viață a redactorului său șef Horia Făinaru, născut la Piatra Neamț la 30 august 1899: „Despărțindu-se de viață, sîntem siguri că prietenul nostru a plecat multumit sufleteste că și-a îndeplinit, cum a știut și putut mai bine, responsabilitatea luată față de muncitorimea română americană cu 31 de ani în urmă. A plecat multumit sufleteste căci, cu ajutorul ziarului nostru, care a ogîndit realizările îndeplinite de frații și surorile noastre din patria natală, ca parte din viața nouă și înfloritoare pe care și-o clădesc, românii americani și-au adus contribuția lor modestă. Însă marele regret ce l-a dus cu el a fost că nu a avut fericirea să vadă cu ochii proprii frumoasa grădină ce este astăzi Republica Socialistă România și să felicite personal harnicul popor român, în frunte

cu conducerea sa, pentru înfăptuirile realizate”. Nu putem decît să ne alăturăm dorinței dv. ca ștafa purtată de Horia Făinaru să fie preluată de alți români americani la fel de devotați cauzei păcii și prieteniei între popoare, la fel de apropiați sufleteste de patria și poporul nostru.

„LUMEA” IEȘEANĂ

Dr. Horațiu Nicolae Georgescu, București. Vă mulțumim pentru exemplarul din „Lumea” — Bazar săptămînal, datat 4 ianuarie 1925, pe care ni l-ați trimis în dar. Deosebit de interesant și de valoros acest supliment literar al cotidianului ieșean „Lumea”, după cum o atestă de altfel și semnăturile din numărul pe care ați avut bunăvoința de a ni-l trimite: Mihail Sadoveanu, Tudor Arghezi, M. Sevastos, Scariat Calimachi, Otilia Cazimir.

Teofan Miu, București. Vom ține seama de propunerea dv. privind prezentarea activității politice a populației de culoare din Statele Unite.

„AM FOST LA ALBA IULIA”

Ca participant la grandioasa adunare care a avut loc la 1 decembrie 1918 la Alba Iulia, aș vrea să redau prin scris tot ceea ce am văzut și auzit. La noi în sat n-a fost bucurie mai mare decât aceea din ziua cînd ne-am adunat la școală pentru a hotărî asupra modului și timpului de a merge la marea adunare de la Alba Iulia. La în-suflețita chemare a învățătorului Petru Grama către sătenii din Miheș, tot poporul, ca un singur glas, a răspuns: „Toți, mergem, tot satul”. Petru Grama a răspuns că asta nu se poate și trebuie să alegem numai delegați. Plecarea din Miheș spre Alba Iulia s-a făcut cu 6 zile înainte, să sosim la timp. Călătoria spre Alba Iulia a fost foarte plăcută căci ne mîna un dor aprins. O bună parte din cei ce călătoreau la adunare și-au dat întâlnire la gara Războieni-Cetate, unde tineretul din satul Afintîș a organizat o frumoasă manifestație. La sosirea trenului în gara Alba Iulia ni s-a făcut o primire entuziastă. Acolo jocurile și cîntecele nu încetau zi și noapte. Cetatea era îmbrăcată în haină de sărbătoare. Localnicii s-au purtat deosebit de atent cu grupurile sosite la sărbătoare. Fiecare dintre cei veniți a fost găzduit de o familie. Iată că se ivește înțuia zi din luna decembrie 1918. Ne găsim în istorica cetate Alba Iulia, unde ne înfrîmînd o zi frumoasă de toamnă tîrzie. Sus spre cetate nu puteai trece cum ai fi dorit, ci doar cum îți îngăduia puhoiul de oameni. La sfîrșitul adunării, după ce tribuna s-a golit și cuvîntările s-au isprăvit, au reînceput cîntecul și jocul. Cea mai impunătoare manifestație a fost a moșilor din Munții Apusenii, cei din satul Neagra, din Lupșa, din Zarand, din Cîmpeni, din Abac, din Mogoș-Mămăligan și din alte multe sate din Tara Moșilor. Ne-am dus la adunarea din Alba Iulia cu mare însoțire și ne-am întors acasă cu și mai mare bucurie.

Virgil ȘEULEANU
Tg. Mureș

AL. I. CUZA ȘI CANALUL DE SUEZ

Aș vrea să amintesc interesul manifestat de țara noastră față de Canal în secolul trecut. La 22 iulie/3 august 1862, domnitorul Alexandru Ioan Cuza a trimis o scrisoare de salut vice-regelui Egiptului, care făcea o călătorie cu vaporul pe Dunăre, în drum spre Constantinopol. Cuza arăta în scrisoare că admiră construirea canalului, inaugurat la 25 aprilie 1859. În 1864, Cuza a adresat o scrisoare noului vice-regal al Egiptului, Ismail, în care printre altele arăta: „Imense cantități de lemn din pădurile României au fost întrebuințate în construcția Canalului Suez și comerțul nostru maritim, urmînd calea deschisă de aceste prime expediții, a dus de mai multe ori

încă cerealele noastre în portul Alexandriei. Un anumit număr de români sînt stabiliți chiar pe pămîntul egiptean și se îndeletnicesc cu un negoț considerabil pentru care solicit binevoitoarea protecție a altei voastre”. Schimbările intense explicate de ce în Egipt se găseau stabiliți cîteva sute de români. Al. G. Goleșcu, reprezentantul României la Constantinopol, afirma la 23 mai/4 iunie 1866 că este necesară înființarea unui post de delegat consular în Egipt, pentru că „avem la Alexandria și la Cairo mai multe sute de supuși”. Dar propunerea lui Goleșcu nu a fost rezolvată. Abia în anul 1906 a luat ființă Agenția diplomatică românească de la Cairo.

Gh. BOGASIU
Mizil

SCRISOARE DIN YEMEN

Înapoiat de curînd în Republica Populară a Yemenului de sud, ca medic al Crucii Roșii Internaționale, am aflat că începînd din luna iunie situația din Republica Yemen și în special cea din regiunea capitalei Sanaa s-a înrăutățit. În afară de conflictul armat dintre guvernul republican și imamul El Badr, conflict care durează din 1962, de cînd a fost proclamată republica, chiar în interiorul teritoriilor republicane au început ciocniri armate sîngeroase. În Republica Arabă Yemen există două secte rivale care-și dispută de secole puterea: șafeii (în sud) și zeidiștii (în nord). Pentru a preveni un război religios între aceste două secte și a neutraliza manevrele imamului El Badr, regimul republican instaurat în septembrie 1962 a repartizat acestor două secte drepturi și privilegii egale. Șafeii i-au acuzat însă totdeauna pe zeidiști că duc împotriva lor o politică de opresiune și favoritism. După demiterea vechiului cabinet, generalul Hassan El Amri, care este un zeidist, a format un nou guvern, preluînd funcțiile de șef al armatei și de președinte de consiliu. El a impus demisia șefului de stat-major Abdallah Abdel Rakiib, de apartenență șafeistă. Disensiunile au crescut atît de mult, încît un grup de ofițeri șafeiști au declanșat, la sfîrșitul lunii august tulburări care au durat o săptămîină și care au cauzat moartea mai multor sute de persoane, printre care și mulți civili. În cîteva ore, neînțelegerile seculare dintre șafeiști și zeidiști, pe care guvernul republican încercase să le atenueze, au răbufnit, punînd în pericol însăși existența republicii. Guvernul nu a mai putut face față situației și s-a refugiat la Taiz, lăsînd la Sanaa numai un secretar de stat pentru rezolvarea problemelor curente. Șeicul Abdallah Ben Hussein, șeful triburilor hached, a lansat prin radio un apel, cerînd încetarea luptelor fratricide. El a anunțat că, în caz contrar, se va vedea obligat să intre cu trupele sale

în Sanaa și să neutralizeze conflictul, fără a face distincție între zeidiști și șafeiști. Guvernul generalului Hassan El Amri a răspuns, angajîndu-se să facă dreptate șafeiștilor și să le acorde drepturi egale. Aparenta normalizare a situației din interiorul Republicii Arabe Yemen nu presupune însă terminarea conflictelor armate din această parte a globului. Imamul El Badr, restabilit după o lungă boală, a reluat asalturile asupra orașului Sanaa. În scopul consolidării situației militare și economice, guvernul generalului Hassan El Amri încearcă o unificare cu guvernul Republicii Populare a Yemenului de sud, deci a tuturor yemeniților republicani. În Republica Populară a Yemenului de sud, guvernul republican luptă pentru întărirea cuceririlor democratice din ultimul an, dar starea de tensiune nu a încetat. Echipa guvernamentală a suferit modificări continue și, din echipa inițială alcătuită acum un an, după proclamarea independenței și a republicii, nu au mai rămas decît trei miniștri. După victoriile militare obținute asupra adversarilor regimului popular, în împrejurimile Haribului și Wadi-Ubaidah-ului, Consiliul Apărării Naționale a fost convocat din nou. Ședința a fost condusă de președintele republicii, Qahtan Mohammed Ashaabi, și de șeful forțelor armate, colonelul Hussein Othman Ashaal. Au fost studiate noile mișcări ale trupelor dușmane, care s-au concentrat în regiunile Najran și Ash-Sharoorah, la frontiera estică a țării, și s-au luat o serie de noi măsuri militare, care au drept scop să anihileze orice tentativă a adversarilor de a împiedica dezvoltarea republicii. La Aden au început preparati-vele pentru sărbătorirea împlinirii unui an de la eliberare, sărbătorire care va avea loc la sfîrșitul lunii noiembrie.

Dr. Claudiu BACIU
Aden

RELAȚIILE ROMÂNÔ-TURCE

Îmi permit să fac următoarea completare a articolul semnat de Constantin I. Tudor, în legătură cu relațiile româno-turce: În timpul vizitei făcute de N. Titulescu la Ankara în anul 1933, ziarul turc „Millyet” scria: „Turcia salută în dl. Titulescu

nu numai pe eminentul ministru de externe al României, ci și pe unul din cei mai de seamă diplomați ai Europei contemporane”. Cu același prilej, în 1933, N. Titulescu ținea să sublinieze: „Prietenia turco-română, care se dezvoltă în caldă atmosferă de înconjoară colaborarea noastră, este destinată să realizeze încă și alte mari opere pacifice”. În 1935, în timp ce N. Titulescu era președinte al Antantei Balcanice, s-a ajuns la un acord privind stabilirea unor linii aeriene între cele patru state, inclusiv între România și Turcia.

Laurențiu Gh. ȘTEFĂNESCU
student, Iași

IN ATENȚIA DIFUZĂRII PRESEI

Subsemnatul Lungu Nicolae, inginer agronom la C.A.P. Găvoajdia, jud. Timiș, vă rog să binevoiți a interveni la organele competente, care se ocupă cu difuzarea presei, pentru a mi se trimite nr. 46 al revistei „Lumea”, la care sînt abonat. Dirigintele oficiului P.T.T.R. din com. Găvoajdia mi-a comunicat că acest număr nu i-a sosit la oficiu, astfel că toți cei din comună, care sîntem abonați la revista „Lumea”, am rămas fără nr. 46.

V. Popescu, comuna Apateu, județul Satu Mare. 1) Vom comunica Direcției difuzării presei propunerea dv. și a multor altor cititori de la sate ca revista „Lumea” să se distribuie în mediul rural nu numai pentru abonați. Pînă la soluționarea acestei probleme, cea mai sigură cale rămîne abonamentul, care se poate face trimestrial, semestrial sau anual, cu începerea de la data de 1 a fiecărei luni. 2) După cum arătăm și în răspunsul dat cititoarei Didona Seceleanu în nr. 48/1968, cercetările în privința relației dintre formula cromozomică XXY și criminalitate se află de abia la început. Ca atare, pînă la verificarea ipotezei, e de presupus că nici un stat nu va introduce în legislația sa penală prevederi în această privință.

Eugen Popovici, București. De data aceasta, contribuțiile dv. nu se încadrează în preocupările rubricii.

lumea

săptămînal de politică externă editat de
Uniunea Ziaristilor din Republica Socialistă Romînia
Redactor-șef Ion Cârje

Redacția și administrația: București, Piața Școlii 1
Telefon 17.60.10. Internațional 18.50.95, și 18.53.55
Telex 197

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Școlii”

Abonamentele se fac la oficiile postale, factorii postali
și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții

UZINA DE PRODUSE
SODICE

OCNA MURES

livrează:

- Sodă calcinată ușoară 99% Na_2CO_3 ;
- Sodă calcinată grea 99% Na_2CO_3 ;
- Sodă caustică 98% NaOH ;
- Bicarbonat de sodiu industrial ;
- Bicarbonat de sodiu alimentar ;
- Bicarbonat de sodiu farmaceutic ;
- Silicat de sodiu solid $\frac{1}{2}$ și $\frac{1}{3}$;
- Silicat de sodiu lichid 38/40° Be și 58/60° Be ;
- Silicat de sodiu lichid tip C, D și E ;

livrează:

- Clorură de calciu tehnică hidratată ;
- Clorură de calciu cristalizată pentru scopuri alimentare ;
- Ionosil ;
- Sodil ;
- Carbonat bazic de magneziu tehnic și farmaceutic ;
- Oxid de magneziu tehnic și farmaceutic.

iprofil - MAGURA CODLEI

Lei 2

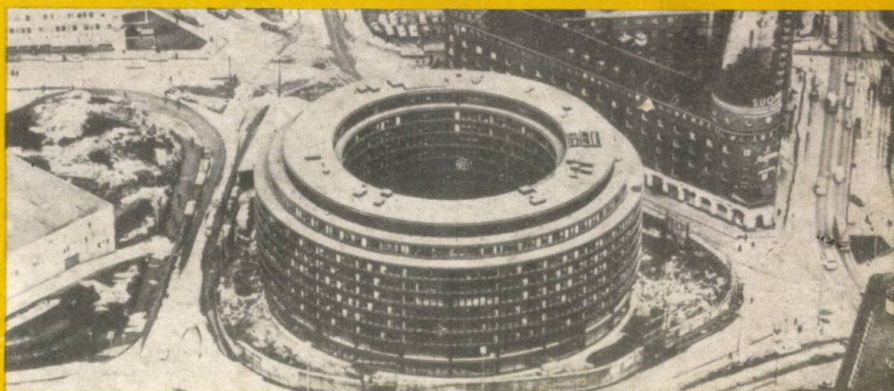
produce

- mobilă de calitate superioară
- garnitură de mobilă „Lămiița”
- fotoliul „Nehoiu”
- canapeaua „Carpați”
- paturi: mc 2; r. 22; „Bucegi”

ÎNALTĂ RĂSPUNDERE PENTRU CAUZA SOCIALISMULUI ȘI PĂCII

Întâlnire
cu
FINLANDA

**Calculatoarele
electronice
în lumea
contemporană**

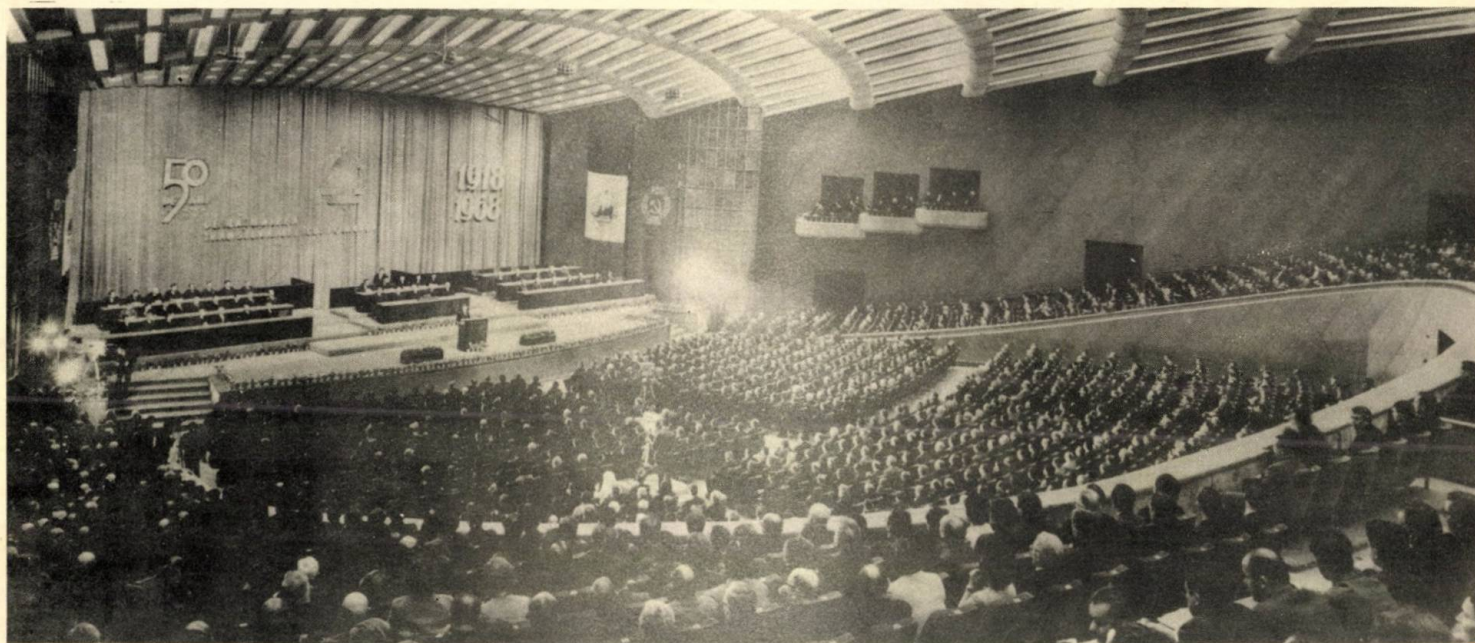
Cum și de ce
a fost ucis
**MARTIN
LUTHER
KING**

50

joi 5 decembrie
1968

lumea

SĂRBĂTORIREA SEMICENTENARULUI UNIRII TRANSILVANIEI CU ROMÂNIA

Aspect de la ședința jubiliară a
Marii Adunări Naționale, în
timpul expunerii tovarășului
Nicolae Ceaușescu

Alba Iulia : conducătorii de
partid și de stat în mijlocul unui
grup de participanți la actul
unirii

La inaugurarea complexului mu-
zeistic din Alba Iulia

lumea

Nr. 50 (267) 5 DECEMBRIE 1968

sumar

EDITORIAL

2 Înaltă răspundere pentru cauza socialismului și păcii. *Constantin Florea*

4 SĂPTĂMINA în telegrame. *Radu Pascal*

DE LA CORESPONDENȚII NOȘTRI

6 NEW YORK. Dezarmarea în dezbaterile Comitetului Politic. *Nicolae Ionescu*

14 CIUDAD DE MEXICO. Mișcările studențești : cauze și efecte. *Luis Suarez*

18 BELGRAD. I. B. Tito : Independența și egalitatea în drepturi — condiție a cooperării internaționale. *Nicolae Ploeanu*

ARTICOLE

7 Calculatoarele electronice și cooperarea internațională. *Petre Tănăsie*

9 Paris. Preliminariile Conferinței. *Radu Budeanu*

10 Gunnar Jarring își continuă misiunea. *Rodica Georgescu*

12 Întilnire cu Finlanda. *Ion Brad*

19 Doar o amânare... *Hartwig Meyer*

REPORTAJ PE GLOB

16 Hamburg. *Ion Manea*

CONTRAPUNCT

19 Concurs-ghicitoare. *Art Buchwald*

LUMEA ÎN CĂRȚI ȘI REVISTE

20 „Imperiul fără frontiere”. *Sergiu Verona*

22 CRONICA SECUNDARĂ

24 POVEȘTEA UNUI COMLOT. Cum și de ce a fost ucis Martin Luther King. *William Bradford Huie*

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

27—30 Gazette de Lausanne, U.S. News and World Report, L'Express, Frankfurter Allgemeine

PROFIL

30 JOHN LYNG, ministrul afacerilor externe al Norvegiei

POȘTA REDACȚIEI (31—32)

În acest număr :

ÎNALTĂ RĂSPUNDERE PENTRU CAUZA SOCIALISMULUI ȘI PĂCII

pag. 2

Vietnam
PRELIMINARIILE
CONFERINȚEI
DE LA PARIS

pag. 9

STADIUL
„MISIUNII
JARRING“

pag. 10

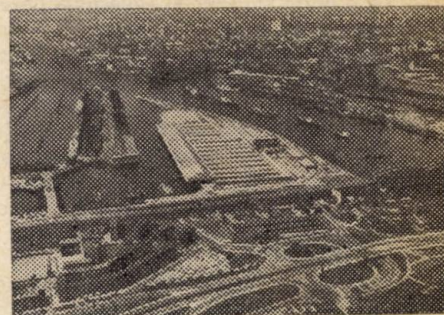
Correspondențe speciale de la

NEW YORK • BELGRAD •
CIUDAD DE MEXICO

Reportaj pe glob

HAMBURG

pag. 16

Noiembrie
1968

CRONICĂ
SECUNDARĂ

pag. 22

IMPERIUL

FĂRĂ

FRONTIERE

pag. 20

CUM ȘI DE CE A FOST ASASINAT
MARTIN LUTHER KING

pag. 24

Înaltă răspundere pentru cauza socialismului și păcii

Sînt încă vii în mințile și conștiințele noastre momentele emoționante ale festivităților prilejuite de aniversarea actului istoric — de însemnătate crucială în viața poporului român — înfăptuit la 1 decembrie 1918: unirea Transilvaniei cu România. Aceste festivități — care au culminat prin ședința jubiliară a Marii Adunări Naționale — au constituit o nouă și puternică expresie a unității de nezdruclinat a întregului popor, a tuturor oamenilor muncii din țara noastră, indiferent de naționalitate, în jurul Partidului Comunist Român, a Comitetului său Central, în vasta operă de edificare socialistă a patriei, de înfăptuire a idealurilor nobile ale comunismului.

Cu un viu și deosebit interes a fost primită, de către întregul nostru popor, ampla expunere prezentată de tovarășul Nicolae Ceaușescu în cadrul ședinței jubiliare a Marii Adunări Naționale, document de înaltă valoare teoretică și practică, în care, de pe pozițiile științifice ale marxism-leninismului, se face o profundă și multilaterală analiză a evenimentului istoric de acum 50 de ani și a evoluției ulterioare a țării — în semnificațiile lor cele mai esențiale și reliefându-se cu putere inepuizabila energie revoluționară a poporului român, capacitatea sa, în ciuda oricăror vicisitudini ale istoriei, de a asigura progresul material și spiritual al țării, libertatea și independența ei deplină — și în care sînt reafirmate principiile călăuzitoare ale activității interne și internaționale a partidului și statului socialist român. La temelia acestei activități stau în mod constant slujirea cu credință a intereselor fundamentale ale poporului român, hotărîrea neclintită de a călăuzi oamenii muncii în făurirea viitorului luminos la care au aspirat și pentru care au luptat și s-au jertfit zeci și zeci de generații, cei mai înaintați fii ai poporului nostru, grija permanentă pentru destinele socialismului în lumea întreagă, pentru asigurarea unui climat de pace și încredere între popoare, propice satisfacerii năzuințelor celor mai nobile ale tuturor națiunilor.

Deplina concordanță între politica internă și politica externă a țării, înaltul spirit de responsabilitate cu care Partidul Comunist Român și guvernul Republicii Socialiste România își îndeplinesc atît îndatoririle naționale, față de propriul popor, cît și cele internaționale, față de forțele socialiste, antiimperialiste de pretutindeni — idei ce străbat ca un fir roșu întreaga expunere prezentată în ședința Marii Adunări Naționale — constituie surse generatoare de forță și vitalitate ale politicii pe care partidul nostru o promovează cu înțelepciune pe planurile complexe ale construcției socialiste și ale vieții internaționale contemporane și pe care poporul român o urmează cu devotament și neîntărită încredere.

Evoluția vieții internaționale a confirmat și confirmă pe deplin justetea politicii internaționale a partidului și statului nostru, angajată ferm pe coordonatele progresului patriei socialiste, ale luptei pentru victoria socialismului, libertății și progresului în lumea întreagă, pentru pacea popoarelor. Promovarea ei a dus la sporirea contribuției țării noastre în rezolvarea problemelor internaționale, în lupta pentru victoria cauzei progresului și civilizației.

Coordonatele fundamentale ale politicii externe a României izvorăsc din caracterul orînduirii noastre socialiste, sînt o reflectare pe arena relațiilor internaționale a operei de făurire a noii orînduirii, de înflorire a patriei. Asigurînd

înaintarea tot mai fermă a României pe calea socialismului, traducerea în viață a mărețului program de ridicare a țării pe noi trepte ale progresului material și spiritual, elaborat de Congresul al IX-lea al P.C.R. și de Conferința națională a partidului, poporul nostru își îndeplinește îndatorirea sfîntă față de patria sa și în același timp o importantă îndatorire internațională. Deoarece — așa cum demonstrează viața — numai prin construirea victorioasă a socialismului și comunismului în fiecare țară, prin întărirea forței fiecărei țări socialiste se poate asigura întărirea frontului unit al țărilor socialiste, al mișcării revoluționare și progresiste din întreaga lume, se poate asigura solidaritatea internațională în lupta împotriva imperialismului, pentru pace și socialism. Afirmarea răspunderii pe care fiecare partid comunist o are față de propriul popor constituie baza trainică a politicii marxist-leniniste internaționaliste.

Acționînd în spiritul unei înalte răspunderi față de interesele vitale ale poporului, față de cauza socialismului, partidul și guvernul nostru pun în centrul activității lor internaționale dezvoltarea prieteniei, colaborării și alianței frățești cu toate țările socialiste, eforturile pentru întărirea coeziunii sistemului mondial socialist — principalul reazem al popoarelor în lupta împotriva imperialismului, pentru apărarea păcii și securității internaționale. Strîns legată de celelalte țări socialiste prin comunitatea orînduirii, ideologia marxist-leninistă, țelurile supreme comune, România militază pentru extinderea continuă a legăturilor dintre toate țările sistemului mondial socialist, pentru asigurarea unei largi și rodnice colaborări tovarășești în spiritul principiilor unanim recunoscute ale marxism-leninismului și internaționalismului socialist, ale stimei și încrederii reciproce, egalității în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, întrajutorării și avantajului reciproc. Factor hotărîtor în dezvoltarea și întărirea continuă a prieteniei dintre țările socialiste, respectarea acestor principii este, în același timp, menită să ofere un model înaintat de colaborare internațională, între popoare libere și suverane, să demonstreze în fața popoarelor lumii superioritatea socialismului și în domeniul relațiilor dintre state și națiuni.

În spiritul acestor principii, România își îndeplinește cu toată răspunderea îndatoririle ce-i revin în asigurarea și adîncirea continuă a colaborării multilaterale dintre țările socialiste, văzînd în întărirea solidarității și unității lor una din obligațiile sale internaționaliste de căpetenie. Țara noastră dezvoltă colaborarea economică cu toate țările socialiste și este membru activ al C.A.E.R., încă de la înființarea acestui organism. Partidul și statul nostru se pronunță pentru perfecționarea și intensificarea colaborării dintre țările membre ale C.A.E.R. pe baza respectării stricte a principiilor relațiilor dintre țările socialiste, înscrise și în statutul acestui organism. Ca țară socialistă, membră a Tratatului de la Varșovia, România acordă atenție întăririi capacității sale de apărare, dezvoltă colaborarea militară cu celelalte state participante la Tratat, cu toate statele socialiste, pornind de la premisa că atîta timp cît există blocul militar N.A.T.O. este necesară și justificată menținerea Tratatului de la Varșovia ca mijloc de apărare a țărilor membre împotriva unei eventuale agresiuni imperialiste. Nu poate fi, însă, nicidecum fundamentată și acceptată teza susținută în ultimul timp, despre o așa-zisă „necesitate” de a „limita” suveranitatea statelor membre ale Tra-

tatului, teză care contravine principiilor fundamentale ale relațiilor dintre statele socialiste. Este evident faptul că apartenența la Tratatul de la Varșovia, departe de a implica „limitarea” sau renunțarea la suveranitatea vreunui stat membru, constituie, dimpotrivă, un mijloc de apărare și întărire a independenței și suveranității naționale a fiecărui stat socialist participant la Tratat.

Asigurarea suveranității fiecărui stat socialist corespunde întru totul intereselor internaționale de clasă ale oamenilor muncii, principiilor internaționalismului socialist, reprezintă o condiție fundamentală a forței și eficienței acestor principii, este implicată în mod logic în ele, constituind o garanție a dezvoltării unei largi, trainice și eficiente unități internaționaliste a tuturor statelor socialiste, a oamenilor muncii din lumea întreagă. Lichidând exploatarea omului de către om, instaurând proprietatea obștească asupra principalelor mijloace de producție, socialismul lichidează în același timp cauzele obiective ale antagonismelor dintre națiuni, făcând premisele îmbinării organice a intereselor naționale și internaționale ale popoarelor, asigură toate condițiile pentru înflorirea multilaterală a națiunilor, pentru instaurarea și aplicarea deplină în relațiile dintre state a normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional. În aceasta și rezidă unul din izvoarele esențiale ale forței și influenței internaționale a socialismului.

De la înalta tribună a Marii Adunări Naționale, a fost reafirmată, cu o deosebită forță, hotărârea neclintită a partidului și guvernului nostru de a acționa și în viitor pentru așezarea pe baze trainice a relațiilor dintre țările socialiste, pentru asigurarea solidarității lor internaționaliste. „Partidul comunist și poporul român — a subliniat în Expunerea sa tovarășul Nicolae Ceaușescu — *nutresc convingerea că interesele supreme care leagă țările socialiste — deasupra oricăror deosebiri de vedere — vor triumfa până la urmă, asigurând întărirea unității, perfecționarea relațiilor internaționaliste de tip nou în cadrul sistemului socialist. Refacerea și întărirea unității țărilor socialiste este o cauză scumpă comuniștilor români, oamenilor muncii, și nu vom precupeți nimic pentru a contribui la refacerea acestei unități. Știm că de unitatea țărilor socialiste depind în mare măsură sporirea continuă a rolului și prestigiului în lume al socialismului, influența sa asupra dezvoltării sociale contemporane*”.

Animat de profunde sentimente internaționaliste, poporul român sprijină întru totul lupta popoarelor împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului, pentru cucerirea și consolidarea independenței naționale, își manifestă deplina solidaritate cu eforturile lor îndreptate spre înlăturarea oricărei dominații străine, spre asigurarea unei dezvoltări de sine stătătoare pe calea progresului, în conformitate cu aspirațiile și năzuințele lor de libertate și dreptate, de eliberare națională și socială.

În același timp, România — pornind de la considerentul că fiecare popor mare sau mic poartă răspunderea pentru soarta păcii și trebuie să acționeze pentru a contribui la organizarea unei lumi în care să fie exclusă folosirea forței și în care fiecare națiune să-și poată valorifica din plin potențialul material și spiritual — desfășoară o politică activă de colaborare cu toate statele, indiferent de sistemul social-politic, pe baza principiilor și normelor egalității depline în drepturi, respectului independenței naționale, neimixtiunii în treburile interne și avantajului reciproc. Fundamental pentru menținerea păcii, pentru crearea unui climat normal de conviețuire pașnică între popoare este asigurarea dreptului sfânt al fiecărui popor de a-și hotări singur soarta, de a-și orându-i singur treburile sale potrivit voinței și aspirațiilor proprii. Răspunderea pentru respectarea strictă a acestui drept sacru, pentru apărarea normelor și principiilor dreptului internațional, a legalității internaționale — de la ale cărei cerințe nu se poate sustrage nici o țară — revine tuturor popoarelor, tuturor țărilor, mari sau mici, membre ale comunității națiunilor.

Factor activ în frontul antiimperialist, Republica Socialistă România își aduce contribuția la unirea și activizarea tuturor forțelor interesate în cauza destinderii și a întăririi păcii, în preîntâmpinarea unui nou război, militează pentru încredere și prietenie între toate popoarele lumii. În expu-

nerea prezentată de tovarășul Nicolae Ceaușescu în fața Marii Adunări Naționale, a fost reafirmată poziția partidului și guvernului nostru în principalele probleme ale asigurării păcii și securității internaționale; căile de creare a unui climat de pace, sănătos, între statele continentului european, reglementarea pașnică a problemei vietnameze, asigurarea păcii și securității popoarelor în Orientul Apropiat. Expresie a înaltei responsabilități pentru destinele păcii în lumea întreagă, această poziție reflectă, încă o dată, caracterul profund principal al politicii externe a României, preocuparea ei consecventă pentru eliminarea oricăror focare de tensiune și neîncredere în relațiile dintre state, pentru excluderea definitivă a metodelor de dictat și presiune în relațiile internaționale.

Viața arată că atât timp cât există imperialismul, se menține primejdia unui război, continuă să existe atentate la adresa independenței și suveranității statelor, încălcări ale normelor și principiilor de legalitate internațională. Acest lucru nu trebuie subapreciat. În același timp, trebuie avute în vedere direcția și perspectivele de dezvoltare a evenimentelor, evitarea aprecierilor subiective, arbitrare care ar putea duce la supraaprecierea forțelor imperialismului și la subaprecierea capacității de luptă a frontului antiimperialist de a respinge și zădărnici acțiunile cercurilor reacționare agresive. Analiza evoluției vieții internaționale contemporane — în care lupta dintre forțele păcii și progresului pe de o parte, și forțele reacțiunii, ale imperialismului, pe de altă parte, constituie axa principală a desfășurării evenimentelor mondiale — demonstrează că în desfășurarea raporturilor de forțe pe plan internațional se poate constata în mod clar creșterea continuă a influenței forțelor progresului și păcii, largirea rindurilor celor care se pronunță pentru destindere și colaborare între toate popoarele lumii. Țările socialiste, clasa muncitoare internațională, în frunte cu partidele comuniste și muncitorești, tinerile state independente, popoarele iubitoare de pace de pretutindeni sînt superioare forțelor reacțiunii și războiului și pot — strîns unite — să bareze calea războiului, să asigure pacea omenirii.

Interesele fundamentale ale omenirii, ale victoriei cauzei păcii și socialismului cer înfăptuirea unei strînse unități și coeziuni a tuturor forțelor antiimperialiste, și în primul rînd a mișcării comuniste și muncitorești internaționale — uriașă forță a contemporaneității care, prin vigoarea și combativitatea sa revoluționară, exercită o puternică influență asupra întregii vieți politice actuale. În spiritul îndelungatelor sale tradiții internaționaliste, Partidul Comunist Român a militat și militează pentru refacerea și întărirea unității mișcării comuniste, pe baza normelor fundamentale ale relațiilor dintre partide — încrederea și stima reciprocă, egalitatea deplină în drepturi a tuturor partidelor, respectarea dreptului fiecărui partid de a-și stabili politica sa internă și externă, principiile internaționalismului proletar, ale unității de acțiune a întregii mișcări. Înlăturarea hotărîră a practicilor de amestec în treburile altor partide, a metodelor de etichetare și excomunicare a altor partide, grija permanentă și tovarășească pentru refacerea unității mișcării comuniste constituie, după părerea partidului nostru, o condiție esențială a întăririi solidarității internaționale a comuniștilor din lumea întreagă.

Analiza tendințelor și fenomenelor actuale din viața internațională dezvăluie existența unor factori generatori de tensiune și neîncredere în relațiile dintre state, a unor focare primejdioase de conflicte, evidențiază tentativa cercurilor imperialiste reacționare de a întoarce cursul pozitiv al evenimentelor, conturat în ultimii ani, spre perioada „războiului rece”, spre intensificarea cursei înarmărilor și sistarea sau restringerea contactelor internaționale. În aceste condiții, apare ca deosebit de importantă sarcina de a face totul pentru stăvilirea unor asemenea acțiuni, de a înainta mai departe pe calea dezvoltării colaborării multilaterale dintre state, pe calea destinderii, de a acționa neobosit pentru așezarea cooperării internaționale pe temelia trainică a principiilor fundamentale ale relațiilor dintre state, de echitate, încredere și respect reciproc.

Constantin FLOREA

La Palatul Niavarah, din Teheran. Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr, Shahinshahul Iranului, Corneliu Mănescu, ministrul afacerilor externe al României, și Ardeshtir Zahedi, ministrul afacerilor externe al Iranului

Teheran

RELATII DE COLABORARE PRIETENEASCA

„Țările noastre au statornicit și dezvoltat relații de colaborare prietenească, care, prin amploarea, diversitatea și modul lor de desfășurare, constituie o ilustrare pregnantă a multiplelor posibilități de înțelegere și cooperare care există între state cu sisteme social-politice diferite” — a declarat, la Teheran, ministrul de externe al României, Corneliu Mănescu, aflat într-o vizită oficială în Iran.

Ministrul român și omologul său iranian, Ardeshtir Zahedi, au avut prilejul să constate evoluția pozitivă a cooperării româno-iraniene și să-și exprime interesul reciproc pentru extinderea și continuarea ei diversificare. Într-adevăr, chiar și un succint bilanț al cooperării dintre cele două țări, în ultimii ani, este semnificativ. E o idee care transpare, cu evidență, din cuvîntarea șefului diplomației iraniene: „Încheierea unor importante acorduri — a spus el — între țările noastre, în cursul ultimilor ani, cum sînt acordul comercial și de plăți pe termen lung și cele referitoare la cooperarea economică și tehnică pentru fabricarea de tractoare românești în Iran, ca și cooperarea în domeniul industriei minelor, agriculturii și silviculturii dovedesc în mod limpede că relațiile noastre sînt așezate pe o temelie solidă și durabilă”. Și, cînd la Teheran, cei doi miniștri procedau la

schimbul instrumentelor de ratificare ale acordului de colaborare culturală româno-iraniană, semnat anul trecut la București, aceasta însemna, fără îndoială, o confirmare în plus a posibilităților concrete de dezvoltare a diverselor legături între România și Iran. Vizita la Teheran a ministrului de externe, Corneliu Mănescu, a pus astfel în valoare noi perspective de dezvoltare a bunelor relații româno-iraniene și, în același timp, a unei colaborări care, în concepția ambelor diplomații, „servește — așa cum sublinia ministrul de externe român — nu numai propriilor interese, dar și cauzei nobile a înțelegerii și colaborării internaționale, în sănătoșirii climatului politic din întreaga lume, consolidării păcii”.

Recentele măsuri adoptate de guvernul francez pentru apărarea francului au determinat și o înăsprire a controlului vamal. În imagine: la punctul de frontieră Wervicq, de la granița franco-belgiană

Paris

FRANCUL ȘI FRANCEZII

În apărarea francului, generalul de Gaulle a refuzat, cu hotărîre, calea „ruinatoarei facilități” a devalorizării, a impus țării un regim de austeritate financiară și a declarat război „oribilei speculații”. Guvernul va introduce o „strictă disciplină” a prețurilor — eventual, va apela chiar la un „blocaj autoritar” — în fine, va institui un control riguros asupra exportului de capital.

În același timp, printr-o serie de măsuri concertate, se va traduce, în fapt, cuvîntul de ordine al „reducerii cheltuielilor”, iar statul va fi primul care să dea necesarul exemplu. Reducere deci — cum cerea președintele de Gaulle, în recenta sa alocuțiune — a cheltuielilor de funcționare a administrațiilor, a subvențiilor furnizate întreprinderilor naționalizate, a cheltuielilor „pentru ambițiile de moment”, precum „înzestrarea civilă, militară și universitară”. Toate acestea — fără a împieta asupra dezvoltării economice. E vorba nu de o renunțare la reformele inițiate — preciza premierul Couve de Murville — ci de o „accelerare a aplicării lor”, pentru a reduce deficitul finanțelor franceze și a face față concurenței străine. Cu alte cuvinte: să se producă mai mult și, mai ales, la prețuri competitive.

Planul de austeritate lansat de guvern presupune însă realizarea unui larg consens social; ceea ce comportă, printre altele, o discuție cu sindicatele, direct interesate în modul de aplicare a actualelor măsuri restrictive. Acest schimb de vederi între guvern și sindicate

se dovedește a fi de o mare importanță și, e de presupus, că dialogul pe care l-a inițiat guvernul francez cu liderii principalelor centrale sindicale să nu se desfășoare prea lin. Fi- rește, nu se poate conta, întru- totul, pe o dispoziție concesi- vă a sindicatelor, prea puțin în- clinate să accepte, ca unică ex- pli- cație guvernamentală a crizei monetare, marile greve organi- zate în lunile mai-iunie.

Lagos

APEL LA RECONCILIERE NAȚIONALĂ

O declarație a lui Yakubu Gowon, șeful guvernului federal al Nigeriei, pare să intro- ducă o notă nouă în suita ne- întreruptă a informațiilor de război. Liderul nigerian vorbește despre pace, mai precis, des- pre politica pe care guvernul in- tenționează să o promoveze du- pă încetarea ostilităților mili- tare. După război — dar nu ime- diat, ci la o dată stabilită de ac- tualul guvern militar — pute- rea va fi acordată civililor. „Autoritățile militare — a pre- cizat el — nu vor preda pute- rea unui om sau unui grup de persoane, ci acelor pe care îi va alege poporul prin interme- diul unei Adunări Constituante din care vor face parte repre- zentanți ai populației din în- treaga țară, inclusiv ai tribu- lui Ibo”. Generalul Gowon și-a exprimat dorința de a vedea in- staurată „o largă reconciliere națională care să permită po- pu- lațiilor Ibo să-și ocupe locul alături de ceilalți nigerieni”; în continuare, el a afirmat că încetarea ostilităților, recon- structia economică și socială a Federației Nigeriei sînt principa- lele probleme care preocupă, în prezent, guvernul federal de la Lagos. Problema reconcilie- rii naționale — a atras atenția Yakubu Gowon — „va fi rezol- vată cu atît mai repede cu cît puterile străine ne vor lăsa în pace și ne vor da posibilitatea să găsim noi singuri soluțiile”.

Caraci

RESTABILIREA SITUAȚIEI

Pakistanul a cunoscut, în ul- tima vreme, o serie de mișcări cu caracter social; și, mai cu seamă, Pakistanul occidental (regiunile Peshawar, Lahoro, Rawalpindi, Hyderabad) — ceea ce a putut întrucîtva surprinde, căci, pînă acum, tulburări de acest fel mai avuseseră loc, dar majoritatea în Pakistanul

săptămîna

in telegrame

Oriental. Evoluția situației a atins un punct culminant la 10 noiembrie cînd s-a produs un atentat misterios, fără urmări, împotriva președintelui Ayub Khan, și, în cele din urmă, a căpătat o anume coloratură politică, peste trei zile, cînd a fost anunțată arestarea lui Zulficar Ali Bhutto, fostul ministru le externe, personalitate marcantă a opoziției. Ali Bhutto a demisionat din guvern la 18 iunie 1966, iar în toamna anului următor a fondat Partidul poporului. Multe din ideile lui politice — remarcă observatorii — se opun politicii guvernamentale promovate de președinte, și e de presupus că acuzația oficială de a fi „adus prejudicii securității statului și intereselor Pakistanului” să se refere la opțiunile sale nu numai în materie de politică internă ci și în ce privește politica externă (se citează, indeobște, atitudinea sa de rigidă intransigență în timpul conflictului indo-pakistanez).

În prezent situația e calmă, iar recentul discurs al lui Ayub Khan ar putea avea darul să contribuie la menținerea ei. Principalii eroi ai recentelor manifestatii — studenții (unii dintre ei seduși de opoziția lui Bhutto) — ar putea găsi, în discursul prezidențial, destule motive de satisfacție: Ayub Khan a anunțat o serie de reforme importante pe plan universitar, noi înlesniri privind admiterea în clasele superioare, avantaje materiale etc.

Se observă, în general, o atenție deosebită acordată de autoritățile guvernamentale problemelor sociale ale țării și consolidării actualului regim politic, care își propune să reziste confruntării în fața urnelor, cu prilejul alegerilor prezidențiale și parlamentare de la sfîrșitul anului 1969 și începutul lui 1970.

Brasilia

„IVU'ITATE PARLAMENTARĂ”

Mareșalul Costa e Silva, președintele Braziliei, a convocat Congresul național pentru o perioadă de sesiuni extraordinare. Prima misiune a Congresului coincide chiar cu motivul convocării lui extraordinare: este vorba de examinarea „cazului Marcio Alves”, tinărul deputat al opoziției, acuzat de a fi „injurat forțele armate naționale”. Miniștrii militari au reclamat, în repetate rînduri, ridicarea imunității parlamen-

tare de care dispune, prin Constituție, Marcio Alves; pînă acum însă, obstrucția sistematică a lucrărilor comisiei de justiție a camerei, practică de deputații partidului de opoziție (Mișcarea democratică braziliană), a împiedicat pronunțarea sentinței și trimiterea dosarului spre dezbateri în parlament. Acest incident a pus în lumină nu numai ponderea opoziției, dar și omogenitatea relativă a majorității. Un grup destul de numeros de deputați ai partidului guvernamental „Arena” s-au declarat împotriva traducerii lui Marcio Alves în fața instanței de judecată și însuși președintele comisiei de justiție, Djalmo Marinho, aparținînd aceleiași majorități, a declarat că va vota împotriva cererii militarilor. Influența în guvern a aripii „dure” a militarilor pare să fie totuși precumpănitoare, iar cînd un deputat al fracțiunii „Arena” declara zilele trecute că „responsabilității militari nu vor putea niciodată accepta să piardă”, mulți comentatori deduceau că guvernul a hotărît să uzeze de întreaga sa influență pentru a le da cîștig de cauză.

Caracas

ALEGERI PREZIDENȚIALE

Patru sînt principalii candidați la președinția Venezuelei: Beltran Prieto, din partea „Mișcării electorale a poporului” (M.E.P.), Gonzalo Barrios, lider al partidului guvernamental „Acțiunea Democratică” (A.D.), Rafael Caldera, din partea partidului democratic-creștin (C.O.P.E.I.) și Miguel Angel Burelli Rivas, candidatul „Frontului Victoriei”. Șansele cele mai mari le au liderul guvernamental Barrios și candidatul opoziției Caldera. În programele lor electorale, au insistat, cu unele diferențe, asupra accelerării reformei agrare și o industrializării țării, a unei mai juste repartizări a venitului național și a beneficiilor provenite din exploatarea petrolului, asupra unor reforme sociale. De notat că nici unul dintre candidați nu a inclus în platforma sa electorală naționalizarea industriei petrolului.

Cu prilejul acestor alegeri, au fost reînnoite și 197 locuri de deputați și 46 de senatori.

În comparație cu ultima campanie prezidențială din 1963, actuala s-a desfășurat fără tulburări deosebite, ceea ce nu înseamnă că tonul polemic și pasiunea politică a preopin-

ților angajați în lupta electorală ar fi scăzut.

Un element nou: partidul comunist a prezentat candidați pentru cameră, adunările legislative din fiecare stat și pentru consiliile municipale; în același timp, a acordat sprijinul său lui Luis Beltran Prieto, conducătorul „Mișcării electorale a poporului” (M.E.P.) și disident al „Acțiunii democratice” (A.D.).

Bogota

ECHILIBRU FRAGIL

Sistemul „Frontului național”, prevăzînd reprezentarea echitabilă în guvern a celor două mari partide tradiționale (liberal și conservator), pare să fie pus în discuție.

Actualul președinte al Republicii, Lleras Restrepo, are in-

tenția de a proceda la o revizuire constituțională, cu scopul de a schimba compoziția camerei și senatului. Comisia senatorială însărcinată cu studierea proiectului guvernamental nu a ajuns însă la nici un acord, fapt care l-a determinat pe președinte să solicite demisia tuturor miniștrilor, înainte de a trece la remanierea cabinetului. În mod automat și-au remis demisiile și cei douăzeci și doi de guvernatori ai provinciilor. În general, există temerea ca această neașteptată mișcare politică să nu tulbure vechiul echilibru guvernamental (datînd din 1957) între conservatori și liberali. Aceștia din urmă — se apreciază la Bogota — ar putea cîștiga mai multă pondere în cadrul alianței.

Radu PASCAL

Un aspect de la lucrările conferinței Euratomului, desfășurate săptămîna trecută la Bruxelles. În rîndurile participanților la conferință s-au ivit profunde divergențe în legătură cu activitatea viitoare a acestui organism, considerat un timp drept o bază a cooperării tehnologice vest-europene

Expoziția de carte românească deschisă la Palatul Culturii din Varșovia

Dezarmarea în dezbaterile Comitetului Politic

Diversitatea de păreri caracteristică amplei și importante dezbateri prilejuită de întrunirea în cea de a 23-a sesiune a Adunării Generale a reprezentanților celor 127 de state membre ale O.N.U. se reflectă de regulă cu fidelitate și în opiniile comentatorilor de presă acreditați la Națiunile Unite. De aceea, o concluzie unanimă a acestora este interpretată întotdeauna drept gir al unui adevăr incontestabil. Ultimul exemplu de asemenea unanimitate îl constituie părerea observatorilor politici de la O.N.U. că în ciuda faptului că din punct de vedere al logicii calendaristice cea de-a 23-a sesiune a Adunării Generale se apropie de sfârșit, lucrările ei, departe de a pierde din interes, marchează dimpotrivă unul din momentele cele mai importante ale dezbaterilor. Concluzia este prilejuită de examinarea în aceste zile, în comitetul politic, a voluminosului dosar al problemelor dezarmării.

Conexiunea dintre dezarmare și perspectivele menținerii păcii în lume explică, desigur, convingător, importanța care se acordă în Organizația Națiunilor Unite acestor probleme. Această importanță este, de asemenea, subliniată în mod explicit în intervențiile din cadrul lucrărilor comitetului politic. O analiză a acestor intervenții oferă o imagine cuprinzătoare a principalelor preocupări ale comunității internaționale față de diferitele aspecte ale dezarmării, preocupări ce depășesc sfera problemelor înscrise oficial pe ordinea de zi a sesiunii.

Una din temele ce revin constant în declarațiile reprezentanților multor state este contradicția dintre postulatul fundamental al interzicerii folosirii forței sau amenințării cu folosirea forței în relațiile internaționale și continuarea cursei pentru acumularea de mijloace ce pot servi exclusiv folosirii forței, adică a cursei înarmărilor. De aici și concluzia că înfăptuirea dezarmării este categoric impusă de necesitatea eliminării forței și a manifestării ei celei mai brutale — războiul, din practica relațiilor interstatuale.

Aservirea energiei nucleare scopurilor militare, apariția noțiunii de „supraucidere” — de-a dreptul incredibilă prin monstruoșitatea ei și care în limbajul războiului înseamnă că pentru fiecare locuitor al planetei noastre au fost acumulate 100 tone trinitrotoluen — au făcut ca problemele dezarmării să capete astăzi o importanță vitală pentru toate popoarele lumii.

Dezvăluind acest tablou de loc încurajator, participanții la lucrările comitetului au făcut numeroase propuneri vizând crearea condițiilor pentru eliminarea treptată a pericolelor care continuă să se acumuleze în prezent. Propunerile se referă în esență la continuarea negocierilor pentru încetarea

cursei înarmărilor atomice, reducerea și, în cele din urmă, eliminarea acestor arme de distrugere în masă, interzicerea folosirii armelor nucleare, a experiențelor subterane, crearea de zone denuclearizate, desființarea bazelor militare de pe teritoriile străine, sustragerea din sferile competiției militare a teritoriilor submarine aflate în afara limitelor jurisdicției naționale, adoptarea unor măsuri regionale de destindere și dezarmare, în special pe continentul european ale cărui convulsii, după cum a demonstrat istoria, pot atinge oricând proporții mondiale, precum și o serie întreagă de alte măsuri parțiale menite să diminueze primejdia războiului și să înlesnească drumul spre acorduri mai substanțiale.

O atenție deosebită este acordată în cadrul dezbaterilor problemelor ce decurg din încheierea tratatului de nediseminare a armelor nucleare și în special celor privind angajamentul expres asumat prin tratat de către semnatarii de a continua cu bună credință negocieri asupra unor noi măsuri eficiente de dezarmare.

„Numai prin încetarea producției de arme nucleare și, apoi, distrugerea stocurilor existente, va putea fi salvată omenirea de o catastrofă nucleară” — a declarat de exemplu în cadrul dezbaterilor reprezentantul Libiei, Wahbi El Bouri, propunând printre altele ca un prim pas în această direcție „începerea neîntârziată de tratative pentru încheierea unui tratat de interzicere a experiențelor nucleare în toate mediile”.

La rândul său, reprezentantul Uniunii Sovietice, A. Roscin, sublinia în intervenția sa că „una din cele mai importante prevederi ale tratatului de nediseminare este aceea privind obligația statelor semnatare de a depune eforturi pentru adoptarea unor noi măsuri de dezarmare”. El a adăugat totodată că țara sa „împărtășește preocupările altor state privind primordialitatea garanțiilor de securitate”. „Securitatea și dezarmarea — a spus el — sînt strîns legate și reprezintă de fapt o singură problemă”.

Această temă a garanțiilor de securitate este abordată fără excepție de toți participanții la actualele dezbateri din comitetul politic. Accentul se pune în special pe necesitatea unui echilibru între obligații și responsabilități, pe necesitatea ca puterile nucleare să-și asume în mod solemn obligația de a nu folosi în nici o împrejurare armele nucleare împotriva statelor care au renunțat la ele, și de a nu amenința niciodată respectivele state cu folosirea acestor arme. Arătînd, de exemplu, în intervenția sa, că tratatul de nediseminare „reprezintă mai curînd o măsură de neînarmare decît una de dezarmare”, delegatul Indiei, M. Husain, a spus: „Speranța reală de securitate pentru statele neposesoare de arme

nucleare rezidă în înfăptuirea dezarmării nucleare. Pînă atunci, statelor nucleare le revine obligația fermă de a da garanții țărilor nenucleare că securitatea lor nu va fi pusă în nici un fel în pericol”.

În săptămîna care a trecut a luat cuvîntul, în cadrul dezbaterilor pe marea problemă a dezarmării, reprezentantul României, ambasadorul Nicolae Ecobescu. Intervenția sa a fost primită cu mult interes de participanții la lucrări, interes justificat și de contribuția substanțială pe care a adus-o țara noastră în negocierile celor 18 de la Geneva consacrate elaborării textului tratatului de nediseminare.

„Condiția determinantă pentru salvagardarea păcii și securității mondiale — a spus printre altele delegatul român — este eliminarea forței ca mijloc de reglementare a diferendelor dintre state... Instaurarea unui climat și a unor relații internaționale guvernate de forța dreptului, iar nu de dreptul forței — iată comandamentul superior al Cartei, pe care noi toți ne-am angajat s-o respectăm. Lupta împotriva forței și a războiului, răspundere primordială a tuturor țărilor, dictează întreprinderea unor măsuri efective pentru distrugerea mijloacelor înseși de ducere a războiului, înfăptuirea dezarmării”.

Făcînd o amplă analiză a problemelor care confruntă în prezent Organizația Națiunilor Unite pe planul dezarmării și al implicațiilor acestora pentru securitatea majorității statelor lumii și în special a statelor nenucleare, vorbitorul a spus: „Atribut esențial al independenței naționale, securitatea constituie o cheazășie a realizării plene a dreptului suveran al statelor de a se manifesta pe planul relațiilor internaționale ca subiecte de sine stătătoare. Securitatea reprezintă, în același timp, o premisă fundamentală pentru dezvoltarea liberă a fiecărui popor, un factor decisiv al materializării dreptului inalienabil al fiecărei națiuni de a-și hotări singură destinele, de a dispune de resursele sale și a pune în valoare întregul potențial material și uman, de a-și rezolva problemele în conformitate cu voința, năzuințele și interesele sale. Starea de securitate este, de aceea, una din valorile esențiale pe care dreptul internațional are menirea să le apere, la fel cum este chemat să promoveze progresul economic și social al tuturor popoarelor, să apere pacea, statornicirea unor relații normale, de bună vecinătate și cooperare pașnică între toate țările, indiferent de mărimea lor, de puterea militară sau de gradul de dezvoltare pe care l-au atins”.

Deși lucrările comitetului politic se află încă în stadiul dezbaterilor generale — în cadrul cărora sînt expuse pozițiile de principiu ale statelor membre față de problemele dezarmării —, la secretariatul acestui organism au fost depuse deja cîteva proiecte de rezoluție pe care revista „Lumea” le-a prezentat anterior.

Este, desigur, de așteptat ca în zilele următoare să fie prezentate și alte documente în legătură cu multitudinea problemelor vizînd dezarmarea, înscrise pe agenda comitetului politic, a căror dezbatere concentrează în prezent atenția tuturor observatorilor politici de la O.N.U., implicit a opiniei publice internaționale. În ce privește perspectivele de succes ale acestor dezbateri, experiența arată că deși „terenul de negociere” oferă rare prilejuri pentru rezultate spectaculoase, constanța eforturilor poate totuși determina o evoluție încurajatoare.

New York, 3 decembrie

Două fenomene majore fac din calculatorul electronic un element esențial al societății contemporane: primul este explozia informațională actuală, al doilea — complexitatea crescândă a vieții sociale. Calculatorul este o unealtă de asistență pentru intelectul omului, care-i permite acestuia să abordeze cu mai mult succes cerințele actuale ale prelucrării informației și complexității conducerii activităților de producție și cercetare modernă.

În cadrul revoluției tehnico-științifice contemporane, în numai două decenii calculatoarele electronice au progresat de la un instrument de laborator la o parte esențială a vieții umane. Unii specialiști spun că ele însele constituie o revoluție, iar alții, ca profesorul Robert

aceea că se prevede posibilitatea folosirii unui program de către diferite tipuri de calculatoare.

Trecerea la cea de-a patra generație a calculatoarelor deschide noi perspective pentru aplicarea acestora în procesul dezvoltării economice, sociale și științifice. Această trecere va coincide și cu lansarea celui de-al doilea Deceniu O.N.U. pentru dezvoltare, bazat pe un program de cooperare internațională menit să complementeze eforturile țărilor în curs de dezvoltare.

Așa cum dezvoltarea accelerată a statelor în variatele sale domenii va găsi în viitor un instrument eficient în folosirea calculatoarelor electronice, instrument care nu poate lipsi dintr-o societate în care omul are probleme dintre cele mai complexe de rezolvat, tot astfel și cooperarea internațională nu

plifică. Într-un studiu al O.N.U. intitulat „Spațiu, știință și tehnică: foloase pentru țările în curs de dezvoltare”, se menționează că îmbunătățirea calității previziunilor meteorologice, prin folosirea sateliților echipați adecvat, va putea permite până în 1975 o mai bună programare a perioadelor de semănat și cules pe scară mondială, ceea ce va duce la economisirea a 15 miliarde dolari de recolte care astăzi sînt pierdute. Este evident că pierderea acestei sume enorme se referă tocmai la țările în curs de dezvoltare, care nu dispun de rețele meteorologice complete și moderne. În același studiu se arată că folosirea unor receptoare de televiziune privind programe difuzate prin sateliți ar reduce costul extinderii educației școlare la întregul teritoriu al unor țări atât de întinse cum sînt India, Brazilia sau Indonezia la mai puțin de 1 dolar pe elev-an.

O inițiativă românească la O.N.U.

Calculatoarele electronice și cooperarea internațională

Petre Tănăsie

M. Fano și doctorul John Weil, mergînd foarte departe, susțin că ele reprezintă poate chiar vestitorul unei societăți nou modelate.

Un alt expert în materie, dr. P. A. Abetti, distinge trei ere ale calculatoarelor, cîte una pentru fiecare din generațiile lor: era descoperirii, sau a copilăriei, cînd oamenii au reacționat cu teamă și uimire la acest nou miracol al minții omenești; era pionieratului, sau a adolescenței, cînd un sentiment euforie a cuprins oamenii, o încredere că ordinatorul va vindeca automat toate răcilele lumii; și acum, era primei maturități, cu o viziune mai realistă asupra problemelor și perspectivelor care trebuie examinate fără iluzii, în mod practic.

Se pare că și era primei maturități desemnată de Abetti este pe cale de a fi depășită. Cea de-a treia generație de calculatoare electronice, apărută cu circa patru ani în urmă, va fi deja înlocuită de a patra generație spre începutul celui de al optulea deceniu. După datele de care dispunem acum, noua generație va îmbunătăți performanțele ultimei, în special în domeniul costurilor, al vitezei de lucru și al stabilității în funcționare. Un grad mai înalt de compatibilitate va proteja, de asemenea, marile investiții care se fac în programare prin

poate neglijă un domeniu care încă de pe acum, dar mai ales în perspectivă, poate reprezenta un resort pentru lansarea în viteză a procesului dezvoltării. Tocmai pornind de la această necesitate, delegația Republicii Socialiste România la actuala sesiune a Adunării Generale a O.N.U. a inițiat introducerea unui nou capitol în preocupările organismelor internaționale — cooperarea internațională pentru folosirea calculatoarelor electronice și a tehnicilor de calcul în scopul dezvoltării.

Unii s-au întrebat și poate se vor mai întreba și de acum încolo de ce trebuie să se ocupe O.N.U. de computere; a rezolvat oare celelalte probleme majore ale dezvoltării? Pe de altă parte, este accesibilă tuturor o asemenea realizare complicată a științei și tehnicii contemporane? Nu cumva o asemenea cooperare ar fi avantajoasă națiunilor dezvoltate, pregătite deja pentru aplicarea ei?

Scepticii n-au lipsit niciodată cînd a fost vorba de folosirea marilor realizări tehnico-științifice. Dar de fiecare dată viața le-a oferit învățăminte. Așa au stat lucrurile și cu energia atomică, cercetarea spațiului cosmic și a resurselor marine. Astăzi, ele se prezintă deja în preocupările organizațiilor internaționale cu rezultate pozitive, iar propunerile pentru accelerarea cooperării internaționale în aceste domenii se am-

Calculatoarele nu sînt utile numai acelor țări care lansează rachete în jurul Pămîntului sau spre planete. Aria lor de aplicabilitate este practic nelimitată; ea cuprinde domenii de interes vital pentru orice țară, indiferent de nivelul dezvoltării sale economice și sociale. Pentru țările în curs de dezvoltare care doresc să înlăture decalajul față de țările dezvoltate, folosirea lor este o necesitate în plus. Niciodată nu se va elimina acest decalaj dacă dezvoltarea nu se va fundamenta pe realizările tehnicii celei mai moderne, iar calculatoarele electronice au perspective de aplicare la orice nivel de dezvoltare. Într-adevăr, elaborarea și urmărirea realizării planurilor naționale de dezvoltare economică, producția unei uzine moderne automate, programarea optimă a transporturilor, exploatarea rațională a resurselor naturale, pătrunderea secretelor moleculare și atomice, previziunile meteorologice, conducerea unei nave cosmice pe orbită, elaborarea modelelor economice, a proiectelor spațiale sau a avionului supersonic „Concorde” sînt tot atîtea domenii în care computerele ridică eficiența activităților sau fac posibil ceea ce fără ele nu se poate realiza.

Pătrunderea în fenomenele fizice, biologice și sociale capătă noi perspective cu ajutorul calculatoarelor. Fenomene naturale misterioase își dezvăluie secretele atunci cînd omul de știință privește într-un volum masiv de date culese cu ajutorul calculatorului.

O importanță crescîndă capătă utilizarea sistemului informațional în domeniul conducerii la nivel macro și microsocioal. Decizia în conducere presupune totdeauna judecata umană, dar calculatorul oferă conducătorului o mai largă varietate de opțiuni pe care le poate lua în considerare. El poate măsura gradul de risc al fiecărei variante posibile, poate să combine deciziile pentru a verifica urmările pe care le pot avea atît asupra societății sau economiei în ansamblul său, cît și asupra unei părți semnificative a acesteia.

Țările care astăzi sînt angajate într-un masiv efort de inventariere a resurselor lor naturale și umane, de alcătuire de planuri de producție, de stabilire de corelații și priorități, în primul rînd țările în curs de dezvoltare, ar avea enorm de cîștigat din aplicarea calculatoarelor. Dacă ne-am referi numai la agricultură, care absoarbe în aceste țări majoritatea populației active, calculatoarele ar putea aduce o contribuție deosebită la selecționarea soiuri-

lor de produse agricole cele mai productive. Să luăm, de pildă, problema îndelung cercetată și nerezolvată prin abordarea tradițională, aceea a selecționării celor mai buni hibrizi de porumb. Este știut că din 50 de linii-părinte se pot face 1 225 încrucișări simple și 690 900 încrucișări duble. Imposibilitatea rezolvării optime și într-un timp rezonabil a acestei probleme pe calea experimentului direct în câmp este evidentă. Aici calculatorul poate interveni cu succes. Trăsăturile genetice și biologice ale liniilor-părinte sînt traduse într-un limbaj codificat în configurații de găuri și plinuri pe cartele perforate, cu care se alimentează un computer de cost și dimensiuni modeste. Acesta „împerechează” în câteva minute toate variantele posibile și indică cercetătorului cele 40—50 de combinații cu cele mai mari șanse de producții mari, ce, apoi, pot fi testate practic în câmpul experimental. „Saltul” de la 690 900 experiențe la 40 este, fără îndoială, în termeni științifici și economici, impresionant. Lista aplicațiilor cu interes direct în agricultură ar putea continua cu stabilirea rațiilor furajare optime, dimensionarea și repartizarea suprafețelor pentru irigații etc. La fel și în alte domenii ale economiei.

Să mai menționăm un exemplu pentru a ilustra varietatea domeniilor de aplicabilitate a calculatoarelor. Este știut că viața bolnavului depinde de multe ori de rapiditatea cu care se pune diagnosticul bolii. La un centru medical din New York s-a făcut un test în care s-au analizat 100 descrieri de cîte cinci pagini privind rănirile la cap, căutîndu-se să se coreleze 37 de semne și simptome specifice. Trei medici au lucrat cu creionul și hîrtia 15 ore ca să ajungă la diagnostic. Computerul a analizat aceleași date și a ajuns la concluzii similare în mai puțin de șapte minute.

Aria vastă de aplicabilitate a calculatoarelor explică progresul rapid în perfecționarea și utilizarea lor. Puține realizări tehnice au cunoscut un asemenea progres. În ultimii 10—15 ani, viteza de calcul a computerelor a crescut în raport de 1 la 1 000, costul prelucrării a scăzut în raport de 400 la 1, iar capacitatea lor de memorare s-a mărit în raport de 1 la 1 000. Trecerea de la calculatorul de birou la calculatorul electronic se exprimă într-un indice de progres privind rapiditatea de calcul egal cu 5 milioane de ori. Această cifră capătă mai mult relief dacă ne gîndim că jetul de pasageri cel mai rapid ce traversează Atlanticul cu o viteză de 1 000 km/oră are o viteză doar de 100 de ori mai mare decît aceea a omului care merge grăbit.

Implicațiile largi ale calculatoarelor electronice asupra progresului economic și social explică și creșterea foarte rapidă a numărului lor. La fiecare cinci ani acest număr s-a multiplicat cu 6; la sfîrșitul anului 1967 existau 40 000 de computere în valoare de 20 miliarde dolari; în prezent sînt deja aproximativ 50 000 și se așteaptă dublarea numărului pînă în 1975.

Perspectivile dezvoltării calculatoarelor și posibilităților de folosire sînt promițătoare. Dar ele nu sînt încă o realitate pentru toate țările. Numărul de calculatoare de care dispune fiecare țară arată un decalaj și mai mare față de alte domenii. Dintr-un recensămint fă-

cut în 1968 reiese că în timp ce 35 000 computere erau instalate în America de Nord, în Africa (cu excepția Africii de sud) erau instalate doar 280, în America de Sud 480, iar în Asia (exceptînd Japonia) circa 700. Multe țări din aceste continente nu au nici un calculator. Utilizarea calculatoarelor în procesul dezvoltării nu mărește decalajul tehnologic, așa cum se manifestă deseori teama pornindu-se de la costul lor ridicat ci, dimpotrivă, îl poate reduce.

Multiprogramarea (ceea ce specialiștii numesc în engleză „time-sharing”) permite utilizarea în același timp a computerelor de către mai mulți beneficiari, cu ajutorul unor tablouri de comandă separate și împărțind costul între ei. Beneficiarii pot utiliza un terminal, deseori chiar în biroul lor, imprimîndu-și problemele și obținînd răspuns imediat. Cu ajutorul centrelor pentru servicii de informații „time-sharing”, atît micile cît și marile întreprinderi, unitățile guvernamentale, școlile, instituțiile etc. pot căpăta acces la tehnicile avansate de calcul, experimentare, modelare, concentrarea și prelucrarea datelor.

Sistemul „time-sharing” face posibilă și rațională din punct de vedere economic utilizarea calculatoarelor și de țările în curs de dezvoltare. Se apreciază că în perspectivă, se va dezvolta prestarea de servicii pe plan internațional cu ajutorul calculatoarelor electronice.

S-a exprimat teama că ordinatele vor reduce locurile de muncă și ca atare vor mări șomajul, iar pentru țările în curs de dezvoltare vor împiedica absorbirea rezervei latente de forță de muncă. Experiența arată deja contrariul. Sistemul electronic de calcul creează posibilități pentru o mult mai largă varietate a funcțiilor și nevoilor de forță de muncă. Caracteristica ordinatului este nu înlocuirea muncii omului, ci rezolvarea unor probleme care cu mijloace obișnuite nu se pot rezolva sau se rezolvă mult mai încet, concomitent cu economia de timp de muncă, realizarea unității de produs cu o tehnologie mai avansată și cu ore-om mai puține. Paul Armer, specialist la „Rand Corporation” din S.U.A., estimează că ordinatele vor crea 1 milion de noi locuri de muncă în viitorii cinci ani. Unii spun că în 1970 programarea singură va utiliza 500 000 oameni.

Era computerelor solicită o pregătire corespunzătoare a omului. Pentru generația următoare a ști să utilizeze un computer va fi tot așa de important ca a ști să scrie și să citești. Ca urmare, acestei generații trebuie să i se creeze de pe acum condițiile de pregătire. Altfel, ea nu va putea să răspundă cerințelor la care va fi solicitată.

Se creează dificultăți insurmontabile în era computerelor pentru pregătirea cadrelor necesare utilizării lor? Nu, nu pot fi insurmontabile aceste dificultăți, inclusiv pentru țările în curs de dezvoltare. Prin crearea sistemului „time-sharing” și a limbajelor simplificate pentru computere, sarcina este mult ușurată. „Time-sharing” are potențe care vor modifica total aria de contact dintre individ și puterea computerului. Profesorul dr. John Kemeny de la Institutul din Dartmouth apreciază că după 1970 un om educat va folosi ordinatului tot așa de confortabil

cum utilizează acum cărțile și telefonul. Tot el spune că tineretul din școli învață azi să folosească ordinatele cu dificultăți nu mult mai mari decît învațau părinții lor să scrie la mașină sau să utilizeze rigla de calcul.

Capacitatea de utilizare a calculatoarelor de către societatea actuală este încă redusă. Experții apreciază că se aplică numai circa 20 la sută din potențialul creat de calculatoare; după unii chiar sub 10 la sută, în special în Europa. În acest sens se vorbește de un decalaj între Statele Unite și Europa în aplicarea ordinatele. Tendința este însă, evident, spre descreșterea acestui decalaj. Expertul francez Pierre Davous apreciază că decalajul acesta se reduce în fiecare an cu patru pînă la șase luni. Pretutindeni oamenii devin mai conștienți de ceea ce ordinatele pot face pentru ei. Ca urmare și industria calculatoarelor electronice începe să se maturizeze. Se consideră că ea se va dezvolta atît în direcția specializării, cît și a standardizării. Ca și în evoluția multor altor tehnologii, se merge pe un grad înalt de uniformitate pînă se cunoaște mai bine produsul și performanțele sale, piața și posibilitățile sale, după care se trece la segmentarea și clarificarea pieței.

Organizația Națiunilor Unite este angajată actualmente în acțiunea de stabilire a obiectivelor și sarcinilor majore ale celui de-al doilea Deceniu al Națiunilor Unite pentru dezvoltare. Se pregătește, de asemenea, un plan mondial pentru aplicarea științei și tehnicii în folosul țărilor în curs de dezvoltare.

În aceste programe de perspectivă ale organismelor O.N.U. cooperarea internațională în domeniul computerelor și al tehnicilor de calcul trebuie să-și găsească un loc care să reflecte remarcabilele posibilități pe care le au computerele ca indice cu efect multiplicativ asupra dezvoltării.

Proiectul de rezoluție inițiat de România, la care sînt coautori Chile, Franța, Iran și Tunisia, recunoaște importanța deosebită a ordinatele, efectele benefice și impulsul direct pe care folosirea lor l-ar putea avea asupra accelerării progresului în sectoare economice vitale ca planificarea și programarea în industrie, transporturi, agricultură, construcții urbane etc. Se exprimă convingerea că este în interesul tuturor țărilor, și în special al țărilor în curs de dezvoltare, să fie stimulate cooperarea internațională și aplicarea tehnicii ordinatele pe plan mondial.

Conform prevederilor rezoluției, secretarul general al O.N.U. urmează să prezinte, după consultarea guvernelor și instituțiilor specializate ale O.N.U., un raport care va trata, ținînd cont în special de situația din țările în curs de dezvoltare: a) realizările deja obținute, nevoile și perspectivele utilizării calculatoarelor electronice în accelerarea procesului dezvoltării economice și sociale; b) formele diverse sub care poate fi intensificată cooperarea internațională în acest domeniu; c) rolul pe care O.N.U. îl poate juca pentru promovarea cooperării internaționale, punînd accentul pe chestiunile privind transferul de tehnologie, formarea de personal și echipamentul tehnic.

New York, 4 decembrie

Xuan Thuy, conducătorul delegației R. D. Vietnam la convorbirile de la Paris, Le Duc Tho, consilier al delegației, și Nguyen Thi Binh, conducătoarea delegației Frontului Național de Eliberare din Vietnamul de sud (de la dreapta spre stînga)

Paris

Preliminariile conferinței

La Paris s-a așteptat la 6 noiembrie începerea tratativelor între delegațiile Republicii Democratice Vietnam, Frontului Național de Eliberare, Statelor Unite și administrației saigoneze. De atunci a trecut o lună. Doi dintre interlocutori, Xuan Thuy și Harriman, erau la data aceea prezențe familiare ale peisajului diplomatic parizian și avuseseră pînă atunci ocazia să ducă un lung dialog care, la 31 octombrie — ziua hotărîrii guvernului S.U.A. de a înceta necondiționat bombardamentele asupra R.D. Vietnam —, putea, în sfîrșit, să permită o nouă etapă — începerea negocierilor propriu-zise asupra reglementării politice a problemei vietnameze. Se hotărîse prezența a încă doi interlocutori: reprezentanții F.N.E. și ai administrației saigoneze.

Nguyen Thi Binh, președinta Uniunii pentru libertate a femeilor din Vietnamul de sud și membră a Prezidiului Comitetului Central al F.N.E., s-a prezentat în timp util la conferință, dar emisarii Saigonului s-au lăsat așteptați, determinînd deplasarea interesului observatorilor politici de pe scena tatonărilor protocolare de la Paris pe aceea a „conflictelor de cabinet” din Saigon.

Thieu executa în capitala sa, păzită de trupele americane, una din frecventele rocade politice ale regimului de la Saigon, afișînd o poziție „independentă și hotărîtă” și anunțînd că acceptarea de către partea americană a unei „întrevederi” la masa tratativelor împietăză asupra „intereselor naționale” ale Vietnamului de sud. Cu alte cuvinte boicot... Substratul boicotului viza în esență propria spaimă, a administrației saigoneze, care în condițiile conferinței confirma extrem de relativă valoare de reprezentare a interpușilor americani în Vietnamul de sud.

Trecînd cu vederea că jocul de-a opoziția față de partea americană părea bizar în contextul unei subordo-

nări cimentate cu zgomot de mai mulți ani, logica faptelor ne orientează spre concluzia că Statele Unite au furnizat guvernului lui Thieu un rol de „compoziție”, care să le permită între timp o mai precisă reorganizare a culiselor. Și, într-adevăr, culisele s-au reorganizat, pe fondul obstrucțiilor cizelate de Thieu și supervizate de americani. În timp ce în centrul Saigonului „guvernul” sud-vietnamez încerca să-și găsească echilibrul (periclitat de interpelarea în Senat a nu mai puțin de cinci miniștri) iar pe front își continua echilibristica strategică aflată sub tirul concentric al forțelor F.N.E., la Paris purtătorul de cuvînt al delegației R. D. Vietnam preciza încă o dată că demararea conferinței „ar putea începe imediat, în trei” (R.D.V., F.N.E., S.U.A.) și că „guvernul S.U.A. poartă întreaga răspundere pentru faptul că negocierile prevăzute se amină.”

Cum pertractările repetate ale regimului saigonez au stîrnit ostilitatea opiniei publice, administrația lui Thieu a trebuit, în sfîrșit, să-și anunțe prezența la conferință printr-o delegație condusă de Pham Dang Lam, depozitarul „condițiilor” echipei lui Thieu.

Începînd din acest moment, S.U.A. au început să-și arate „înțelegerea” față de formula procedurală Thieu (să fie doar o procedură?) potrivit căreia la Paris ar fi necesară o întîlnire între „două tabere”, dintre care cea americano-saigoneză să fie „dirijată” de saigonezi. „Menajînd” veleitățile Saigonului, S.U.A. au declarat că „la întrevederile de la Paris, delegația sud-vietnameză va juca rolul principal din partea aliaților”, iar S.U.A. vor avea unul esențial în „discutarea problemelor militare”.

Separarea subiectelor de discuție în „militare” și „importante pentru Vietnamul de sud” nu reflectă de loc o poziție realistă. Dincolo de armătura

procedurală sub care se ascunde acest punct de vedere, reiese impasul de argumentație al echipei saigoneze. Alinierea americană la această „formulă” intră într-o contradicție flagrantă cu acordul anterior încheiat între R. D. Vietnam și S.U.A., în care se stipulează ca la proiectata conferință să participe patru delegații separate. În acest sens, delegația R.D. Vietnam a fost obligată să repete că „afirmațiile părții americane, din care ar rezulta că am fi de acord cu o conferință între două părți sau două tabere, nu sînt exacte”. Convergență cu această declarație a fost și precizarea poziției F.N.E., făcută de Duong Dinh Thao, care a subliniat că delegația sa este „parte independentă și egală, reprezentînd aspirațiile legitime ale populației din Vietnamul de sud”.

Confirmată de mișcarea puternică de eliberare care se desfășoară pe teritoriul Vietnamului de sud împotriva administrației saigoneze, declarația purtătorului de cuvînt al F.N.E. stabilește în termeni exacti inconsistența politică a poziției sud-vietnameze, penuria de argumente care să poată oferi echipei lui Thieu dreptul de a reprezenta „legal” populația aflată la sud de paralela 17. Frontul Național de Eliberare din Vietnamul de sud, reprezentant autentic al poporului sud-vietnamez, este singurul autorizat să reprezinte poporul țării sale, interesele lui vitale, speranțele de pace, liniște și independență.

În acest context, incursiunile aeriene deasupra teritoriului R.D. Vietnam au contravenit încă o dată declarației președintelui Johnson din 31 octombrie. Pe drept cuvînt purtătorul de cuvînt al delegației R.D. Vietnam a ca-

lificat „zborurile de recunoaștere efectuate de către avioanele americane, de orice tip ar fi, înarmate sau neînarmate, deasupra teritoriului R.D.V., ca acte de război, violând în mod grosolan suveranitatea și securitatea R.D.V., în totală contradicție cu dreptul internațional”. Aceste acțiuni ale S.U.A., după o succesiune de declarații în care își afirmaseră intențiile de pace, au creat, de fapt, în atmosfera de „așteptare” a conferinței, motive de suspiciune.

Totuși, atât delegația R.D.V. cât și cea a F.N.E., care au propus în nenumărate rânduri coordonatele optime ale soluționării conflictului, încearcă în continuare stabilirea unui cadru serios de tratative, capabil să ducă la reglementarea problemei vietnameze în conformitate cu drepturile legitime ale poporului vietnamez. Recent, Duong Dinh Thao, în cadrul unei conferințe de presă, a reafirmat că: „În ce privește conferința de la Paris, o soluție politică concretă a problemei sud-vietnameze trebuie să fie bazată pe poziția în cinci puncte a F.N.E., dată publicității în declarația C.C. al F.N.E. al Vietnamului de sud și în declarația comună a C.C. al F.N.E. și a C.C. al Alianței Forțelor naționale democratice și de pace din Vietnamul de sud”. Continuând, purtătorul de cuvânt al F.N.E. a arătat că delegația F.N.E. constituie o parte independentă și egală în drepturi cu celelalte părți, reprezentantul autentic și cel mai autorizat al aspirațiilor populației din Vietnamul de sud. Legitimitatea acestei poziții a fost subliniată și de declarația Ministerului Afacerilor Externe al R.D. Vietnam, ca răspuns la afirmațiile Departamentului de Stat al S.U.A., incluse în nota acestuia către administrația sud-vietnameză. În declarația M.A.E. al R.D.V. se precizează că „în chestiunea încetării războiului american de agresiune și a restabilirii păcii în Vietnam trebuie să se discute între R.D. Vietnam, F.N.E. și S.U.A. În problema privind Vietnamul de sud, S.U.A. trebuie să discute cu F.N.E., care este adevăratul reprezentant al poporului sud-vietnamez”.

Astfel, la Paris conferința se află în fața unui maraton diplomatic extrem de sinuos. Cu toate acestea, în cercurile observatorilor diplomați de la Paris își face loc convingerea din ce în ce mai marcată că proiectata conferință cvadripartită nu va putea evita apelul la rațiune și bunăvoință. S.U.A. și administrația saigoneză vor trebui în cele din urmă să accepte în plan diplomatic ceea ce evenimentele au probat la fața locului: incapacitatea metodelor militare, de forță, de a anula dreptul unui popor la pace și autodeterminare.

Între timp, la Paris, adjuncții șefilor de delegații ale R.D.V. și S.U.A. s-au întâlnit luni pentru a discuta aspectele de protocol ale conferinței. Se pune la punct escaladarea masivului procedural: singura escaladă care ar putea fi acceptată. În același timp, pentru 8 zile, Harriman a plecat în S.U.A. în vederea unor întreveneri atât cu președintele Johnson cât și cu reprezentanții conducerii republicane, care vor dirija, o dată cu instalarea lui Nixon, operațiile diplomatice ale delegației americane la Paris.

Radu BUDEANU

Gunnar Jarring

își continuă misiunea

Gunnar Jarring, reprezentantul special al Națiunilor Unite în Orientul Apropiat, al cărui mandat a expirat simbătă, 30 noiembrie, a hotărât să-și continue misiunea. El a părăsit New York-ul, stabilindu-și din nou sediul în regiune, la Nicosia, unde a început o nouă rundă de contacte prin întrevedere pe care a avut-o, luni, cu ministrul afacerilor externe al Israelului, Abba Eban. Jarring va vizita apoi Cairo și Amman, unde va întâlni pe ministrul afacerilor externe al R.A.U. și, respectiv, al Iordaniei.

Consensul unanim privind necesitatea continuării misiunii Jarring și acceptarea de către diplomatul suedez de a încerca o nouă acțiune pentru soluționarea pașnică a crizei din Orientul Apropiat pot fi considerate ca un element pozitiv pe calea reglementării politice a problemelor conflictuale din zonă.

Precum se știe, după multiple încercări infructuoase, în noiembrie 1967, Consiliul de Securitate al Organizației Națiunilor Unite a adoptat, în unanimitate, o rezoluție care recomandă rezolvarea crizei pe baza Cartei O.N.U., trăsând conținutul minim și procedeul de punere în aplicare al unei soluții pașnice. Potrivit termenilor rezoluției, instaurarea unei păci juste și trainice în Orientul Apropiat implică retragerea forțelor armate israeliene de pe teritoriile ocupate în iunie 1967, încetarea tuturor apelurilor la beligeranță sau a oricărei stări de beligeranță, respectarea și recunoașterea suveranității, a integrității teritoriale și independenței politice a tuturor statelor din regiune și a dreptului lor de a trăi în pace în interiorul unor frontiere sigure și recunoscute. În temeiul acestei rezoluții, a fost emis și mandatul special al lui Gunnar Jarring, însărcinat cu stabilirea și menținerea unor contacte între părțile interesate, în vederea facilitării unui acord și a sprijinirii eforturilor în sensul unei reglementări pașnice.

Timp de un an de zile, în cursul căruia Gunnar Jarring a purtat convorbiri în diverse capitale din Orientul Apropiat, ca și la New York — convorbiri asupra cărora s-a păstrat, cu unele excepții, secretul — trimisul special

al secretarului general al O.N.U. a încercat apropierea punctelor de vedere ale părților în conflict în vederea aplicării rezoluției din noiembrie. Și nu mici au fost dificultățile pe care le-a întâmpinat. De la început ele au fost generate de interpretarea contradictorie dată de părți rezoluției Consiliului de Securitate. Dacă Israelul consideră prioritară negocierile directe pentru încheierea unui tratat de pace, țările arabe susțin necesitatea retragerii prealabile a trupelor israeliene din teritoriile ocupate și apoi aplicarea celorlalte recomandări ale rezoluției. În același timp, în perioada cât Jarring își îndeplinea misiunea, pe linia de încetare a focului au izbucnit numeroase incidente cu implicații primejdioase atât pentru statele din zonă cât și pentru pacea generală și nu rareori Consiliul de Securitate s-a întrunit pentru a le lua în discuție.

Activitatea diplomatului suedez a fost deosebit de intensă în cursul ultimelor două luni — după ce în vară și-a mutat sediul la New York — încercând să folosească actuala sesiune a Adunării Generale a O.N.U. și contactele pe care aceasta le-a favorizat. Deși la începutul sesiunii pe culoarele Națiunilor Unite a circulat știrea — neconfirmată oficial — că Gunnar Jarring ar fi cerut să fie desărcinat de misiunea pe care o întreprinde, pentru a-și relua postul de ambasador al Suediei la Moscova, secretarul general al O.N.U., U Thant, a ținut să facă cunoscut de la început că „toate părțile sînt de acord în ce privește continuarea activității lui Jarring”. Schimbările de vederi israelo-arabe prin intermediul ambasadorului suedez s-au desfășurat în tot cursul lunii octombrie. În această perioadă, interveniseră câteva elemente noi în poziția unor guverne direct angajate în conflict. La Cairo, aveau să se facă precizări asupra „planului-calendar” propus de R.A.U. pentru soluționarea crizei. Acesta prevedea trei faze: 1) evacuarea teritoriilor ocupate și încetarea stării de beligeranță; 2) definirea unor frontiere sigure și recunoscute; 3) soluționarea problemei refugiaților și a liberei treceri prin Canalul

COLABORATOARELE LUI HAROLD WILSON

Anul 1968 va rămâne anul de aur pentru femeile din cadrul cabinetului Wilson? În aprilie, fostul ministru al transporturilor, Barbara Castle, a devenit omul nr. 3 al cabinetului laburist (după primul ministru și ministrul afacerilor externe), prin numirea sa în postul de prim secretar de stat și ministru al muncii și productivității. De la 1 noiembrie, Judith Hart a intrat în cercul restrâns al funcționarilor guvernamentali importanți, primind funcția de „Paymaster General”, cu ample atribuții în aplicarea politicii sociale. Este pentru prima oară în istoria politică engleză ca două femei să figureze concomitent în același cabinet; și se crede că numărul lor ar putea să crească. Alte patru femei se află în așteptare, fiind gata să-și asume funcții de răspundere în guvernul Wilson: Jennie Lee, Alice Bacon și Shirley Williams sînt atașate cu titlu de ministru de stat în ministerul pentru știință și educație; cea de-a patra, Eirene White, e ministru de stat în ministerul pentru Wales.

Cu excepția lui Judith Hart și Alice Bacon, femeile guvernului laburist au în comun o activitate ziaristică anterioară celei politice. Barbara Castle a scris mult timp pentru „Daily Mirror” din Londra, iar Jennie Lee a fost codirectoare la săptămînalul „Tribune”. Eirene White a scris pentru „Manchester Evening News”, ocupîndu-se de problemele politice, și a fost colaboratoare a B.B.C. În sfîrșit, Shirley Williams a lucrat pentru „Daily Mirror” și pentru „Financial Times”.

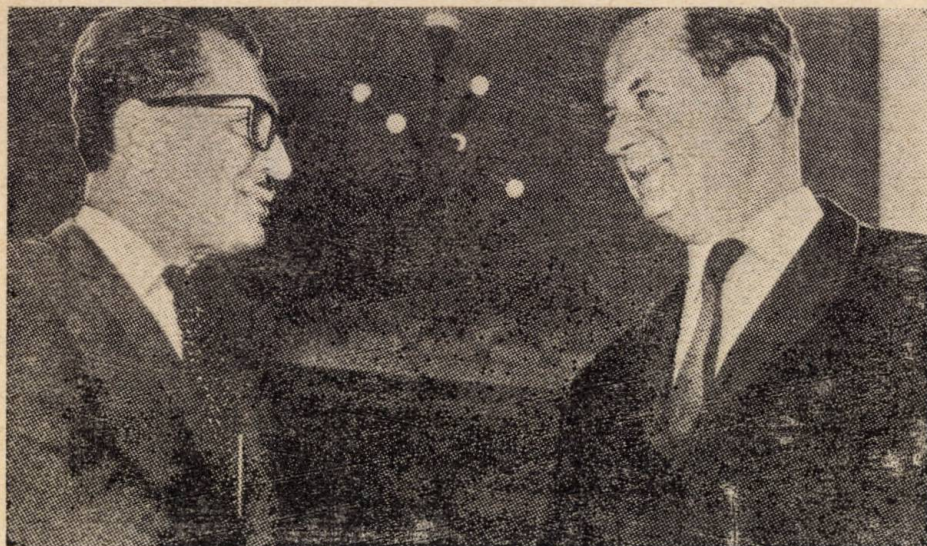
Jennie Lee are cele mai mari șanse să intre în cabinet. Se spune însă că un punct în defavoarea ei îl constituie vîrsta. Are 64 de ani, cu șapte ani mai mult decît Barbara Castle și cu 29 de ani mai mult ca Judith Hart. Luînd în considerare vîrsta, cea mai favorizată e Shirley Williams, care are numai 38 de ani.

E.M.D.

„Électronique Marcel Dassault”, societate mai puțin cunoscută decît uzinele de avioane ale aceluiași constructor, are totuși o cifră de afaceri anuală de 200 de milioane franci francezi (cam 10 la sută din cifra de afaceri a întregului grup industrial Dassault). Pînă nu de mult, ambele societăți lucrau aproape exclusiv pentru piața militară franceză și internațională. Ca și uzinele de avioane, E.M.D. prezintă însă în ultimul timp o sensibilă înclinație spre domeniile civile. Cauza: caracterul tot mai schimbător al programelor de armament, tehnica acestui sector prezentînd inconvenientul de a deveni foarte repede învechită. E.M.D. și-a lărgit deci aria de acțiune, adăugîndu-și, de pildă, un departament de electronică medicală, care produce o aparatură unică în lume, destinată transfuziilor de sînge. Totodată, E.M.D. a pus la punct și o serie de aparate care permit transpunerea pe ecran cinematografic a emisiunilor de televiziune.

„LA SAGA DEI KENNEDY”

Titlul de mai sus aparține unui nou film documentar (al patrulea) consacrat clanului Kennedy. Realizator este italianul Marco Vanzani care, după patru luni de pregătire, se află în faza finală de lucru. Filmul va conține un lung interviu cu Rose Kennedy, mama lui John, Robert etc., și cu Eddie Moore, cel mai fidel colaborator al lui Joseph Kennedy.

*Gunnar Jarring la o întînire cu
ambasadorul Iordaniei la Londra*

de Suez. La Ierusalim, în cursul unei reuniuni a cabinetului Eshkol, s-a subliniat că guvernul, „rămînd fidel principiului negocierilor directe, ar fi gata să discute problema frontierelor cu vecinii săi arabi, prin intermediul dr. Gunnar Jarring, cu condiția ca aceste tratative să ducă la o adevărată pace semnată și nu la o simplă stare de nonbeleranță”.

Dialogul mediat de reprezentantul secretarului general al O.N.U. a parcurs însă o cale sinuoasă. La sfîrșitul lunii octombrie au avut loc ciocniri militare care au determinat o nouă încordare a atmosferei. În asemenea împrejurări a avut loc, prin intermediul lui Jarring, la 4 și 7 noiembrie, schimbul de scrisori între ministrii afacerilor externe ai R.A.U. și Israelului, menit să clarifice poziția celor două guverne față de căile de soluționare a tensiunii din Orientul Apropiat și aplicarea rezoluției din noiembrie. Analizarea conținutului scrisorilor — un șir de întrebări ale căror răspunsuri urmăreau definirea de principiu a pozițiilor — dezvăluie că, în fapt, prioritățile pentru părțile în conflict au rămas aceleași.

A urmat întreruperea schimbului de vederi israelo-arabe, fără însă ca aceasta să însemne sfîrșitul misiunii bunelor oficii ale ambasadorului Jarring, chiar dacă ea s-a aflat la acea oră în impas. Activitatea diplomatică pentru prelungirea mandatului reprezentantului O.N.U. și reactivarea rezoluției Consiliului de Securitate s-au caracterizat prin seria de întîrvederi avute de acesta, îndeosebi la Națiunile Unite, cu diplomați ai mai multor țări, și se pare că la insistența lor, Jarring s-a decis să-și continue misiunea, în ciuda rezultatelor minore înregistrate pînă în prezent.

În momentul de față, ar fi prematură o apreciere mai amplă a perspectivelor deschise soluționării complexelor probleme din Orientul Apropiat, prin hotărîrea mediatorului O.N.U. de a-și prelungi misiunea. Evenimentul dobindește însă semnificația sa pozitivă în măsura în care el este menit să de-terneze planul confruntării de forțe

către cel al explorării unor soluții pașnice a conflictului. În condițiile în care unica alternativă rezonabilă pentru abordarea chestiunilor în litigiu este renunțarea la folosirea forței și recurgerea la mijloacele pașnice, orice indiciu care trezește speranțe în acest sens capătă o reală însemnătate.

Țara noastră împărtășește convingerea că însănătoșirea climatului general din Orientul Apropiat nu se poate realiza decît prin folosirea exclusivă a mijloacelor pașnice în abordarea problemelor disputate, prin eliminarea imixtiunii străine în afacerile interne din această regiune, prin respectarea intereselor fundamentale ale fiecărui stat din zonă. Prolungirea excesivă a stării de încetare a focului, stare violată în ne-numărate rînduri, menținerea ocupației unor teritorii arabe de către Israel, intensificarea cursei înarmărilor în întreaga regiune, declarațiile de pe poziții de forță ale unor militari și oameni politici, toate acestea accentuează starea de suspiciune și neîncredere generată de criză și nu poate în nici un caz sluji aspirațiilor naționale ale popoarelor din Orientul Apropiat. Din menținerea unei atmosfere de beligeranță care, prelungită, nu poate avea decît consecințe nefaste atît asupra existenței popoarelor din această regiune cît și asupra păcii generale, nu au de cîștigat nici poporul israelian, nici popoarele arabe, care au nevoie să-și dedice toate eforturile pentru progresul lor economic și social. O condiție primordială pentru instaurarea păcii o constituie retragerea trupelor israeliene din teritoriile arabe ocupate. Menținerea, prin forța armelor, a acestor teritorii de către Israel lezează nu numai interesele respectivelor țări arabe, dar ea reprezintă, totodată, un pericol pentru însăși securitatea și independența statului israelian. În același timp, recunoașterea principiului dreptului fiecărui stat la existență de sine stătătoare ar înălțura și celelalte obstacole care împiedică rezolvarea politică a problemelor în litigiu.

Rodica GEORGESCU

Întâlnire cu

În cadrul schimburilor parlamentare pe care Marea Adunare Națională le are cu diverse parlamente din țările europene și cu țări din afara continentului, o delegație din care am avut plăcerea să fac parte a vizitat, la începutul lunii octombrie, Finlanda. Desigur, delegația noastră, fiind invitată parlamentului finlandez, s-a bucurat de toată ospitalitatea și de primirea prietenească atât a parlamentarilor, a oficialităților, cât și a poporului prieten finlandez.

Am avut onoarea să fim primiți de președintele Republicii Finlanda, Urho Kekkonen, care, interesându-se de activitatea poporului nostru, a exprimat aprecieri calde în legătură atât cu bunele relații dintre țările noastre, cât și cu munca pașnică, constructivă, a poporului român. Președintele Finlandei (ca, de altfel, toate persoanele oficiale întâlnite în cursul vizitei) a dat o înaltă prețuire politicii externe a României, prestigiului conducătorilor ei, referindu-se, în primul rând, la activitatea președintelui Consiliului de Stat, tovarășul Nicolae Ceaușescu. De asemenea, președintele Kekkonen și-a adus aminte cu multă plăcere de vizita pe care au întreprins-o în această primăvară în Finlanda președintele Consiliului de Miniștri, tovarășul Ion Gheorghe Maurer, și ministrul de externe al României, Corneliu Mănescu.

Am fost impresionat de sentimentele prietenești exprimate față de țara noastră; de asemenea, de jovialitatea, de spiritul original al președintelui Finlandei, spirit apropiat trăsăturilor tipice poporului pe care-l conduce.

Aceleași sentimente prietenești față de țara noastră, față de poporul român și de Marea Adunare Națională le-a manifestat în repetate rânduri, în discuțiile oficiale și neoficiale, președintele parlamentului finlandez, Sukkelainen, om politic cu o bogată experiență, unul din liderii partidului agrarian. El s-a interesat, firește, în mod special, de problemele agriculturii în țara noastră, împărtășindu-ne preocupările și grijile fermierilor agricoli, ale partidului lor, ale statului finlandez în legătură cu situația și perspectivele din acest domeniu.

A oferit un dejun în cinstea delegației noastre primul ministru al Finlandei, Koivisto, lider al partidului social-democrat. Ca și celelalte înalte persoane oficiale finlandeze, primul ministru ne-a vorbit despre bunele relații de colaborare multilaterală dintre România și Finlanda, înnoite și întărite prin vizita președintelui Consiliului de Miniștri al României, a făcut aprecieri pozitive despre politica principală a României, despre legăturile noastre economice, comerciale, cultural-științifice, văzând în această politică a contribuție proprie la dezvoltarea unui climat de cooperare în Europa și o ilustrare a aportului pe care țările mici pot să-l aducă, în comunitatea internațională, la dezvoltarea colaborării popoarelor, pentru progresul și pacea omenirii.

Sentimentele pe care le-am încercat cu toții în cursul acestor întâlniri cu conducătorii de seamă ai Finlandei au fost amplificate și întregite prin vizitele noastre la o serie de instituții din Helsinki și din nordul țării.

O impresie puternică ne-a produs-o arhitectura nouă finlandeză. La Helsinki, Institutul politehnic, așezat într-o construcție modernă, oferă un cadru mai mult decât prielnic, aș zice, pentru stu-

FINLANDA

Ion Brad

denții care-și dedică studiile științelor exacte. O construcție originală, soluții arhitectonice și tehnice deosebite. Multă simplitate și multă lumină.

Helsinki: arhitectură, teatru, schimburi culturale

O construcție nu numai foarte modernă și originală, făcând corp comun cu stîncile pe care se întemeiază și care sînt păstrate, uneori cu un mare efect plastic, și în interioarele clădirii, dar și foarte interesant organizată, este Casa de cultură a studenților din Helsinki. Această instituție îndeplinește, se pare, funcțiuni multiple. Servește, în primul rând, necesităților sociale ale studenților, masa, sistemul de restaurant, dar și pentru satisfacerea altor preocupări ale tineretului studios: în primul rând teatru, muzică, distracții — o vastă activitate tinerească, educativă și instructivă, toate fiind sub directa coordonare și răspundere a organizațiilor studențești, prin delegați care se ocupă zilnic de buna desfășurare a activității acestei instituții. Primirea care ni s-a făcut și cuvintele adresate poporului, tineretului nostru mărturiseau, încă o dată, și din partea generației tinere, stima pentru România, pentru politica ei demnă, politică de bune relații și colaborare cu Finlanda, cu alte țări, într-un climat de cooperare și pace, atât de necesar lumii.

Tot la Helsinki am vizitat modernul spital al municipalității, de asemenea una din construcțiile noi, originale ca arhitectură și ca funcționalitate. Efor-

turile pe care le fac prietenii noștri finlandezi de a ridica nivelul de viață al oamenilor, grija pentru om, sînt evidente și în asemenea construcții sociale și de binefacere publică, întâlnite și în alte centre și localități din Finlanda.

Ca om de cultură, am avut, desigur, satisfacții deosebite, cunoscînd activitatea Teatrului Național din Helsinki, desfășurată în cele două săli ale sale, și, de asemenea, activitatea Teatrului Municipal — care mi s-a părut a fi una din cele mai interesante construcții moderne de acest gen din lume. Am admirat din nou arhitectura originală: așezarea în această parte stîncoasă a orașului a impus soluții stilistice inventive constructorilor. Teatrul Municipal are două săli în care se joacă paralel teatrul de proză și alte genuri de teatru. Am remarcat soluțiile deosebite, de interesante și de moderne, atât pentru vizibilitate, cât și pentru acustică și pentru tehnica de scenă. Este cert că geniul constructiv, talentul și marea experiență a arhitecților finlandezi, cunoscuți în întreaga lume, și-au prezentat aici parcă în mod sintetic direcțiile de gândire constructivă și plastică în slujba artei celei mai populare, în fond, și cu vechi tradiții, în Finlanda ca și în alte țări, teatrul.

Aprecierile pe care oamenii de teatru le-au avut față de școala teatrală românească cu care au venit în contact în mai multe împrejurări, atât la București cât și în alte capitale culturale europene, ne-au măguit și îmi face plăcere să amintesc că printre personalitățile pe care finlandezii le apreciază în mod deosebit se numără și un artist ca Radu Beligan și un teatru ca Teatrul de Comedie, care s-au impus în atenția iubitorilor și cunoscătorilor de teatru din multe țări ale lumii.

Noile creații arhitecturale își pun o puternică pecete asupra fizionomiei capitalei finlandeze

În general, relațiile culturale între România și Finlanda sunt bune și am apreciat împreună cu prietenii finlandezi că putem contribui în continuare la o mai largă cunoaștere a culturii și artelor din cele două țări, la dezvoltarea acestui climat prietenesc de cooperare și în domeniul ideilor, al frumuseții artistice. Ca o ilustrare a acestui interes reciproc menționez că am dus cu noi în Finlanda, printre alte cărți traduse în limba română, o Antologie a poeziei nordice, în care o bună parte este dedicată liricii finlandeze moderne și contemporane. Prietenii finlandezi ne-au vorbit despre operele literare românești cunoscute și la ei, de la teatrul lui Caragiale până la proza lui Zaharia Stancu; de asemenea, ne-au solicitat prezența unor colective de teatru și balet românești pe scenele finlandeze. Contactele, desigur, pot fi mult mai numeroase, iar posibilitățile pot fi și mai mari decât cele folosite în prezent. Bănăvoita reciprocă va duce, desigur, la o dinamizare a acestor bune relații în domeniul culturii.

Printre monumentele și operele de artă care ne-au impresionat în mod deosebit, aș vrea să mai amintesc pe cel închinat compozitorului Sibelius: o uriașă orgă din tuburi imitând trunchiurile mestecenilor care se încadrează atât de organic și totodată atât de artistic în peisajul specific finlandez și în peisajul urbanistic atât de original al acestui interesant oraș dintre păduri, stânci și golfuri, care este Helsinki.

Nordul: dezvoltare regională; cele 6.000 de lacuri

Sîntem în nordul Finlandei, aproape de Cercul Polar, în orașul Oulu și în regiunea a cărei capitală districtuală este acest oraș.

Și aici, aceleași întîlniri cordiale cu reprezentanții oficiali, cu intelectuali, cu ingineri, cu oameni de diverse preocupări, care se interesează de activitatea noastră politică, parlamentară, în general de activitatea României socialiste, de cooperarea economică dintre țările noastre. Utilitatea acestor relații, care se dezvoltă pe o bază rezonabilă, ne-a fost, dacă mai era necesar, mărturisită în repetate rînduri și de către aceia care folosesc pădura românească în distilerii, pentru dezvoltarea petrochimiei în Finlanda, sau de aceia care folosesc o serie de alte produse finite și semifinite românești în alte sectoare industriale finlandeze.

Cu aceste bune sentimente am fost întîmpinați și la Combinatul siderurgic din Rahe, o mică localitate la marginea Golfului Botnic, care se înnoiește datorită activității acestui modern și destul de mare combinat siderurgic. Muncitorii, tehnicienii și inginerii de la acest combinat, ca și cei de la Combinatul de celuloză de la Oulu, s-au interesat de activitatea din diversele sectoare ale industriei românești și au exprimat simpatia și sentimentele lor prietenești față de muncitorimea româ-

nă, despre a cărei muncă și ale cărei eforturi pentru modernizarea industriei noastre ne-am bucurat să constatăm că ei aveau cunoștințe foarte exacte.

Este impresionant efortul pe care această țară îl face de a lega între ele, printr-o rețea de drumuri moderne, localități aflate de dispartate într-un peisaj în care prezența celor 6 mii de lacuri — sint șase mii și nu numai o mie, cum știam noi din ghidurile turistice — reprezintă o frumusețe naturală deosebită, dar și o mare dificultate pentru circulația singelui proaspăt al industriei pe distanțe destul de apreciable. Modernizarea mijloacelor de transport, adăugate la tradiționalul, străvechiul transport pe apă, specific în cel mai înalt grad acestei țări, dă posibilitatea modernizării și ridicării economice a unor regiuni ce se ocupau înainte doar cu exploatarea pădurilor (care ocupă peste 60 la sută din suprafața țării) a peștelui din lacuri și a pămîntului, lucrând pe tot cu multă hărnicie și cu rezultate foarte bune. Surprinzător de bune, pentru cineva care avea imaginea unei țări nordice înghețate, a unui pămînt neroditor. În luna octombrie, cîmpurile erau încă verzi și nutrețul, atât de căutat în această țară în care zootehnia este foarte dezvoltată, dădea certitudinea unei vieți prospere în rețeaua fermelor agricole finlandeze. Ni s-a părut, de aceea, curios să aflăm că în această țară cotată ca o țară a laptelui produsele sînt destul de scumpe, compensarea cheltuielilor de producție fiind o preocupare nu numai a organizațiilor din acest domeniu al agriculturii, dar chiar una din grijile permanente ale guvernului în politica sa economică.

Finlanda are o istorie întinsă în timpuri, cunoscută din datele furnizate de istorici, dar și de literatura ei populară. Finlanda a luptat secole de-a rîndul împotriva dominației străine și de aceea, poate, oamenii au o fire reținută, desigur și ca o trăsătură imprimată de mediu, de peisaj, dar — cred eu — și venind dintr-o psihologie determinată de istorie, apar meditativi, oarecum melancolici. Dar trebuie să spun că am avut o surpriză foarte plăcută atunci cînd — știind de această fire mai închisă, mai sobră, a finlandezilor — ne-am bucurat totuși de discuții și întîlniri foarte animate, prietenești, în care se pare că gheata temperamentului a fost topită de căldura sentimentelor.

Se spune că în luna octombrie „Finlanda începe să plîngă”, adică plouă foarte mult. După octombrie încep zăpezile care rămîn aproape o jumătate de an; în nord țin chiar mai mult. Zilele cît am stat noi în Finlanda au fost însă zile însorite și peste tot oamenii se bucurau spunînd că le-am adus din România zile cu soare. În cuvintele lor am recunoscut simbolul pe care doreau să-l pună în evidență: acela al bunelor sentimente care leagă România de Finlanda și oamenii din cele două țări prietene. Unii evocau în cunoștință de cauză soarele nostru — pentru că de mai mulți ani, vară de vară, turiștii finlandezi, în număr destul de mare, își petrec vacanța pe țărmurile de obicei însorite ale Mării Negre.

România și Finlanda, un țarm sudic și un țarm nordic al încrederii, al prieteniei, al bunelor relații și bunelor speranțe între popoare!

reflector

UN CAZ SPECIAL

Contactele Johnson-Nixon și angajamentul de a-și coordona politica în perioada de tranziție între cele două administrații reprezintă un fapt relativ nou în politica americană. Iată cum s-a desfășurat predarea puterii în Statele Unite în ultimele patru decenii: Cînd președintele Hoover i-a succedat lui Coolidge, acesta din urmă a fost foarte dezamăgit. Invidios pe succesele abilului său ministru al comerțului, Coolidge spera pur și simplu că partidul său nu-i va accepta hotărîrea de a nu mai candida la președinție. Hotărîrea a fost însă acceptată. Ulterior, Coolidge a refuzat să-l ajute pe Hoover să se familiarizeze cu președinția. Hoover a fost urmat la Casa Albă de Franklin Delano Roosevelt, cu care aproape că nici nu vorbea. În cele patru luni de la sfîrșitul anului 1931 și începutul lui 1932, cînd depresiunea devenea tot mai critică, Roosevelt a refuzat să acționeze împreună cu Hoover, pe care îl considera în mare măsură vinovat de situația creată. Truman, care a devenit președinte în momentul decesului lui Roosevelt, fusese ținut afară de departe de hotărîrile politice încît, ca vicepreședinte, nu fusese invitat niciodată pentru consultări la Casa Albă. După instalarea sa, Truman a citit noaptea de noapte, săptămîni întregi, rapoarte recapitulative de cîte 30.000 de cuvinte, pentru a afla ce s-a întîmplat în timpul Administrației Roosevelt. Truman și Eisenhower erau atât de supărați unul pe celălalt încît nici măcar nu-și vorbeau. În perioada de tranziție nu s-au întîlnit niciodată. Eisenhower și Kennedy au conferit o singură dată în timpul interregnelui. Tranziția Johnson-Nixon pare, într-adevăr, un caz special.

VIITORUL POLITIC AL LUI HUBERT HUMPHREY

„Nu aș fi sincer dacă nu aș mărturisi că doresc să mă înapoiez în Senat”. Dacă vicepreședintele Statelor Unite, Hubert Humphrey, va încerca să-și realizeze această intenție — exprimată într-un interviu acordat ziarului „Miami News” — el ar putea intra, în 1970, în competiție cu Eugen McCarthy, al cărui mandat senatorial va expira atunci. Totodată, Humphrey a făcut cunoscut că „ia în mod serios în considerație ofertele de a ține cursuri în unele universități”. Pentru moment însă, vicepreședintele se pregătește pentru a-și asuma, pe următoarea perioadă de patru ani, conducerea partidului democrat. El intenționează să aleagă personal pe succesorul lui Lawrence O'Brien la funcția de președinte național al partidului.

„PUBLIC” NR. 1

Cincizeci și opt de ziariști licențiați de radiodifuziunea franceză în urma participării lor la greva din primăvară au hotărît să se „reprofileze” pe presa scrisă, editînd un săptămînal intitulat „Public”. Referindu-se la primul număr, recent apărut, presa pariziană subliniază că, alături de semnăturile celor mai cunoscuți dintre foștii comentatori, reporteri și prezentatori ai presei aceleași și televizi-zate, apar în sumar aceleași numeroși editorialiști de seamă din întreaga presă.

Ciudad de Mexico. Trei dintre liderii studenților la o conferință de presă

nifestații de protest împotriva scumpirii tarifelor la transporturile publice — la Merida au avut loc noi tulburări.)

ESENȚA PROBLEMEI

Necesitatea reformelor educative și a prefacerilor în sistemul de învățământ superior a primit adeziunea națională, problema fiind de mult în atenția guvernului. Ea se încadrează în necesitatea generală a reformelor de structură determinate de dezvoltarea țării.

Nu se poate nega faptul că Mexicul a cunoscut o creștere economică însemnată în ultimii 20 de ani. S-a pășit înainte în industrializare, au crescut atât venitul național cât și venitul pe locuitor. Guvernul mexican, reprezentativ pe linia continuității guvernelor formate după revoluția din 1910, a realizat mari opere de modernizare a țării cu ajutorul resurselor naționale și al creditelor străine. Țara, întinsă și cu o geografie contorsionată, este brăzdată de șosele. În același timp, statul mexican deține câteva ramuri importante ale economiei, cum sînt petrolul și electricitatea. Cheltuielile pentru învățământul public reprezintă o mare parte din bugetul statului.

Rezultatele acestui curs al economiei continuă însă să apară foarte inegal distribuite, efectele dezvoltării adîncind, în același timp, marile diferențieri sociale. Alături de tehnica cea mai modernă, în unele zone persistă uneltele și mentalitățile aparținînd oarecui vechiului Mexic, dinaintea cuceririi spaniole. Orașe mari, asemenea capitalei, și — nu departe — sate ce par din altă lume. În Republica Mexicană — cu un teritoriu de aproape două milioane de kilometri pătrați și o populație în prezent apreciată la 47 milioane de locuitori — există zone marginale în care populația este reprezentată doar de cei 10 la sută indigeni. În general, la sate — unde prin reforma agrară s-au împărțit importante suprafețe de pămînturi (prea puține, totuși, față de creșterea demografică, actul reformei neincluzînd și credite financiare suficiente) — se trăiește la un nivel foarte scăzut, comparativ cu dezvoltarea de care au beneficiat alte sectoare.

În același timp, marea concentrare a capitalurilor a generat în Mexic o puternică burghezie. Întrepătrunderea și asocierea dintre o parte a capitalurilor mexicane și cele străine — mai cu seamă nord-americane — explică opiniile acestei pătri în multe din problemele care privesc țara. Chiar dacă și-a însușit, în felul ei, limbajul revoluției mexicane — care a dat o puternică lovitură structurilor semif feudale — interesele burgheziei se opun față de cele ale maselor muncitoare.

În Mexic a înflorit, totodată, și o birocrație cu numeroși reprezentanți în grupul „stăpînitorilor de bogății“. Pînă acum cîțiva ani, corupția afectase, într-o oarecare măsură, organizațiile studențești. A fi lider al studențimii însemna a face carieră politică, a avea acces la funcțiile reprezentative ale statului și, prin urmare, la îmbogățire. Fapt cert este că una din caracteristi-

Mișcările studențești:

CAUZE

ȘI

EFECTE

Au trecut peste patru luni de cînd Mexicul trăiește într-o continuă agitație, ca urmare a neîntreruptelor mișcări studențești care înfruntă autoritățile și forța publică. În aceste luni, agitația studențimii s-a extins reușind să cuprindă și alte pătri ale populației din capitala mexicană, interesate de problemele generale ridicate de mișcare, precum și unele centre de învățămînt din interiorul republicii.

Confruntat cu mișcările studențești, guvernul mexican a adoptat măsuri severe, ca folosirea armatei și ocuparea de către această a Orașului universitar, ceea ce a favorizat izbucnirea unor acte de violență. Asprimea poziției guvernamentale față de acțiunile tineretului — unele pașnice, altele violente — a fost motivată prin dorința de a pune capăt cit mai curînd acestor confruntări — cel puțin în forma lor violentă de exprimare — pentru a nu perturba desfășurarea Olimpiadei, pentru a scuti miile de sportivi și vizitatori sosiți în vederea Jocurilor Olimpice de spectacol nedorit al unor înfruntări interne.

La 9 octombrie, reprezentanții președintelui Gustavo Diaz Ordaz s-au întrînit cu cei ai studenților pentru a discuta măsurile în vederea încetării violențelor. În acest context, în preajma începerii Jocurilor, Comitetul național de grevă al studenților a încheiat cu guvernul un acord ca pe timpul Olimpiadei să înceteze orice fel de tulburări; după terminarea întrecerilor sportive de la Ciudad de Mexico, dosarul mișcărilor studențești s-a deschis, însă, din nou. La 4 noiembrie, ministrul educației, Augustin Yanez, a adresat un apel studenților pentru a relua cursurile.

Reuniți în adunări generale în cadrul diferitelor facultăți ale Universității naționale din capitala mexicană, studenții au hotărît însă în marea lor majoritate să continue greva. În fruntea acestor manifestații se află facultățile de economie, științe politice și filozofie. Totuși, evenimentele ultimelor zile indică o posibilitate de reglementare a situației, o parte a studenților — ca răspuns la apelul oficialităților — fiind înclinați să reînceapă cursurile. Chiar unii membri ai Comitetului național de grevă sînt, într-o oarecare măsură, favorabili reluării lor, ceea ce, spun ei, nu înseamnă sfîrșitul mișcării studențești, ci doar o nouă fază. O declarație recentă a Ministerului Educației a anunțat, în același timp, sancționarea elevilor și a profesorilor care s-ar opune începerii cursurilor universitare. (Știri parvenite după sosirea corespondenței pe care o publicăm semnalează că, în unele universități, cursurile au fost reluate, dar — cu prilejul unor ma-

cile actualei mișcări studențești o constituie lichidarea acestui gen de „profesionalism” în conducere și în formarea de noi militanți, întreaga acțiune tinzând către necesitatea unei democratizări a relațiilor sociale. Reforma educativă și universitară nu poate fi, prin urmare, despărțită de necesitatea unei reevaluări a împărțirii veniturilor.

Situația din învățământ trebuie deci analizată în acest context general economic. Deși numărul universităților și al celorlalte centre de învățământ superior a crescut considerabil, ele încă nu pot satisface cererile actuale. Universitatea Națională din Mexic, cu 90.000 de studenți, are un regim autonom din 1929, dar veniturile ei depind, în principal, de o alocație a guvernului cifrată în prezent la 500 de milioane de pesos anual. Funcționează, de asemenea, Institutul Politehnic Național, fondat în timpul președinției lui Lázaro Cárdenas. Institutul Politehnic nu este autonom; el depinde direct de Secretariatul Educației Publice, care numește rectorul. Nu acesta este cazul Universității, cu un consiliu de conducere — care numește și rectorul — și un consiliu universitar format din reprezentanți ai profesorilor și studenților. Practic, există medici, ingineri, arhitecți ieșiți de pe băncile Politehnicii, dar și ale Universității. Rezultatul este o abundență de absolvenți care nu-și găsesc prea ușor un loc de muncă și nici o conjunctură favorabilă, întrucât — în ultimii ani — avântul economic și-a încetinit ritmul, iar posibilitățile de încadrare ale absolvenților au scăzut.

Există universități, centre și institute cu grad universitar în toate cele 29 de state ale republicii. Învățământul universitar s-a schimbat treptat, devenind în mod practic gratuit, unele specialități fiind totuși greu accesibile, datorită manualelor și materialului didactic costisitoare. Numărul celor care renunță pe parcurs la studii este relativ ridicat: sînt fie studenți care constată că și-au greșit cariera, fie, cel mai des, tineri nevoiți să muncească pentru a-și întreține familiile. Continuă să existe, în universități, o proporție ridicată de studenți ce provin din păturile înalte — burghezia orașelor — dar, în același timp, crește numărul celor din clasele mijlocii — și dintr-o anumită categorie, limitată, a muncitorimii cu o situație mai bună. Astfel, din 60.098 de studenți înscriși în 1964 la Universitatea Națională, 40,1 la sută erau fii de funcționari, 19,6 la sută fii de comercianți; al treilea loc l-au ocupat fiii de meseriași cu un procent de 15,2 la sută. Studenții de origine muncitorească au reprezentat doar 12,8 la sută, iar cei de origine țărănească au fost în număr de 1,940, ceea ce înseamnă 3 la sută din total.

O SCÎNTEIE NEINSEMNATA DEZLÂNȚUE ÎNCENDIUL

Mișcarea studenților mexicani a declanșat cele mai ample manifestații populare din ultimii 20 de ani. Totul a pornit de la un incident care n-ar fi făcut pe nimeni să se gîndească la consecințele ce le-ar putea avea. Luni, 22 iulie, în centrul orașului a avut loc o ciocnire fără importanță între elevii unei școli „vocaționale” și cei ai unei școli „pregătitoare”. Incidentele au continuat a doua zi dar intervenția forțelor polițienești (corpul de grenadieri ai poliției Districtului Federal a folosit grenade cu gaze lacrimogene) a avut ca urmare unirea celor două școli, urmată de măsuri represive din partea poliției.

Pentru vineri 26 iulie, Federația Națională a studenților din facultățile tehnice, condusă de pe anumite poziții de stînga de simpatizanți ai guvernului, a organizat o demonstrație de protest primind, în acest sens, aprobarea autorităților. Tot atunci Centrula Națională a studenților democrați și „La Juventud Comunista” (Tineretul Comunist) au organizat o altă manifestație, ai cărei participanți au rezistat atacurilor grenadierilor. Acestora li s-au alăturat mulți dintre demonștranzii de la Politehnică. În aceeași noapte, poliția a făcut o descindere la sediul Partidului Comunist și la cel al organului său săptămînal „La Voz de México” (Vocea Mexicului), operînd primele arestări printre conducătorii comuniști ai tineretului, urmate apoi de altele. Începînd de atunci, în zilele următoare — sîmbătă 27, duminică 28, luni 29 iulie — în zona universitară din centrul orașului s-a desfășurat o luptă continuă între studenți și poliție. În zorii zilei de marți 30 iulie, a intervenit armata. În acel moment autoritățile guvernamentale și cele ale orașului vorbeau de o „subversivă”. În aceeași zi, în centru s-au produs noi incidente. Refuzînd să-i recunoască pe conducătorii Federației Studenților din facultățile tehnice, studenții de la Politehnică au înființat un Comitet coordonator de luptă. În incinta universității, rectorul a arborat în bernă drapelul național în semn de protest împotriva violării autonomiei universitare prin intrarea armatei cu forța în „Escuela preparatoria de San Ildefonso”.

La 1 august, are loc prima mare manifestație: 80.000 de persoane, avîndu-l în frunte pe rector, străbat străzile și bulevardele din apropierea orașului universitar. În ziua de 5 se desfășoară prima mare manifestație a Politehnicii. Există acum un Consiliu național al grevei la care aderă studenții ai Universității, profesori, elevi din școlile normale și ai școlii de agricultură din Chapingo.

Programul mișcării studențești cuprindea revendicări, care continuă să fie actuale: libertate de deținuturilor politice, destituirea căpeteniilor polițienești, despăgubiri pentru rudele studenților morți (niciodată nu s-a putut dovedi dacă au fost într-adevăr și în ce număr, în această primă etapă; Consiliul de grevă a afirmat însă că ar fi existat), desființarea detașamentului de grenadieri, derogări la articolele 145 și 145 bis din Codul Penal, ce stabilesc delictul de dezordine socială. Revendicările nu au un caracter specific studențesc. Sprijiniți de o acțiune a profesorilor din învățământul mediu și superior în sprijinul libertăților democratice, studenții au cerut o intervenție publică cu guvernul. Mai mult decît obținerea unora din aceste revendicări îi interesa convorbirea în sine pentru a câștiga încrederea maselor și, după cum au declarat în repetate rînduri, pentru a introduce un nou stil în viața politică și socială, potrivit căruia negocierile dintre guvern și liderii mișcării să nu se soldeze „nici cu arestarea, dar nici cu coruperea celor din urmă”.

Studenții și-au asumat, ca o reacție împotriva nedreptăților, rolul de a trezi conștiințele populare. Prin intermediul brigăzilor politice organizate, ei au explicat maselor revendicările lor cu caracter general și au reușit să readucă în discuție problema uitată a celor 86 de deținuți politici cîți erau la începuturile mișcării. S-a apreciat că numărul persoanelor care au asistat la manifestația

din 27 august s-a ridicat, fapt neobișnuit, la o jumătate de milion. Cei 3000 de tineri rămași în timpul nopții în piața principală Zocalo au fost împrăștiați în aceeași noapte de armată și poliție. La 13 septembrie s-a desfășurat o altă mare manifestație pașnică de protest. Atunci au izbucnit acțiunile violente ale studenților în urma atacării centrelor de învățămînt de către grupuri de dreapta, fără ca vreunul din membrii acestora să fie închiși. Faptul i-a iritat pe studenți, care au început să asalteze și să dea foc autobuzelor.

În noaptea de 18 septembrie, armata a ocupat Orașul universitar reținînd aici sute de persoane. Au urmat cîteva zile de ciocniri violente între studenți și grenadieri, soldate cu mai mulți morți și zeci de răniți de ambele părți. În fața atacurilor unor deputați din „Partidul Revoluționar Instituțional” (partidul guvernamental), rectorul Barro Sierra și-a prezentat demisia. Consiliul de conducere al Universității nu a acceptat demisia. Rectorul a fost unanim sprijinit de studenți, chemați să reia cursurile, și de profesori. El a revenit asupra hotărîrii sale, în scopul reorganizării administrative a Universității. Rectorul și-a reluat postul, iar studenții au hotărît să înceteze actele de violență, datorate în mare parte provocărilor și teroriștilor și reprezentînd — în orice caz — o reacție în fața exceselor forțelor publice — și să continue pașnic, în limitele legii, susținerea revendicărilor. La cererea Universității, guvernul a anunțat că va retrage armata din Orașul universitar. Ultima mișcare studențească de proporții a fost cea de la Institutul Politehnic, în primele zile ale lunii octombrie; au urmat apoi Jocurile Olimpice.

Mișcarea studențească a lăsat urme adînci în viața politică mexicană. Probleme latente, dar actuale, au fost readuse la ordinea zilei. În raportul ținut în fața Congresului național, la 1 septembrie, președintele Díaz Ordaz a repus în discuție problema delictului de „dezordine socială”, cerînd să fie dezbătută. Pe de altă parte, numărul persoanelor acuzate de a fi participat la manifestațiile studenților a continuat să crească.

S-a vorbit de participarea unor agenți ai C.I.A. și a extremiștilor de dreapta la aceste evenimente. Faptul este posibil întrucît aceștia reprezintă interese ce vin în contradicție cu mersul înainte al Mexicului. Mișcarea studențească a avut, însă, în întreaga ei desfășurare, și, independent de nu puținele erori comise, o fizionomie progresistă, de stînga. Extrema dreaptă, trecînd pe un plan secundar, a organizat din umbră acte teroriste pentru a pune piedici în calea găsirii unei soluții, urmărind — fapt evident — să obțină avantaj de din conflict.

Fără să fi găsit rezolvarea tuturor problemelor ridicate, mișcarea studențească se află acum într-o nouă fază, mai liniștită. La Universitate, reuniunile studenților se succed unele după altele, profesori și studenți dezbătînd semnificațiile evenimentelor din ultimele patru luni. Rămîne incert faptul dacă viitorul apropiat va profila concluziile acestor evenimente, sau, din contră, va marca o continuare a lor.

Ciudad de Mexico, 2 decembrie

HAMBURG

Ion Manea

La Hamburg, senzația pregnantă este că te afli într-o capitală.

Animația străzii, vasta pulsație a vieții economice și comerciale, vigoarea agitației politice, varietatea actului de cultură și artă lasă impresia de necontrazis că la gurile Elbei se consumă vitalitatea unei metropole. Și este, într-un fel, o metropolă acest Hamburg pestriț și zbuciumat, ticsit de străini, care te fac să percepi aproape senzorial înțelesul pretenției, pe care ghidul turistic ți-o servește emfatic și comercial, că orașul hanseatic are vocație cosmopolită. Nu numai mușuroiul multicolor al portului (al doilea din Europa) este cel care dă Hamburgului această aureolă. După New York, Hamburgul este orașul cu cele mai multe consulate din lume: 65 de țări sînt reprezentate prin 51 de consulate generale, 12 consulate și două misiuni comerciale. Sute de societăți comerciale străine își au sediul în acest oraș. Important centru de documentare internațională, Hamburgul a adunat în decursul veacurilor o foarte amplă colecție de documente privind viața economică, politică și culturală din străinătate. O vizită la Arhivele economice mondiale, spre exemplu, este copleșitoare prin abundența și varietatea materialului de informare. Asemenea acestor arhive, în „orașul liber și hanseatic”, funcționează 58 de academii, instituții sau asociații pentru cunoașterea și studierea străinătății.

Între gara Damptor și Heiligengeistfeld, în apropierea celebrului parc „Planten und Blumen”, cu sere tropicale și jocuri de ape, se întinde terenul de expoziții și târguri: Salonul nautic internațional, în ianuarie, Expoziția de camping și distracții, primăvara, Expoziția internațională de gastronomie a țărilor nordice, în mai, „Lefa”, expoziția internațională de alimentație, în toamnă (în anii cu soț), „Lumea în care trăim”, expoziția consacrată vieții moderne, în toamnă (în anii fără soț).

S puneam că nu e numai portul, dar — aș adăuga — este poate în primul rînd portul. Într-adevăr, ceea ce a dat întotdeauna orașului din estuarul Elbei importanță și, uneori, glorie internațională a fost poarta maritimă pe care o deschide Europei centrale.

Din timpuri străvechi, navele maritime au putut urca Elba grație marelui care învinge curenții fluviali, pe o distanță de 150 km, pînă la joncțiunea ei cu Alsterul. Apoi, mai departe spre inima Europei, 620 km de cale navigabilă compuneau o magistrală a comerțului de mare valoare. Astfel, la umbra „Hamburgului” — scaun episcopal clădit la începutul secolului al IX-lea de francezi în campania lor împotriva saxonilor — luă naștere centrul comercial și portul Hamburg. În 1216, orașul ce se crease în jurul mănăstirii și centrul comercial se unifică, declarînd într-un document so-

lemn că Hamburgul va rămîne pentru totdeauna un oraș unic, cu o administrație unică și un tribunal unic. Într-o Europă dominată de prinți, apărî prima republică burgheză, guvernată de un „consiliu”.

Astăzi, navele a peste 60 de țări ale lumii ancorează la cele 320 puncte de acostare ale portului. În jur de 40 milioane tone de mărfuri sînt manipulate anual, iar 260 de agenții propun în fiecare lună aproape 720 de posibilități de îmbarcare spre 1100 porturi de pe toate continentele.

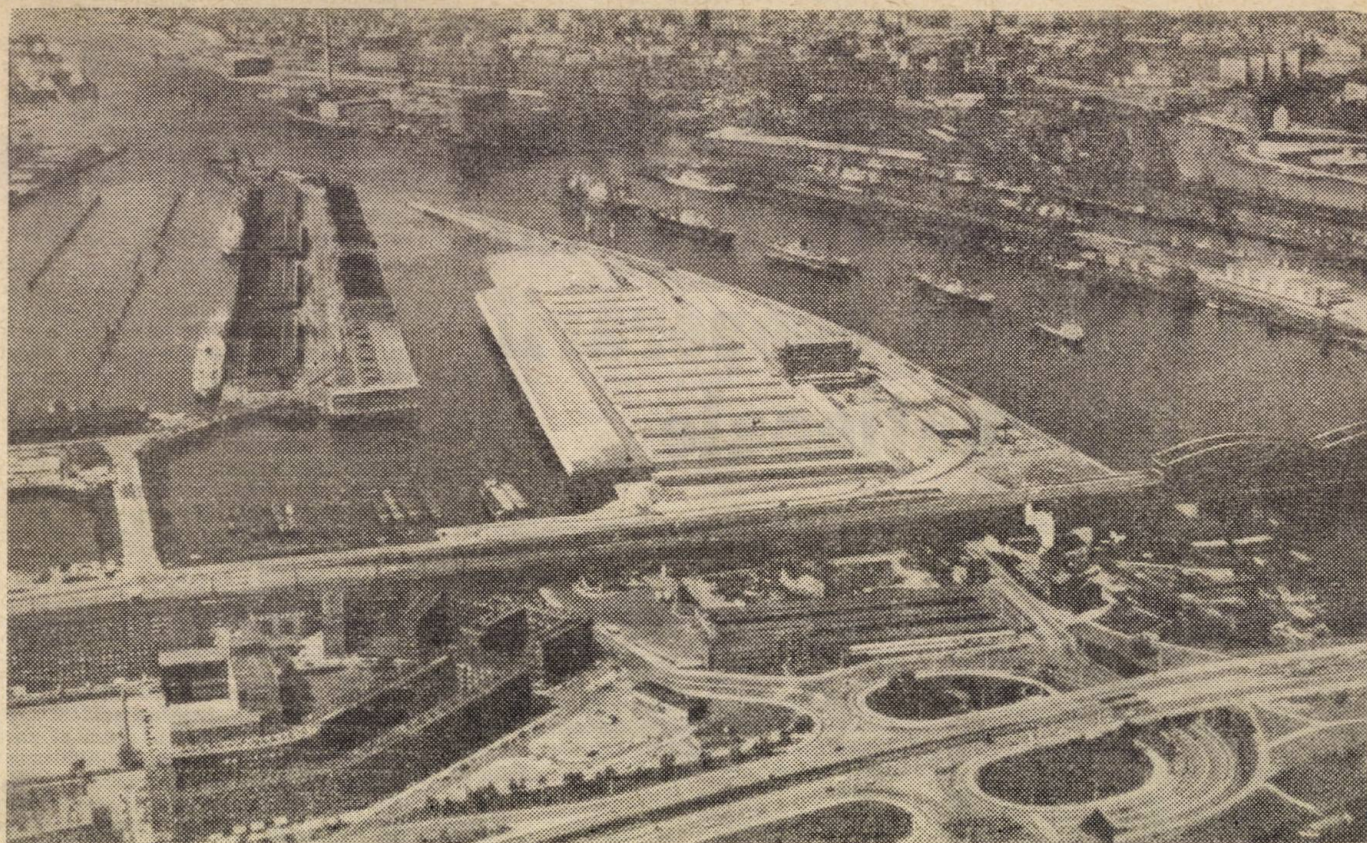
Autoritățile locale sînt foarte preocupate de extinderea și modernizarea portului pentru a spori capacitatea lui competitivă. În 1967, traficul de mărfuri prin Hamburg a scăzut cu 2 milioane de tone față de anul precedent. Această reducere este pusă pe seama unei conjuncturi defavorabile pe cale de dispariție în 1968. În orice caz, Hamburgul se consideră — și este — handicapat de Piața comună, deoarece, aflat la periferia „celor șase”, poate juca un rol minim în traficul intercomunitar, iar rolul său ca placă turnantă între Europa de nord și restul continentului este subminat de caracterul închis și exclusivist al C.E.E., de rivalitatea dintre această formație și A.E.L.S., în general de politica blocurilor comerciale protecționiste. Modernizarea apare autorităților portuare din Hamburg ca o contrapondere esențială pentru dificultățile de asemenea natură. Și modernizarea înseamnă acum, în materie portuară, facilități și instalații pentru industrializarea traficului maritim, în primul rînd prin sistemul containerelor. În această direcție se îndreaptă eforturile din portul Hamburg, care a fost în situația fericită de a poseda în regiunea Waltershof spațiul necesar pentru transformări. Construcțiile sînt acum în toi.

Hamburgul formează singur unul din landurile Germaniei federale. El este — spun hamburghezii cu mîndrie — un oraș-stat. Disputele curente despre caracterul relațiilor dintre landuri și guvernul federal de la Bonn au la Hamburg o tribună agitată. Aceste dispute au fost declanșate de tendințele, limpede conturate în ultimii ani, de a realiza un sistem administrativ mai centralizat. Adepții centralismului se întreabă în ce măsură repartizarea competențelor între centru și landuri permite soluționarea problemelor actuale și viitoare. Ei evocă multiplicitatea și diversitatea administrațiilor și competențelor, dificultatea armonizării lor, deosebirile în sistemul de învățămînt, în organizarea și practica juridică, în amenajarea teritoriului și salubritate. Toate aceste argumente nu găsesc aproape de loc ecou în rîndul hamburghezilor. În cursul istoriei sale, orașul hanseatic și-a revendicat și apărut întotdeauna o relativă independență. Această independență s-a manifestat cu predilecție în domeniul comercial în care marele port și-a apropiat ideea schim-

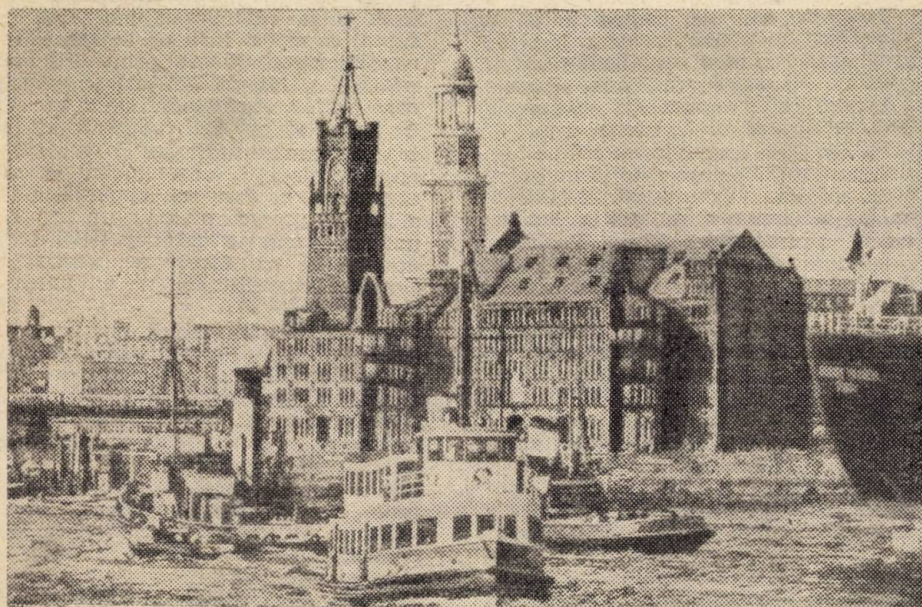

Multe din vechile străzi ale Hamburgului par că descind dintr-o stampă de epocă.

burilor libere, neîngrădite. La fondarea celui de-al doilea Reich, în 1871, Hamburgul a reușit să rămînă în afara frontierelor germane. În timpul tratatelor asupra unificării tarifelor vamale, orașul liber și hanseatic s-a opus cu vigoare politicii protecționiste. Iar atunci cînd a fost nevoit să admită Uniunea vamală, în 1888, el a obținut totuși statutul de porto-franco. Și acum, Senatul hamburghez este unul din organismele vest-germane cele mai atașate ideii schimburilor libere, suprimării barierelor comerciale, dezvoltării comerțului cu țările socialiste. Prin urmare, interesul pe care Hamburgul îl manifestă pentru păstrarea relativei autonomii, pe care sistemul federal i-o oferă este lesne de înțeles. Mai mult, împreună cu alte landuri, Hamburgul solicită o participare mai mare la conceperea și aplicarea politicii federale. Se menționează, în acest sens, eventualitatea de a acorda Camerei superioare a Parlamentului, — Bundesratul — în care sînt reprezentate landurile, imputerniciri egale cu ale Bundestagului în elaborarea și adoptarea diverselor legislații. Un fapt interesant: la Hamburg

Navele a peste 60 de țări ancorează la Hamburg, încărcând sau descărcând anual 40 milioane tone de mărfuri.

O imagine a portului avind în centru unul din simbolurile Hamburgului: Turnul Michel.

există tradiția că nici un locuitor al orașului liber nu acceptă decorații sau distincții acordate de guvernul de la Bonn.

In fine, Hamburgul este principalul centru de informații din R.F.G. Cele 14 cotidiene care apar în acest oraș însumează un tiraj de aproape 6 milioane de exemplare. De la gurile Elbei pornesc spre toate colțurile globului transmisiunile agenției vest-germane de presă D.P.A. Nu mai puțin de 140 corespondenți de presă își au birourile permanente în orașul hanseatic. Pentru a nu mai vorbi despre cele 150 de edituri cu sediul central la Hamburg. Iată de ce, tocmai aici a fost și este punctul fierbinte al violentei dispute în legătură cu monopolizarea presei, în centrul căreia se află marele magnat al presei vest-germane, Axel Springer.

Concentrarea unei mari părți a mijloacelor de informare și influențare a

opinie publice în mâinile unei singure persoane atotputernice nu reprezintă numai o alterare de proporții a libertății presei ci — mai ales — un pericol social foarte serios. Cu atât mai mult, cu cât Springer reprezintă și promovează o optică politică în multe privințe nocivă. Iată de ce amplele și viguroasele mișcări studențești — care au găsit la Hamburg o vastă și propice arenă — au transformat concernul Springer în una din țintele principale ale miniei lor.

O comisie guvernamentală creată din impulsul puternicului curent de opinie împotriva monopolizării neînfrinate a presei a stabilit, după nu se știe ce criterii, „dozele” primejdioase în materie de concentrare. Astfel, comisia consideră că posesia de către un singur concern a 20% din ziare și reviste trebuie considerată ca un pericol, dacă acest procentaj se ridică la 40% este deja vorba de o încălcare a legii pieței, în

care caz comisia propune măsuri de „deconcentrare”. Nu se știe încă dacă aceste recomandări vor face obiectul unei legi. În orice caz, Springer și-a luat măsuri de precauție: el publică acum ceva mai puțin de 40 de ziare, iar în ceea ce privește revistele, el s-a debarasat de ele în mare parte. Nu de mult, Springer a vândut „confratului” său Hans Weitpest 5 reviste. Rămân însă ziarele, adică exact ceea ce reprezintă elementul stabil din punct de vedere financiar și asigură cea mai mare influență politică. „Puterea lui Springer — apreciază „Frankfurter Allgemeine Zeitung” — va spori prin această tranzacție. Vinzarea revistelor prin care el și-a redus cota-parte din publicațiile vest-germane, nu reprezintă un declin al puterii sale, dimpotrivă este o cură de slăbire care îi va da noi forțe”.

Între Alster și Elba, Hamburgul ca și Veneția este un oraș construit pe apă. Giganticul incendiu din 1842, distrugerile din ultimul război și lucrările recente de urbanistică au suprimat, practic, vechile cartiere dând orașului un aspect foarte modern. Împreună cu furnicarul animat al străzii, varietatea și abundența reconfortantă a parcurilor, mișcarea neîntreruptă a portului, eleganta înfățișare urbanistică lasă o impresie stăruitoare pe fundalul căreia se imprimă atâtea frământări, neliniști și preocupări.

I. B. TITO: Independența și egalitatea în drepturi — condiție a cooperării internaționale

Președintele Iosip Broz Tito vorbind la festivitatea de la Ljubljana

Actualitatea politică iugoslavă este dominată în prezent de pregătirile intense în vederea celui de-al IX-lea Congres al Uniunii Comunistilor din Iugoslavia, convocat pentru 11 martie 1969 la Belgrad. După cum s-a stabilit în plenara de luni a Comitetului Central al Uniunii Comunistilor din Iugoslavia, Congresul va începe cu o ședință festivă consacrată aniversării a 50 de ani de la înființarea Partidului Comunist din Iugoslavia. Pe ordinea de zi propusă pentru viitorul Congres figurează: comunicatul privind activitatea Comitetului Central și a celorlalte organe ale U.C.I. între cel de-al VIII-lea și al IX-lea Congres; raportul politic prezentat de Iosip Broz Tito; rezoluțiile privind dezvoltarea socialistă a Iugoslaviei pe bazele autoconducerii și sarcinile Uniunii Comunistilor, relațiile actuale din lume, poziția Iugoslaviei socialiste și politica Uniunii Comunistilor din Iugoslavia, rolul ideologico-politic al Uniunii Comunistilor în dezvoltarea și organizarea sa în continuare; statutul U.C.I.; alegerea organelor conducătoare ale U.C.I.

Tot la ședința plenară de luni, Comitetul Central a adoptat tezele privind sarcinile U.C.I. în construcția, în continuare, a relațiilor social-economice, proiectul de statut și proiectul raportului privind activitatea C.C. al U.C.I. de la cel de-al VIII-lea la cel de-al IX-lea Congres. Comitetul Central a adoptat, de asemenea, propunerea ca Prezidiul să fie mărit de la 49 la 52 de membri.

Până în prezent, era stabilit ca Congresul Uniunii Comunistilor din Iugo-

slavia să aibă loc înaintea congreselor U.C.I. din republicile iugoslave: Serbia, Croația, Slovenia, Bosnia și Herțegovina, Macedonia și Muntenegru. Acum, însă, se procedează invers: mai întâi se desfășoară congresele pe republici și apoi cel pe întreaga Federație. Două congrese republicane s-au și ținut, în Macedonia (18—20 noiembrie) și în Serbia (21—23 noiembrie). În cursul lunii decembrie și la începutul lunii ianuarie 1969 se vor ține congresele în celelalte republici.

Timp de trei zile, orașul Laițe din Republica Socialistă Bosnia și Herțegovina a fost centrul manifestărilor organizate cu ocazia sărbătorii naționale a popoarelor iugoslave (29 noiembrie). În acest loc, cu 25 de ani în urmă, s-a ținut cea de-a doua sesiune a Vecei antifasciste de eliberare a Iugoslaviei, ale cărei hotărâri au pus bazele Iugoslaviei noi. La adunarea de la Laițe a luat cuvântul președintele Tito. Vorbitorul a subliniat importanța istorică, pentru destinul popoarelor iugoslave, a celei de-a doua sesiuni a Vecei antifasciste de eliberare a Iugoslaviei (A.V.N.O.I.), care a pus bazele juridice ale suveranității și independenței țării.

Iosip Broz Tito a arătat că Partidul Comunist din Iugoslavia a antrenat și a condus poporul la insurecția armată împotriva ocupanților fasciști. „Născută în focul războiului de eliberare, Iugoslavia nouă a angajat o luptă, la fel de grea și de complexă, pentru afirmarea și recunoașterea sa internațională. Popoarele noastre — a continuat președintele — au consimțit să facă imense sacrificii și să verse valuri de sânge pentru a deveni stăpîne pe soarta lor, pentru a hotărî în mod suveran asupra formelor de dezvoltare socială și economică — condiție indispensabilă pentru o cooperare largă bazată pe egalitate în drepturi cu alte țări și popoare”.

Referindu-se la activitatea desfășurată în perioada postbelică pentru dezvoltarea țării, vorbitorul a menționat că Iugoslavia a fost transformată într-un vast șantier. S-au construit uzine, căi ferate, centrale electrice, noi orașe și noi cartiere de locuit. „Ne-ar fi fost imposibil să scoatem țara din mizerie, din situația de subdezvoltare și dependență, dacă n-am fi depus maximum de eforturi pentru industrializare și electrificare”, a spus președintele Tito.

În cuvîntarea rostită la Laițe, președintele Tito s-a referit și la unele probleme ale situației internaționale. „Ca țară socialistă, a spus el, Iugoslavia a considerat și continuă să considere că suveranitatea în socialism implică inde-

pendența deplină și întreaga responsabilitate a mișcării revoluționare din fiecare țară în alegerea căii proprii de dezvoltare socială și economică, potrivit condițiilor și nevoilor specifice ale poporului respectiv. Numai astfel de raporturi între țările socialiste și partidele comuniste pot contribui la întărirea mișcării muncitorești internaționale și a mișcării progresiste în general”. Vorbitorul a subliniat că Iugoslavia s-a condus totdeauna după principiile internaționalismului potrivit cărora contribuția cea mai mare la cauza socialismului și a progresului în general o constituie rezolvarea justă a problemei naționale și lupta consecventă în propria țară pentru o dezvoltare cuprinzătoare a relațiilor sociale socialiste și satisfacerea diferitelor interese ale poporului muncitor. „În orice caz, a subliniat vorbitorul, cel care nu respectă propria sa țară și propriul său popor nu poate să respecte nici alte popoare. Concepția marxist-leninistă a internaționalismului, a continuat vorbitorul, se bazează pe independența și egalitatea în drepturi a tuturor popoarelor, aceasta fiind prima condiție a cooperării și coeziunii generale în vederea atingerii țelului propus. O politică internaționalistă este cu atât mai consecventă cu cât ea respectă strict egalitatea în drepturi și permite fiecăruia să-și manifeste individualitatea națională în toate domeniile”. „Iată de ce — a spus vorbitorul — privim cu neliniște înrăutățirea situației internaționale care s-a produs în ultimul timp. Ceea ce ne neliniștește mai mult este faptul că astăzi încă nu se respectă în relațiile internaționale principiile suveranității și integrității țărilor, principii care au fost proclamate acum un sfert de secol și au fost adoptate de întreaga omenire iubitoare de pace. Dacă aceste principii, care includ dreptul elementar al fiecărui popor de a fi stăpîn în propria sa țară, nu sînt respectate, există pericolul apariției de noi crize și de noi focare de conflict, iar situația internațională nu va putea să devină stabilă”.

În încheierea festivităților care au avut loc la Laițe, președintele I. B. Tito a ținut simbăta o conferință de presă la care au participat peste 200 de ziariști iugoslavi și străini. Exprîmîndu-și opinia în privința perspectivelor destinderii în lume, președintele Tito a arătat că, deși există elemente care ar putea inspira pesimism, speră că „în viitor se va merge totuși înainte spre destindere în lume. Marea majoritate a omenirii are astăzi nevoie de pace”. Solicitat să-și spună părerea în privința actualului stadiu al negocierilor de pace în problema Vietnamului, președintele Tito a apreciat pozitiv faptul că S.U.A. au încetat bombardamentele asupra Republicii Democratice Vietnam. „Începerea tratativelor este un pas înainte și poate să aducă rezultate pozitive. În orice caz, a subliniat I.B. Tito, s-a ajuns la convingerea că un popor nu poate fi îngenușat cu nici un fel de bombe, dacă el este gata să lupte pînă la ultimul om pentru independența sa”.

Referindu-se la situația internațională, președintele Tito a apreciat că „fiecare trebuie să contribuie la îmbunătățirea ei. Consider că nu numai marile puteri pot să hotărască destinul lumii, cînd să se înrăutățească și cînd să se îmbunătățească situația. Aceasta trebuie să depindă de cele mai largi mase ale lumii, de felul cum privesc ele situația. Astăzi trebuie să se ia în considerare dorințele, aspirațiile și necesitățile întregii omeniri”.

Belgrad, 3 decembrie

În numărul trecut, revista noastră a întreprins o anchetă printre ziariști, publiciști și specialiști din țările direct afectate de criza sistemului monetar occidental, în dorința explicării de la fața locului a cauzelor și implicațiilor acestuia. În corespondența de față, autorul își expune opiniile într-unul din principalele puncte ale anchetei noastre — consecințele actualei crize și perspectivele sistemului monetar interoccidental.

doar o amânare

...

Articol
scris pentru
„LUMEA“
de

Hartwig
MEYER

comentator pentru
probleme monetare
al ziarului
„Die Zeit“ (R.F.G.)

Britanicii vedeau în Bonn principalul sprijin în tentativa lor de a adera la Piața comună. Dar, prin „reevaluarea mascată“ a mărcii vest-germane (ridicarea impozitelor la mărfurile pentru export și reducerea taxelor la importuri cu 4 la sută), guvernul R.F.G. a satisfăcut doar parțial cererile Statelor Unite, Marii Britanii și Franței de reevaluare a mărcii vest-germane. Bonnul s-a arătat intransigent în probleme de politică monetară; a răspuns cu „nu“ la cererea unei adevărate reevaluări a mărcii; în plus, la un moment dat, se părea că ministrul economiei, Schiller, și ministrul de finanțe, Strauss, ar fi reușit să impună francezilor chiar și o devalorizare a francului.

Această iluzie n-a durat, însă, decât două zile. Președintele de Gaulle a anunțat că francul nu va fi devalorizat. În schimb, el a introdus acel tratament dur al măsurilor de economii, pe care l-a pretins în repetate rânduri englezilor. Prin aceasta, de Gaulle a relativizat importanța conferinței „Clubului celor 10“ de la Bonn.

Ceea ce părea începutul unui mare reviriment al sistemului mo-

netar occidental s-a dovedit acum a fi în fond una din multele conferințe monetare menite să împiedice o nouă criză monetară interoccidentală. Doar prin dramatismul ei s-a deosebit de alte sesiuni anterioare. În comparație cu așteptările, rezultatul a fost destul de slab: „reevaluarea“ indirectă a mărcii vest-germane este pentru asociații din „Clubul monetar“ mult prea puțin pentru ca prin aceasta să fie reduse surplusurile comerțului exterior vest-german și să fie înlăturate deficitele englezilor, francezilor și americanilor.

Dacă noile măsuri de austeritate ale francezilor vor putea salva francul, adică dacă vor putea să-l salveze de la devalorizare sau nu, aceasta nu este decât o problemă speculativă. Cunoșcătorii economiei britanice se îndoiesc de faptul că guvernul laburist va putea — prin măsuri de ridicare a impozitelor, de îngrădire mai severă a creditelor și prin împiedicarea administrativă a importurilor — să echilibreze balanța pasivă comercială și de plăți. Devalorizarea lirei sterline din anul trecut și reducerea importanței a puterii de cumpărare în primăvara acestui an n-au reușit până acum să oprească descreșterea devizelor britanice.

Atât politicienii cât și autoritățile monetare sînt sceptice în problema dacă acordurile de la Bonn vor reuși să evite o criză viitoare poate și mai puternică. Franța a reintrodus, măcar pentru o perioadă de tranziție, un control sever al schimburilor care va fi efectuat mai strict decât înainte, pentru a împiedica orice plecare de capital din țară. În Marea Britanie a existat întotdeauna o convertibilitate liberă a lirei sterline doar pentru străini; englezii sînt, însă, obligați de multă vreme să trăiască cu un asemenea control. Republica Federală a fost nevoită să ia măsuri de apărare împotriva importului de devize și capital străin, pentru a nu fi invadată de devize, mai ales pentru perioada cit în speculațiile privind reevaluarea mărcii vest-germane.

Toate acestea influențează comerțul interoccidental și ar putea să ducă la implicite la dereglări. Evitarea acestor dereglări se impune, dar la întrebarea „cum se va face ea“, există păreri diferite. Este de presupus ca problema să nu fie rezolvată decât printr-un important reviriment al devizelor în lumea occidentală. Dacă pentru aceasta va fi nevoie de o mare conferință monetară sau nu, întrebarea rămîne deocamdată deschisă. Probabil că într-un viitor apropiat cursurile de schimb sau relațiile de schimb ale devizelor partenerilor comerciali cei mai importanți din lumea occidentală vor fi stabilite printr-un nou acord. Oricum, Bonnul nu a rezolvat criza monetară ci a amînat-o doar.

Hamburg, 3 decembrie

contrapunct

Art Buchwald

Concurs - ghicitoare

Acum, cînd toată lumea a înțeles criza monetară occidentală, vă vom da răspunsurile exacte la concursul „Cine știe cel mai bine“:

Întrebare: Dacă eu am cinci franci francezi și tu ai trei mărci vest-germane, ce vom avea împreună? Răspuns: Una din cele mai blestamate încercări monetare de după cel de al doilea război mondial.

Întrebare: Dacă vreau să vind francii mei francezi în schimbul unor mărci vest-germane cu zece la sută mai ieftin decât cursul oficial al francului, care monedă va avea cel mai mult de suferit? Răspuns: Lira sterlină.

Întrebare: De ce? Răspuns: Deoarece este legată de dolarul american.

Întrebare: Cînd dolarul american întîmpină dificultăți serioase, ce țară își vinde dolarii și cere aur, pentru a provoca o scădere și mai mare a cursului dolarului? Răspuns: Franța.

Întrebare: Cînd francul francez întîmpină dificultăți, ce țară acceptă să-i vină în ajutor? Răspuns: Statele Unite.

Întrebare: De ce? Răspuns: Din cauza lirei sterline.

Întrebare: Cînd lira sterlină întîmpină dificultăți, cine cere devalorizarea ei? Răspuns: Franța.

Întrebare: Cînd francul francez întîmpină dificultăți, cine este ultima persoană care acceptă devalorizarea lui? Răspuns: Președintele Charles de Gaulle.

Întrebare: De ce? Răspuns: Din cauza mărcii vest-germane.

Întrebare: Ce are a face marca vest-germană cu francul francez? Răspuns: Marca vest-germană este subevaluată deoarece vest-germanii nu au destulă inflație. Francul francez este supraevaluat deoarece francezii au prea multă inflație.

Întrebare: Care este soluția? Răspuns: Englezii trebuie să-și strîngă eureaua.

Întrebare: Ce se întîmplă cu tot aurul destinat să sprijine monedele mondiale? Răspuns: Este cumpărat de elvețieni pentru oameni care au conturi secrete la Zürich.

Întrebare: Cînd ei cumpără aurul, ce se întîmplă cu monedele? Răspuns: Exceptînd francul elvețian și marca vest-germană, cursurile lor scad.

Întrebare: De ce? Răspuns: Deoarece toată lumea se teme de lira sterlină.

Întrebare: Ce poate face Franța pentru a restabili încrederea în francul francez? Răspuns: Să atace dolarul american.

Întrebare: Cum poate face acest lucru? Răspuns: Folosind banii care i-au fost împrumutați de americani pentru a apăra francul lor.

Întrebare: De ce să permitem noi acest lucru? Răspuns: Ca să apărăm lira sterlină.

Întrebare: Ce poate face americanul mijlociu pînă la rezolvarea crizei monetare? Răspuns: Să invite un englez la dejun.

(După International Herald Tribune)

„Imperiul fără frontiere“ (1)

Șef al serviciilor de informații externe al ziarului „Le Monde“, în trecut avînd un contact amplu cu realitatea americană, Claude Julien — o semnătură frecventă și prestigioasă, este considerat ca unul din cei mai buni specialiști francezi în problemele americane. Noua sa carte îl consacră și mai mult*.

„Această carte — scrie Claude Julien — își propune să demonteze piesă cu piesă, cu exemple concrete, mijloacele de acțiune de care dispune imperiul și să retraceze principalele etape ale creșterii sale prodigioase. Faptele trebuie să vorbească de la sine: iată-le adunate într-un dosar probabil incomplet dar care nu va fi inutil dacă va deschide calea spre cercetarea și analiza mai amănunțită“.

În realitate lucrarea — cu toată multitudinea cărților consacrate problemelor americane — își are un loc bine precizat în literatura politică contemporană. Privirea lucidă, sobră și în același timp pătrunzătoare a expertului în problemă, aida unui laser disecă mediile cele mai dure, inaccesibile, punînd în lumină faptul — acest element esențial dintoideauna de apreciere complexă a realității.

Volumul cuprinde două mari părți: 1. Istoria imperiului și 2. Imperiul de astăzi. Între ele nu există nici o fisură, întrucît este vorba de o completare reciprocă.

Să dăm deci cuvîntul faptelor.

Definirea imperiului. Cu aceasta își începe autorul expunerea. El ne

* Claude Julien, „L'Empire américain“ — Paris, Editions Bernard Grasset, 1963.

vorbește în general despre rolul forței în constituirea marilor imperii ale istoriei — fie că ele se numesc așa sau nu. Comportarea puterilor imperialiste — susține Claude Julien — răspundea în ultimă instanță unor legi primitive: forța cere o forță și mai mare, bogăția — și mai multă bogăție și în măsura în care cadrul național nu mai este suficient să satisfacă aceste dorințe ele încearcă alternativa preluării controlului în afara frontierelor. De la această lege generalizatoare, autorul concretizează optica sa asupra imperiului american. Dar nu avem de-a face cu o definiție în sensul obișnuit al cuvîntului. Claude Julien nu trasează prin linii abrupte cadrul „imperiului“ american, ci dezvăluie multilateralitatea, diversitatea elementelor componente. „Imperiul american nu este numai cel mai puternic din cîte a cunoscut istoria. El este totodată, din multe privințe, și cel mai original. Niciodată un număr atît de mic de oameni n-au reușit să-și exercite atît de departe influența, să-și pună amprenta asupra vieții cotidiene a unui număr atît de mare de popoare“. Acesta este un „imperiul fără frontiere“.

Dacă vechile cărți de geografie rezervau o anumită culoare regiunilor aflate pe diverse continente și aparținînd imperiului francez, o altă culoare țărilor integrate în imperiul britanic — acest artificiu cartografic nu este aplicabil imperiului american. Pentru că nu avem de-a face cu o directă subordonare teritorială a unor zone întinse, ci, după cum remarcă autorul, „o dependență realizată de jocul combinat al concesiunilor sale petroliere și miniere, al desfășurării forțelor sale terestre, navale și aeriene precum și al investițiilor sale private etc.“.

Această dependență a fost reliefată din plin în cele mai diverse momente de către istorie. Puterea și întinderea influenței economice sau politice nu au apărut de la sine. Drumul lor a fost deschis de forța militară. Canonierele secolului trecut au fost înlocuite de mijloacele moderne ale secolului în care trăim: dar specificitatea procesului nu s-a schimbat. Sînt încălcate în picioare documente declarate inviolabile, statele mici sînt supuse presiunilor celor mai diverse. Claude Julien citează art. 17 al Cartei de la Bogalá, care afirmă că teritoriul unui stat este inviolabil și nu poate fi obiectul, chiar temporar, al unei ocupații militare sau al altor măsuri de forță, indiferent din ce motive. Și, totuși — conchide el — în 1965 circa 20.000 de soldați americani au ocupat Santo Domingo. Și acesta este doar un singur exemplu.

Acest „imperiul“ își are istoria edificării sale mult mai scurtă în timp dar mai intensă decît a oricărui alt imperiu. Își are teoreticienii săi care au definit obiectivele „imperiului“ și au elaborat „justificările“ sale politice. Își are forțe tradițional angajate în opera de expansiune — mijloace de comunicare în masă menite să înșele opinia publică, șefi politici și religioși, grupuri economice și comerciale.

Mai bine de 150 de pagini sînt consacrate istoriei. Rațiunea acestei incursiuni (care are ca punct de pornire cunoscuta doctrină Monroe — 1823) este astfel definită de autor: „O rapidă întoarcere înapoi ne plasează în inima problemelor de cea mai stringentă actualitate“. Această parte a

cărții constituie o tratare la fel de originală și se citește cu aceeași ușurință ca întreaga lucrare. În fond, istoria edificării „imperiului“ american, a etapelor parcurse este cunoscută. Despre ea s-a scris și mult și des. Claude Julien găsește însă maniera de a o prezenta într-un mod deosebit, neadoptînd neapărat stilul strict cronologic, dar mai ales nerenunțînd nici un moment la paralelismul dintre faptul istoric și factorii care l-au determinat. El ne vorbește astfel despre „splendidul mic război“ — cucerirea Filipinelor (1898), dar și despre teoreticienii expansiunii: „Primul strigăt de alarmă a fost lansat de amiralul Alfred Mahan, veritabilul doctrinar al imperialismului american. El a publicat în 1890 „The Influence of Sea Power“, apoi studiul său asupra rolului puterii navale în timpul revoluției franceze și a imperiului și, în fine, biografia lui Nelson, difuzînd prin sute de conferințe, articole și broșuri, teza sa principală: puterea navală și comerțul maritim sînt inseparabile, ambele sînt indispensabile forței și prosperității țării. Denunțînd mitul izolaționismului tradițional el profetizează că americanii nu vor putea rămîne în afara afacerilor mondiale...“.

Și Claude Julien întoarce paginile istoriei „imperiului“: anexarea Insulelor Hawai, politica lui Theodore Roosevelt și dictonul său: „America are nevoie de un război“, războiul cu Spania și semnificația lui pentru întreaga evoluție a Statelor Unite, afacerea Panama, intervenția împotriva Columbiei, Taft și „diplomația dolarului“, intervenția în Mexic, perioada wilsoniană, doctrina „porților deschise“ etc.

Istoria explică imperiul. Descrie prin fapte implacabile felul în care flotele au înscăunat imperiul. Filipinele au fost cucerite în războiul cu Spania, pornindu-se de la explozia unei nave americane într-un port cubanez, explozie care n-a putut fi pusă pe seama agenților spanioli. Tratatul de pace cu Spania prevede anexarea de către Statele Unite și a insulei Guam, devenită o bază militară atît de importantă încît teritoriul ei era condus direct de Ministerul Marinei; la fel Porto Rico. The Big Stick (Marea biță) a politicii de forță promovată de Theodor Roosevelt s-a abătut inițial asupra Republicii Panama. Au urmat Columbia, Venezuela. Începutul secolului XX a dovedit legătura indisolubilă între politica forței și imixtiunea economică, sau cum o afirmă autorul „legături strînge au unit big stick și dollar diplomacy“. Ambele acționau în mod unitar pentru extinderea „frontierei invizibile a imperiului“.

Și concluzia sa: deși după cele două războaie mondiale tentativa imediată a fost de a demobiliza și a reveni la activitatea normală de afaceri, cercurile expansioniste în numele așa-ziselor „interese primordiale“ și doctrinei „America first“ au ales între izolaționism și intervenționism pe acesta din urmă. Statele Unite au intervenit astfel pretutindeni unde era vorba de „sursele sale de materii prime, debușeele sale comerciale, aliații și clienții săi, rețeaua de baze militare...“.

Imperiul economic. Este primul capitol din cea de-a doua parte a cărții. Autorul manipulează aci o multitudine de date și surse care au ca finalitate sugerarea forței și influenței precum și ritmul înalt de dezvoltare.

Este vorba, în primul rînd, despre comerț căruia „tradiția îi conferă un ca-

racter sacru". Formulând misiunea actuală a capitolului schimburilor comerciale, Claude Julien pune în evidență mai multe momente care, după părerea sa, caracterizează politica comercială a Statelor Unite, printre care principiul suprem că schimburile comerciale servesc interesul național al Statelor Unite.

Citind reprezentanți ai cercurilor conducătoare, autorul subliniază că aceștia consideră ca un tot interesele economice, politice și militare ale Statelor Unite: „Imperiul american nu poate fi pur economic. Baza sa economică este indisociabilă de baza sa politică și de baza sa militară; nici una dintre acestea nu este nici mai mult nici mai puțin importantă decât cealaltă...”

În acest moment al expunerii sale, autorul ajunge la un punct esențial pentru înțelegerea întregului mecanism intim al „imperiului”: strategia investițiilor. El adoptă aici atît metoda cronologică cît și cea comparativă: „Chiar în spiritul doctrinei Monroe și în virtutea unei «predestinări»** care au împins Statele Unite să-și extindă influența asupra ansamblului continentului, investițiile particulare americane în străinătate s-au orientat mai întîi spre Canada și America Latină, unde au găsit o abundență de materii prime de exploatat. În 1940, 72 la sută din investițiile particulare americane din străinătate se aflau în Canada și în America Latină. Această proporție a scăzut la 68 la sută în 1957 și la 53 la sută în 1965, întrucît pornind de la al doilea război mondial dacă investițiile americane s-au dezvoltat lent în industriile extractive, ele s-au orientat în schimb masiv spre industriile prelucrătoare. Și acest curent a determinat o nouă distribuție geografică... Capitalurile particulare nu s-au mai îndreptat în mod prioritar spre un continent, devenit prea strîmt pentru ele. Ele s-au răspîndit asupra unui imperiu avînd dimensiuni vaste. Dar repartitia lor este selectivă: ele și-au lărgit accesul la zăcămintele de materii prime din Canada, America Latină, Orientul Mijlociu, apoi Africa și mai prudent Asia de sud-est; ele și-au consolidat influența în țările industrializate. Canada și Europa de vest sînt principalele țeluri ale acestei expansiuni, care între 1957 și 1965 a dublat în milioane de dolari volumul investițiilor particulare americane în străinătate...”

Iată două statistici prezentate de autor și bazate pe date dintre cele mai noi (cifrele pe anii 1966—1967 confirmă tendința pe care a desprins-o autorul):

1. INVESTIȚII PE CONTINENTE (MILIOANE DE DOLARI)		
	1957	1965
Canada	8 769	15 172
Europa de vest	4 151	13 894
America Latină	7 434	9 371
Asia	2 019	3 611
Africa	664	1 904
Oceania	698	1 811
Total	23 735	45 763

** Este vorba de așa-numitul „Manifest Destiny”, concepție proclamată spre mijlocul secolului al XIX-lea și în baza căreia Statele Unite ar avea o anumită „predestinare”...

2. REPARTIȚII PE MARI SECTOARE ECONOMICE

	1961	1965	+/%
Minier	3 061	3 794	24
Petrolier	12 151	15 320	26
Industrie și comerț	19 472	30 104	54

Observăm repartitia foarte strictă a capitalurilor investite și evoluția lor de loc constantă atunci cînd este vorba mai ales de sectoare de activități economice. Mă refer la creșterea masivă a investițiilor în industrie și comerț, fapt care corespunde de altminteri politicii adoptate pe plan economic de S.U.A.

Analizînd mecanismul investițiilor, autorul scrie: „Cifrele anului 1965 dovedesc faptul că în ce privește capitalurile investite în exploatarea materiilor prime în America Latină, în Asia și în Africa, ele sînt infinit mai rentabile decît capitalurile investite în aceleași regiuni în industrie și mai rentabile decît capitalurile investite în Europa și Canada... În raport cu capitalul investit, operațiunea cea mai rentabilă este de departe cea care privește minele și petrolul în lumea a treia. Profiturile realizate în America Latină și Asia sînt în fiecare an mai importante decît noile investiții efectuate în aceste țări...”

În acest context autorul se referă la ceea ce am putea numi „fenomenul Europei occidentale”. Este vorba de rentabilitatea redusă a investițiilor orientate spre această zonă geografică: „În mod global, întreprinderile particulare americane au realizat în Europa investiții care sînt cu 4 823 milioane dolari superioare beneficiilor lor, în timp ce în America Latină și Asia au realizat profituri care sînt cu 9 200 milioane superioare investițiilor lor în cele două continente. În Canada, investițiile și profiturile sînt oarecum echilibrate... Randamentul foarte mare al investițiilor americane în America Latină și Asia furnizează Statelor Unite majoritatea capitalurilor care sînt necesare pentru a efectua investiții masive în Europa și pentru a exporta capitaluri spre Africa și Oceania unde sînt relativ nerentabile...”

Urmărindu-și teza interdependenței factorilor economici, politici și militari în mecanismul „imperiului”, Claude Julien scrie, referindu-se la efectul investițiilor: „Doar accesul la arhivele diplomatice ale marilor puteri ar permite să se facă un bilanț al intervențiilor guvernului Statelor Unite care, bazîndu-se pe puterea lor economică, își permite să intervină în viața politică și în acțiunea diplomatică a altor țări. Dar numărul faptelor cunoscute este suficient pentru a sugera amploarea acestor intervenții. Vechile puteri coloniale dispuneau de o arie de influență geografică determinată. Franța și Anglia țineau în mîinile lor destinul unei bune părți din Africa. Dar — arată autorul — Statele Unite apasă cu toată greutatea lor asupra unui „imperi” care nu cunoaște frontiere, asupra Europei occidentale și Americii Latine, la fel ca și asupra Asiei, Orientului Mijlociu sau Africii... Această acțiune economico-politică este facilitată (și determinată) de faptul că se exercită la umbra puterii militare a Statelor Unite”. Dar acest imperiu economic, conchide Claude Julien, are marile lui slăbiciuni și contradicții.

Sergiu VERONA

reflector

ATI AUZIT DE „EFFECTUL OVSHIMSKY”?

Probabil că nu. Nici de „ovionica”, de bună seamă. Cu toate acestea, „ovionica”, bazată pe „efectul Ovshinsky”, este, pare-se, pe cale să producă o revoluție în electronică. Și anume în tehnica semiconducătorilor.

„Efectul Ovshinsky”, descoperit la începutul acestui deceniu, constă în următoarele: sticla, în mod obișnuit un izolant care nu lasă să treacă curentul electric, reacționează altfel dacă voltajul se ridică — impulsul electric o străbate. „Ovionica” folosește sticla în locul semiconducătorilor de germaniu și de siliciu. Avantajele noului procedeu: deși tranziția de la o stare la alta se face extrem de repede, la mai puțin de a miliardă parte dintr-o secundă (or, electronica e în permanentă goană după viteză), fenomenul e perfect controlabil. În plus, posibilități de miniaturizare. În plus, posibilități de reducere a prețului de cost (sticla e mai ieftină decît germaniul sau siliciul). Președinte al unei moderate societăți din apropiere de Detroit, Stanford R. Ovshinsky, descoperitorul „efectului” și tatăl „ovionice”, declară că-și propune să modifice datele fundamentale ale industriei mașinilor electronice, televizoarelor etc.

Deși marile firme electronice, surprinse, nu s-au pronunțat încă asupra acestor perspective, într-un singur week-end din noiembrie, de la închiderea bursei din Wall Street la re-deschiderea ei în săptămîna următoare, acțiunile micii firme de lângă Detroit, „Energy Conversion Devices Inc.”, au sărit spectaculos de la 57 la 150 de dolari.

O CONFERINȚA DE PRESĂ A „REFRACTARILOR”

Corespondenții parizieni ai companiilor de televiziune din S.U.A. au izbutit să ia contact cu cîțiva dintre soldații americani „refractari”, refugiați în Franța. Cînd dintre ei le-au acordat astfel o restrînsă dar extrem de instructivă conferință de presă. Doi dintre ei au participat la războiul din Vietnam: Richard Hall (24 de ani), din North-English (Iowa), a luptat la Khe Sanh, iar William de Bia (21 de ani) din Atlanta a fost chiar decorat cu Medalia de Bronz. „Noi n-am dezertat, declară ei... Mai tirziu ne vom prezenta la unitățile noastre”. Dar ei protestează împotriva acestui război.

SPRE DESCIFRAREA UNEI ENIGME?

Vechii locuitori ai Mexicului sînt originari din Egipt? Pentru a ilustra această ipoteză, reputatul explorator Thor Heyerdahl s-a deplasat nu de parte de izvoarele Nilului, pe teritoriul etiopian, spre a face studii și cercetări în legătură cu ambarcațiunile folosite astăzi de indigenii care trăiesc pe lacul Tana. Se pare că aceste ambarcațiuni sînt identice cu cele ale navigatorilor din rîndurile populațiilor care locuiau cu patru mii de ani în urmă pe malurile Nilului. Savantul norvegian vrea să demonstreze că, în urmă cu multe secole, populațiile Nilului au navigat de-a curmezișul Mediteranei și Oceanului Atlantic, pînă în îndepărtatul Mexic. Afinitățile etnice între cele două popoare și asemănările în structura monumentelor antice ale celor două țări îl determină pe profesorul Heyerdahl să considere ca valabilă teza sa.

noiembrie 1968

CRONICĂ SECUNDARĂ

Montaj de
Radu Cosașu

deloc orgolios, deși Dumnezeu mi-e martor că-ș avea toate motivele să fiu..." Roy Fuller, 56 de ani, avocat londonez, romancier și poet, e ales profesor de poezie la Oxford cu 385 de voturi față de 206 acordate poetului sovietic Evtuşenko; salariul se acordă pentru trei conferințe pe an și un discurs în latină.

cupluri

alegeri

• „Ceea ce-mi va lipsi cel mai mult vor fi cele 69 de dulapuri” — îi mărturisește dna Johnson dnei Nixon, bind ceai împreună la Casa Albă, într-o după-amiază.

Alex. Tanner (din statul New Jersey), 109 ani, om care a fost cindva sclav, alegător republican consecvent de la 1880, votează în ziua oară în viață pentru democrați. Dna Hunter Wallace, 70 de ani, pleacă la vot înarmată cu o pușcă pentru a putea riposta celor care ar împiedica-o să-și exercite dreptul electoral.

• La Londra, australianca Penelopa Plumer (în fotografie, alături de mama ei) e proclamată „Miss Monde 1968”. Miss Liban e descalificată, constatându-se că nu satisface vîrsta minimă de 17 ani impusă de regulament. Miss S.U.A. declară că a suride timp de o oră nu e natural:

„e ipocrit și imbecil”. Miss Olanda susține că „a alege cele mai frumoase fete printr-un concurs, e ca și cum ai căuta în junglă animale pentru circ”. Miss Spania se retrage din concurs din cauza prezenței lui Miss Gibraltar.

spațiul

• La simpozionul organizat de Organizația Mondială a Sănătății în problemele ambianței spațiale, savanții sovietici relatează că, în timpul zborurilor, astronauții suferă o perturbare a echilibrului fluidelor în organism, pierzînd considerabil din greutate. Cei trei cosmonauți americani care vor pleca în decembrie spre Lună ripostează la afirmațiile lui sir Bernard Lovell, directorul Observatorului de la Jodrell Bank, care califică drept „stupidă” și prea riscontă călătoria circumlunară: „Bătrînii mecanici de locomotivă ziceau și ei, probabil, că avionul n-o să zboare...”

• Criză de celule în închisorile suedeze; administrația penitenciarelor trimite unui număr de condamnați o scrisoare în termenii următori: „V-am fi recunoscutori dacă ați mai putea aștepta pînă la efectuarea pedepsei, neavînd deocamdată spațiul în care să vă primim”. La Berna, deținuții celei mai moderne închisori elvețiene formează un sindicat al lor, al cărui președinte e dr. Walter Haeslers, directorul serviciului psihologic, inițiatorul ideii.

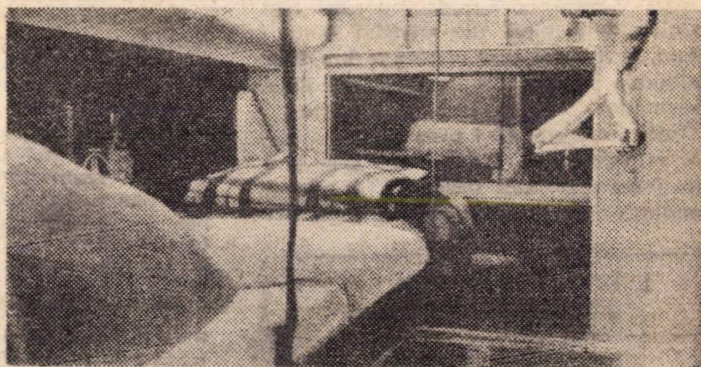
timpul

• Pe stadionul Maracana, în fața a 105 000 de spectatori și a reginei Elisabeta a Angliei, Pele marchează cel de-al 900-lea gol al vieții sale. Pachebotul „Queen-Elizabeth” sfîrșește la 4 noiembrie ultima sa cursă regulată în Atlanticul de Nord, urmînd a fi trasformat la Fort-Landerdale (Florida-S.U.A.) în muzeu maritim, palat al congreselor și, mai tirziu, în hotel de lux. Soția președintelui Lübke al R.F.G. nu va mai fi judecată pentru „fals în acte publice” — adică modificarea vîrstei pe

pașaport cu 10 ani în minus; avocatul general apreciază delictul drept o bagatelă. Recordul de lansare a discului în colegiul de la Epsom aparține și azi colonelului Ojukwu, comandantul trupelor biatreze. La 3 noiembrie 1968, televiziunea franceză prezintă o ediție a teledurului de seară cu o sută de ani în urmă — „actualitatea la 3 noiembrie 1868”: în Statele Unite aveau loc alegerile la care președintele în exercițiu, Johnson, nu mai candida din nou. La 17 noiembrie, Andrei Nikolaevici Tupolev, celebrul constructor sovietic de avioane (printre care ANT-25, primul avion care a trecut în 1937 Polul Nord, pe linia Moscova-California fără escală) a implinit 80 de ani. În Camera Comunelor, doar trei deputați mai poartă bărbii — un al patrulea, conservatorul M. Word, a renunțat de curînd.

poeti, artiști

• Xuan Thuy, șeful delegației R.D. Vietnam la convorbirile de la Paris, publică în „Nhan Dan” un poem: „Primăvara e aici, în miezul toamnei... Cocotierul ars de foc crește repede... Bambusul tăiat adînc iar se înalță... O, fratele meu,

tu-mi înțelegi adîncul inimii...” La Londra, direcțiunea teatrului în care se joacă de 17 ani piesa Agathe Christie, „The Mousetrap”, observă la actori o ciudată oboseală nervoasă; se decide ca distribuția să se modifice în fiecare an. Compozitorul spaniol Cristobal Halfter creează „Cantata drepturilor omului”, la cererea lui U Thant. Celebrul regizor Federico Fellini: „Nu sint

sport

• Echipa de fotbal a Franței pierde pe teren propriu, la Strasbourg, meciul cu modesta echipă a Norvegiei (0—1). Stupoare, indignare. Un spectator cere în ziarul „L'Equipe” o grevă de o lună a spectatorilor. În același ziar, un articol despre drama de la Strasbourg: „Era ceva kalfian în această neputință a fiecărui jucător de a ridica povara care a-

păsa un destin colectiv". Deputatul J.P. Vendroux face o interpelare scrisă pe lângă secretariatul primului ministru: „Lecția de umilință primită de echipa noastră de la 11 amatori norvegieni ar trebui să fie un ultim avertisment". Deputatul cere măsuri energice. Generalul de Gaulle, unchi al deputatului, își exprimă mirarea pentru pasiunea subită a nepotului față de fotbal. Celerul jucător de la F.C. Barcelona, Mendoza, renunță la fotbal; membru al unei secte religioase, el socotește că loviturile cu piciorul sînt acte de violență.

afaceri, bani, comerț

● La Atena se face public testamentul lui Ghiorgios Papandreu — fiului cel mare, Andreas, nu i se lasă nimic moștenire: „am cheltuit de-ajuns, cu studiile lui", precizează actul. O casă de jucării din Milano lansează pentru sărbătorile de iarnă o păpușă cu accent englez, semănînd bine cu Jacqueline Onassis. Proiect foarte avansat al unor industriași americani pentru investirea a 4 milioane dolari în scopul profesionalizării marilor atleți ai lumii; 7 campioni mondiali, 8 campioni americani, 26 de atleți celebri și-ar fi dat acordul pentru o leată anuală de 10 000 dolari, 5 000 pentru victorie, 3 000 locul doi, 1 000 — locul trei, plus o primă de 5 000 pentru fiecare record mondial bătut. Introducerea fotbalului european în S.U.A. se saldează cu un fiasco: cele 17 cluburi au pierdut un milion de dolari în doi ani. Mutație în modelele agențiilor de publicitate și reclamă: adolescenții, tinerii sînt demodați, noile manechine — femei de o frumusețe matură, bine dezvoltate, bărbați de 35 de ani, nici frumoși, nici urîți, dar obligatoriu înalți și puternici, cu trăsături energice, aspre. O nouă marcă de colonie se va numi „Cica-

tricea". Fabrica de îmbrăcăminte masculină „Fabrication Brill International" lansează reclama: „Aderajă la F.B.I."

decese

● La Paris moare Mireille Balin, una din celebrele „artiste fatale" ale anilor '30: „Avea 57 de ani. De mulți ani trăia din cei 20 de franci oferiți zilnic de organizația caritabilă. «Se întoarce roata». Roata, pentru ea, nu s-a mai întors. Era foarte frumoasă Mireille Balin, pe vremea cînd Jean Gabin, gangsterul din «Pépé le Moko», îi spunea vrăjit: «Miroși a metrou. Clasa întâia...» Pe vremea cînd cinematograful nu cunoștea ambiguitatea și povestea povești simple de dragoste și moarte și bărbații se omorau pentru «femei fatale». Femeia fatală a dispărut din mitologia noastră. Oare pentru că nu mai există sau fiindcă noi am făcut progrese în psihologie?» (Françoise Giroud în „L'Express").

● Cu ocazia aniversării armistiului din 1918 (în fotografie, aspect al defilării de la Paris), în patru locuri diferite din Franța, patru bătrîni combatanți sucombă în timpul ceremoniilor, trei dintre ei

chiar în clipele cînd își rosteau alocuțiunile. Parohul din Afsager (Anglia), Cornelius O'Kelly, lasă o moștenire de 20 milioane franci vechi, bani cîștigați prin anii 23—24 ca boxer semi-greu. Mario Pancini, constructorul barajului de la Valont, rupt în 1963, provocînd moartea a 1944 de oameni, e găsit fără viață în ajunul deschiderii procesului pentru omucidere; se bănuiește o sinucidere. În plin turneu triumfal al orchestrei din Paris în S.U.A., dirijorul ei, Charles Munch, 77 de ani, se prăpădește într-o criză cardiacă, la hotelul din Richmond (Virginia): „Trebuie să lucrăm în fiecare zi ca și cum mine ar urma să murim..."

lichide

● Tehnicienii sovietici pun la punct berea-praf, o bere deshidratată, mult mai ușor de transportat pe distanțe lungi. Consiliul Vinurilor din Bordeaux oferă ca dar 400 sticle vin vechi „de regiune" campioanei olimpice Colette Besson, cîștigătoarea cursei de 400 de metri plat: o sticlă pentru fiecare metru. Statistică scoțiană: exportul de whisky pe primele 9 luni ale anului 1968 a crescut cu 39 la sută în volum și 46 la sută ca valoare; Statele Unite ocupă locul întâi în export cu 110 milioane litri, urmate de Franța cu 7 600 000 litri și R.F.G. — 4 500 000 litri. În adîncul lacului Titicaca (sectorul bolivian) se descoperă mari cantități de crapi uriași, cu ochi rotunzi dar fără pleoape, respirînd prin piele; de asemenea, se constată un număr remarcabil de pești morți; cauză necunoscută; se dezmințe însă categoric existența ruinelor unei localități preistorice. Anchetă engleză: din tre femeile alcoolice, 60 la sută aparțin claselor înstărite; dr. Moss dă o explicație banală: femeile bogate participă la prea multe coc-teiluri. Lordul Boothby pro-

testează în Camera Lorzilor pentru proasta calitate a lipiciului de pe spatele timbrelor poștale.

solide, mașini, ustensile

● Tinăra Sue Alyward și prietenele ei din localitatea Radford (Pennsylvania — S.U.A.) aduc la șeful poliției un magnetofon pe care au imprimat plinsetele fantomei din cimitirul Willow Dale, fantomă numită „Luc"; șeful ascultă banda și după ce dă asigurări că totul e o timpenie, anunță ziaristilor că „el va alerga totuși, după Luc, în speranța că i se va mări salariul". Firma engleză Dunlop comunică presei că, în 1971, va da în folosință un trotuar rulant pentru pietoni, din cauciuc, cu o viteză de 16 km/oră. La Miami Beach, dr. Edward B. Dietrich, de la „Baylor University", anunță că a reușit să păstreze, într-un recipient electric, inimi de om care au continuat să bată timp de 9 ore. La salonul artelor menajere din Geneva — un aparat din plastic, nu mai mare decît un deget, pentru reactivarea nervilor oboșiți; aparatul se pune în palmă, pe ceafă sau sub bărbie și prin vibrații plăcute vă regenerează în cîteva secunde. La München, un magazin pune în vinzare bețe și legături pentru schiuri din metal placat cu aur; prețuri exorbitante. Un avion elvețian, echipat cu un motor francez, bate recordul mondial de înălțime pentru avioane ușoare (de la 100—1 700 kilograme): 13 560 metri. Vechiul record aparținea unui american — mai 1968: 12 972 metri. La Olimpiada de la Tel Aviv pentru handi-capacității fizice (3—11 noiembrie 1968, 30 de țări, 975 de concurenți), Josette Thibaut (Franța) cîștigă medalia de aur la cursa de viteză pe 60 metri, în fotoliu rulant.

animaliere

● Un taur, profund energizat de zgomotul avioanelor, pătrunde pe aeroportul de la Toussus-le-Noble (Franța) și face praf cîteva aripi și fuselaje de avion. Cel mai iubit animal din Anglia, taurul Hundry Falcon, tatăl unei numeroase familii, transportor docil și amabil de lapte și carne la domiciliile a milioane de clienți, moare la 9 ani de oboesală. Păianjeni mari, absolut inofensivi, invadează casele din periferia londoneză. Nimeni nu știe de unde vin. Peștii din apele orașului Burton-On-Trent refuză cu încăpăținare să muște momeala undișorilor; se constată că sînt miopi, din pricina substanțelor chimice din apă.

În închisoare strinsesem vreo 300 de dolari, pe care îi țineam ascunși în pantofi împreună cu un număr al asigurărilor sociale. (Nu un carnet, ci doar o foaie pe care scrisesem numărul carnetului obținut în 1951, sub numele fals de John Rayns.) Am început să alerg de-a lungul zidului, apoi am trecut peste calea ferată și am pornit-o de-a lungul fluviului Missouri, pînă cînd am avut siguranța că nu mai puteam fi văzut de pe turnurile de pază. Atunci mi-am scos îmbrăcămintea de deținut și am ascuns pantalonii verzi. Am păstrat în schimb cămașa de deținut pentru a o îmbrăca noaptea, cînd era frig.

Am continuat să merg pînă la un pod feroviar, sub care m-am ascuns în tot restul zilei, ascultînd radio pentru a auzi anunțul evadării mele. N-am aflat însă nimic. Fugind din închisoare, pornisem spre est, spre Saint Louis. Știam prea bine că poliția se va gîndi imediat că mă voi îndrepta spre acest oraș. (Ray s-a născut în apropiere de Saint Louis.) De aceea, cînd a venit noaptea, am trecut podul și m-am întors spre Kansas City.

Ray mi-a desenat schițe pentru a arăta cum erau amplasate motelurile, barurile și pensiunile sau podurile, unde se găsea, sau pe care alerga în momentele cele mai dramatice. Pînă acum schițele sale s-au dovedit a fi exacte. Își amintește chiar dacă un anumit copac era stejar sau brad. Cine îl consideră prost se înșală. Nu are aerul unui delicvent, chiar dacă raționează ca un delicvent. Pare o persoană absolut normală. Dar normalitatea nu îi prea place. Fața sa imposibil se luminează doar cînd i se vorbește de agenții ai F.B.I.-ului îndreptați pe o pistă greșită.

Relatarea sa continuă astfel: A doua zi, m-am ascuns, am dormit și am ascultat postul de radio. Apoi am mers toată noaptea. În ziua a treia, terminasem buciile de zahăr. Am dormit și, deoarece mă găseam într-o zonă destul de înaltă, puteam cuprinde cu privirea regiunea pînă la autostradă. Din cînd în cînd vedeam mașini ale poliției și, firește, credeam că mă caută: postul de radio anunțase evadarea mea.

Noaptea, cînd mă apropiam de o cabină feroviară, trebuia să fac un ocol, trecînd prin terenuri accidentate și cursuri mici de apă. De aceea, au început să mi se umfle picioarele și dacă îmi scoteam pantofii îmi venea greu să-i încălț din nou. În a treia noapte, am găsit o rulotă parcată în apropiere de râu. Am forțat ușa și am găsit o jumătate de sticlă de vin și ceva mîncare. Am luat și o pătură și două sau trei perechi de pantaloni, deoarece era frig. Apoi am căutat un loc în pădure, am mîncat, am băut vinul și m-am acoperit cu pătura. Cînd m-am trezit, ploua. Atunci am reînceput să merg.

Începutul în „Lumea” nr. 49

povestea unui complot

Cum și de ce a fost ucis MARTIN LUTHER KING

(2)

Clara Klingeman, patroana restaurantului „Indian Trail” din Winnetka, unde Ray a lucrat în iunie 1967, sub numele de Rayns.

Gertrude Paulus, sora Clarei Klingeman. Și ea a fost surprinsă de punerea sub acuzare a lui Ray.

În a patra zi, am dormit, dar fără să-mi scot pantofii, deoarece n-aș mai fi reușit să-i încălț din nou. În a patra noapte am mers, dar picioarele mele nu-mi mai permiteau să fac cale lungă.

În zorii celei de a cincea zile, ploua. Am hotărît să fac foc. Luasem din rulotă niște chibrituri. Sub calea ferată am găsit o galerie cu o înălțime de circa 1,20 m, în care am intrat și am aprins lemne. În timp ce focul ardea, am auzit zgomo-

tu unui motor. Am stins imediat focul, dar era prea târziu. Doi muncitori de cale ferată au coborît de pe locomotivă să vadă de unde venea fumul. Le-am explicat că mă scaldasem în timp ce eram la vîndătoare și că aprinsesem focul pentru a mă usca. Foarte bine, mi-au spus ei, și au plecat. Au fost primele ființe omenești cu care am vorbit de la evadarea mea.

În a cincea noapte, am pornit la drum cu greu. Apă de băut

găseam din abundență, deoarece de-a lungul liniei ferate se aflau multe izvoare. La puțin timp înainte de zorii zilei, am văzut luminile unui oraș destul de mare pentru a risca să intru în el. M-am ascuns și am așteptat în tot cursul celei de a șasea zile, încercînd să mă fac pe cît era posibil curat. Credeam că reușisem de-acum să scap de urmărirea poliției. Astfel, cînd a căzut noaptea, am intrat în oraș, am cumpărat două sticle de bere și pîine, și m-am înapoiat la calea ferată. În aceeași seară, mai târziu, am luat un tren cu direcția Saint Louis. Aci am cumpărat o pereche de pantofi mai mari decît ai mei și un sacou. Apoi, am luat un taxi pînă la East Saint Louis, unde am căutat un prieten care m-a dus cu mașina la Edwardsville. De aci am luat trenul pentru Chicago.

16 luni mai târziu, la 21 august 1968, am venit la Chicago pentru a controla dacă Ray nu m-a mințit cu privire la data sosirii sale în acel oraș și, folosind una din schițele sale, am găsit imediat casa cu țigle roșii, pe care mi-a descris-o: o pensiune cu două etaje și mezanin la numărul 2731 North Sheffield Avenue.

Directorilor pensiunii, domnul Donnelly și soția sa, le-am spus că eram în căutarea unui anume John Rayns, care a locuit la ei pînă la sfîrșitul lui aprilie sau primele zile ale lui mai 1967. Domnul Donnelly și-a scos registrul și la data de 30 aprilie 1967 am găsit scris cu caligrafia lui Ray „John Larry Rayns”.

— Îmi amintesc, a spus doamna Donnelly, cînd a sosit îl dureau picioarele. Un om liniștit, cumsecade, curat și educat. Pentru camera plătea 14 dolari pe săptămînă și i-a plătit întotdeauna cu punctualitate. A stat la noi 7—8 săptămîni și a primit de mai multe ori scrisori. Înainte de a pleca mi-a spus că trebuie să se ducă în Canada pentru afaceri. Sper că nu i s-a întîmplat nimic.

La 3 mai 1967, printre ofertele de lucru din ziarul „Chicago Tribune”, John Larry Rayns a citit următorul anunț: „Cautăm spălător de vase. Săptămîna de 6 zile: 94 dolari. Pentru un restaurant în suburbia de sud. Telefoanați la Indian Trail-H. I. 6-1703”.

Ray a răspuns și a obținut postul. Restaurantul Indian Trail din Winnetka, Illinois, este proprietatea a două surori, Clara și Elly Struve, și a soțului Clarei, Harvey Klingeman, un emigrant german. La 21 august 1968, cînd am intrat, pe la orele 9,30, nu erau clienți. Funcționa doar bucătăria, unde am găsit-o pe doamna Klingeman. M-a luat drept un reprezentant comercial și mi-a oferit o ceașcă de cafea și cîteva prăjituri. I-am spus că eram scriitor din Alabama și am întrebato dacă își amintea de salariatul ei, un anume John Rayns.

— Desigur, îmi amintesc de John, a spus doamna Klingeman cu un surîs. Un om atît de

cumsecade. A stat la noi două sau trei luni și cînd a plecat ne-a părut rău la toți. Venise ca spălător de vase. Dar în prima săptămînă am înțeles imediat că putea face mai mult. Atunci l-am transferat la masă caldă și i-am mărit salariul. Era un om liniștit, curat, eficient și foarte credincios. Mi-o făcît milă cînd a venit la noi. Fusesse la vînătoare și avea picioarele grozav de umflate. Sora mea i-a adus de la spită o fașă lungă și i-a arătat cum s-o înfășoare; părea foarte recunoscător. Sper că îi merge bine. Știți unde se găsește acum?

— Da, i-am răspuns, știu unde se găsește. Dar mai întîi spuneți-mi: a mai venit cineva pe aici în ultima vreme pentru a lua informații despre John Rayns?

— Nu, mi-a răspuns doamna Klingeman, tot mai curioasă.

— Asta mă surprinde tot atît de mult pe cît de mult surprînsă veți fi și dumneavoastră. Să vorbim mai încet. Vedeti John Rayns este în realitate James Earl Ray și se găsește într-o închisoare din Memphis sub acuzația de a-l fi asasinat pe doctorul Martin Luther King.

Nu voi uita niciodată stuporea și durerea oalindite în ochii doamnei Klingeman. Cîva timp nici nu reuși să deschidă gura. Apoi mă întrebă:

— Dar este sigur? Îmi pare imposibil. Vreți să spuneți că este omul desore care am auzit atît de multe? Atît de ticălos? Atît de nebun? Atît de infam? Și cînd te gîndești că aveam o asemenea încredere în John Rayns încît i-aș fi încredințat în mod liniștit pe nepoții mei. Este îngrozitor să-ți dai seama că te poți înșela în acest fel.

— Poate că nu v-ați înșelat chiar atît de mult, i-am spus. Poate că omul pe care l-ați cunoscut era într-adevăr un om demn de încredere. Cu experiența pe care a dobîndit-o aici se mîndrește mai mult decît cu orice alt lucru în viața sa. El mi-a spus să vin și eu, mă „documentez” despre dumneavoastră. Dumneavoastră sînteți unica patroană pe care a apreciat-o.

CITEVA TELEFOANE URGENTE

Am luat prînzul la Indian Trail, ca invitat al doamnei Klingeman și al sotului ei. Sora care îi dăduse fașa lui Ray nu era domnișoara Ellv Struve, unul din cei trei proprietari ai restaurantului, care este arăbănoavă, ci doamna Gertrude Struve Paulus, care stă la bucatărie și prepară salatele. Lucra lîngă Ray și vorbea de seori cu el.

— Nu era niciodată primul care începea conversația mi-a spus doamna Paulus. Părea un om timid și solitar. Dar cînd îl întrebam ceva, de exemplu cum îi merge, stătea bucuros de vorbă. Am vorbit de Bremerhaven: fusese acolo

ca militar, iar eu am vizitat orașul în urmă cu cîțiva ani. De cîteva ori am glumit cu el despre fete. Dar asta nu-i plăcea. Nu era un bărbat căruia să-i placă femeile.

— Nu, nu-i plăcea de loc — i-am spus. Cînd căuta societatea unei femei o făcea doar cu speranța că-l va ajuta să-și creeze o nouă identitate.

— În ultima săptămînă, continuă dna Paulus, mi-a spus că-i pare foarte rău că trebuie să-și părăsească slujba, dar că este nevoit să se îmbarce pentru a nu pierde livretul de navigație.

Din cei 78 de salariați ai restaurantului, cam 22 sînt negri și mai există de obicei 5 sau 6 filipinezi. Împreună cu Ray lucrau mai mulți negri, dar nici unul din ei nu-și amintește vreun gest de antipatie din partea lui.

Un fapt care mi se pare important: Timp de 7 săptămîni, pe John Rayns nu l-a căutat nimeni la telefon, la restaurant. În ultima săptămînă, înainte de plecare, a primit însă „trei sau patru telefoane urgente” care, după cîte se pare, l-au făcut să devină nervos.

Înapoiat la Memphis, i-am relatat lui Ray despre vizita mea la restaurantul Indian Trail și l-am întrebat de ce a părăsit un post atît de bun. Iată ce mi-a răspuns: *Da, era un post bun și l-am părăsit cu regret. Știți însă prea bine de ce am fost nevoit să plec. Eram acolo de două luni, și cum folosisem numărul asigurărilor sociale, îmi închipuiam că dacă aș mai fi rămas o lună, F.B.I.-ul ar fi dat de mine. Acum îmi dau seama că i-am supraapreciat. Cînd își epuizează informatorii, își pierd și imaginația.*

La restaurant am reușit să strîng ceva bani. Mi-am cumpărat un Chrysler tip 1960 de la un particular, fără să fac acte. O dată cu mașina am intrat în posesia permisului de circulație și, cu ajutorul permisului, am obținut o adeverință provizorie pe care o puteam folosi drept buletin de identitate. Trebuia totuși să am un nume și un act pe acest nume nou. Nu puteam să mă mai numesc multă vreme Rayns, iar adevăratul meu nume nu-l mai puteam folosi niciodată. Trebuia să plec în Canada. În timp ce stăteam la familia Donnelly din Chicago, am scris ambasadei canadiene pentru a mă informa despre posibilitatea de a emigra. Răspunsul a fost una din scrisorile pe care familia Donnelly afirmă că le-a văzut.

Oamenii obișnuiți, care nu au fost niciodată în închisoare și nu au experiența evadărilor, nu vor înțelege poate dificultatea situației unui evadat ca Ray, fără bani și fără acte. Ce loc de muncă putea găsi, cîți dolari putea strînge, singur într-un mare oraș, fără a putea da adresa precedentă, fără a cita un patron anterior sau numele unui cetățean dispus să declare că-l cunoaște, fără un carnet de asigurări sociale, un certificat de naștere sau alt act de identitate și fără a putea

înainta o cerere de eliberare a unui asemenea act?

Printre nenumăratele lucruri care s-au scris pe seama lui James Earl Ray am găsit și insinuarea că n-ar fi vrut niciodată să muncească. S-a afirmat că, mai tîrziu, venit la Los Angeles, Ray a urmat un curs pentru barmani, dar apoi a refuzat două oferte de posturi. Ray era convins că nici un patron din California nu poate angaja un barman fără a obține mai întîi aprobarea poliției. Or, în California, Ray a adoptat numele de Eric S. Galt, nume sub care nu primise niciodată un carnet de asigurări sociale și nici nu încercase vreodată să obțină unul. Urmase cursul de barmani în speranța de a găsi de lucru în Brazilia, dacă ar fi reușit să-și procure un pașaport canadian și să ajungă în America de Sud. La Los Angeles, Ray a publicat într-un ziar local un anunț oferindu-se ca „bucătar”. A găsit trei posturi bune, dar a trebuit să renunțe la toate trei deoarece patronii i-au cerut referințe și carnetul de asigurări sociale. Nu erau încrezători ca dna Klingeman. Nici la Winnetka nu prezentase Ray carnetul de asigurări sociale, dar își amintise numărul ce-i fusese atribuit sub numele de John Rayns prin 1951 și dna Klingeman îl acceptase.

„CLUBUL INIMILOR SOLITARE”

Ray a fost ridiculizat pentru vizitele sale la „cluburile inimilor solitare” și pentru anunțurile sale în „revistele inimilor solitare”. Ceea ce căuta, s-a scris, era un confort ieftin sau poate că intenționa să jefuiască femeile care i-ar fi căzut în mreje. Nu-i adevărat. Pînă la 6 aprilie 1968, două zile după asasinarea dr.-ului King, cînd a venit pentru a doua oară în Canada, Ray credea în mod greșit că, pentru a obține un pașaport canadian, era necesar ca un cetățean canadian să declare că-l cunoaște, sub numele respectiv, de doi ani. Înscriindu-se la „cluburile inimilor solitare” Ray căuta doar o femeie căreia să-i facă curte, care să ajbă o rudă în Canada și căreia să-i poată cere să depună o mărturie mincinoasă în favoarea lui.

Ray, spune el, era un evadat în căutare de acte. Astăzi, în Statele Unite, un evadat izolat trebuie să se deplaseze adesea, dacă vrea să nu fie prins. Pentru a strînge ceva bani sau chiar numai pentru a-și cîștiga existența trebuie să fure sau să comită alte delictе. El se află la discreția oricărui criminal care-l recunoaște și-i spune: „Te cunosc. Fă ce-ți cer sau te vei înapoia la închisoare”. Pentru un criminal aparținînd unei bande organizate nu este prea greu să găsească bani și acte. Dar Ray nu avea pe nimeni pe care să se bazeze. Numai încercînd să înțelegem insecuritatea unui evadat izolat ca Ray în societatea complexă de astăzi este posibil să explicăm partici-

parea sa la complotul pentru asasinarea dr.-lui King.

După ce a părăsit postul de la restaurantul Indian Trail, Ray a hotărît să petreacă cîteva zile în regiunea unde se născuse, înainte de a pleca în Canada. Iată ce-mi scrie: *În afară de o sumă de bani și de vechiul Chrysler, nu aveam o garderobă prea bogată; doar un pardesiou, o jachetă sport și o pereche de pantaloni. În drum spre East St. Louis, mașina s-a stricat. Am sosit totuși. Am vîndut mașina și am cumpărat un Plymouth roșu tip 1962. Pe actul de proprietate am scris Rayns. Am petrecut o seară cu prietenul care mă însoțise la Edwardsville după evadare. Am rămas la Quincy 6—7 zile. Iată numele celor doi pe care îi puteți găsi dacă vă duceți acolo, dar nu le scrieți, ca să nu fie arestați pentru că m-au găzduit.*

De la Quincy, m-am înapoiat la Chicago, apoi m-am îndreptat spre East St. Louis, unde am rămas 2—3 zile și mi-am informat prietenii că părăsesc țara: s-o spună la ai mei. N-am mărturisit nimănui încotro voiam să plec. Apoi mi-am procurat de la un prieten un revolver nou de calibru 38, dar nu i-l am plătit. Aveam prea puțini bani.

După ce am plecat din East St. Louis mi-am petrecut prima noapte la Indianapolis. A doua zi am plecat la Detroit și apoi la Windsor. La frontieră, datorită intensului trafic provocat de Expoziția de la Montreal, n-am avut greutăți. M-am îndreptat spre Montreal.

Toți cei ce l-au văzut sînt de acord că Ray putea trece neobservat aproape pretutindeni. Și așa, la volanul vechiului său Plymouth roșu, a călătorit, fără a se face observat, printr-o mulțime de veniți la Expoziție. Nu purta nici pălărie, nici ochelari. Avea 39 de ani dar arăta de 35. Purta o cămașă sport bleu și o pereche de pantaloni de culoare închisă. În buzunar avea circa 280 de dolari și un revolver. Călătorind pe autostrada MacDonald-Carter, se gîndea ce nume nou să adopte. Îmi explică: Am folosit o duzină de nume diferite, dar nu-i ușor să alegi unul nou. Nu-mi pot permite să iau unul foarte comun ca Smith, Brown sau Jones, deoarece l-aș putea uita dacă cineva mi l-ar cere pe neașteptate. Mie îmi trebuie un nume neobișnuit; atunci mi se întîpărește în memorie și sînt sigur că nu-l voi uita.

A ales numele de Eric S. Galt. Și deoarece la Toronto există un adevărat Eric S. Galt, cineva a susținut că Ray a văzut undeva acest nume. Ray însă neagă: l-a ales numai pentru că voia unul mai deosebit. În orice caz, la 16 iulie, cînd a ajuns la un motel din Toronto, John L. Rayns devenise Eric S. Galt. La 18 iulie a semnat la Montreal un contract de închiriere pe șase luni pentru o cameră la Har K-Apartments, 2589 East Notre Dame.

Costul era de 75 de dolari pe lună și Ray a plătit chiria pe prima și pe a doua lună, în total 150 dolari.

El scrie: Un lucru este sigur—nu am avut niciodată intenția de a mă înapoia în Statele Unite. Ce puteam spera dacă m-aș fi înapoiat? Primul lucru pe care l-am făcut la Montreal, încă înainte de a închiria o cameră, a fost să telefonez unei agenții de voiaj pentru a afla ce acte erau necesare pentru a obține un pașaport. Nici un act, mi s-a spus, dar cineva trebuia să declare sub jurământ că mă cunoaște de doi ani. Mai târziu (în aprilie 1968) am descoperit că nu era adevărat. Atunci, însă, m-am văzut silit să caut pe cineva dispus să declare că mă cunoaște de doi ani sau să găsesc modalitatea de a pleca cu un vapor fără pașaport. Și, firește, trebuia să-mi mai procur ceva bani deoarece, după ce plătisem camera, îmi mai rămăneau doar vreo 70 de dolari. Pot însă să jur, nu aveam nici o intenție de

Insoțitoarea lui Ray în zilele pe care le-a petrecut la Gray Rocks, sub numele de Eric Galt

a trece din nou frontiera pentru a mă înapoia în Statele Unite.

Cred că este adevărat că Ray nu a avut niciodată intenția de a se înapoia în Statele Unite. În Canada s-au întâmplat însă unele lucruri care l-au făcut să se răzgîndească. Fapt este că s-a înapoiat. A rămas în Canada de la 16 iulie pînă la 21 august 1967, iar la 25 august a sosit la Birmingham (Alabama). La 14 septembrie 1968, avînd la mine schifele și explicațiile lui Ray, am plecat cu avionul la Montreal pentru a-i controla relațiile și pentru a stabili motivele care l-au determinat să riște de a se înapoia.

Am găsit locul unde fusese văzut și am xerografiat contractul semnat de el. Ray nu-și amintea nici numărul, nici numele casei, dar făcuse o schiță precisă. Har-K Apartments este un bloc cu 57 de camere și trei

etaje. Pe firmă scrie: „Artiștii americani și canadieni sînt bineveniți”. Alături este o filatură care lucrează zi și noapte. Poate că pe Ray l-a atras locul de noapte Acapulco, astăzi închis, situat în apropiere.

Ray nu venea la pensiune decât pentru a dormi. Zilele și le petrecea plimbîndu-se prin fața navelor ancorate în port. În fiecare an, Montrealul este vizitat de 6.000 de nave, care revărsă zilnic pe tîrm, în tavernele portului și dubului „Mariners House”, „Place d'Youville 165, sute de marinari. Dintre marile orașe ale lumii, Montrealul este cel mai potrivit pentru a introduce și scoate marfă de contrabandă întrucît este și un centru internațional al lumii interlope. O mare parte a mărfurilor de contrabandă trimise din Europa în Statele Unite, inclusiv cea mai mare parte a heroinei din Orientul Mijlociu, care ajunge la New York via Marsilia, trec prin Montreal.

Ray a făcut o vizită la Oficiul maritim al brațelor de muncă. „Nu-i nimic de lucru”, i s-a spus. Se învîrtea în jurul lui „Mariners House”, urmîrindu-i pe marinari de la o tavernă la alta, în speranța că va putea fura actele unui marinar care băuse prea mult. Începu de asemenea să frecventeze taverna „Neptun” de pe West Commissioners Street, 125.

INTRĂ ÎN SCENĂ MISTERIOSUL „RAOUL”

În a treia sau a patra seară petrecută la „Neptun”, încercă să acrediteze versiunea că avusesse unele necazuri în Statele Unite, că era în căutare de acte și de bani și că era disponibil pentru o activitate care nu comporta riscuri prea mari. A primit o ofertă. Un om pe care Ray îl numește Raoul și mi-l descrie ca pe un tip blond, cam de 35 de ani, pe care atunci l-a luat drept marinar, s-a arătat interesat. Au început precavite explorări verbale, în cursul cărora Raoul a spus că dacă Ray ar accepta să-l ajute în anumite proiecte, el ar putea să-i procure toate actele și documentele necesare. Aceste sonde, afirmă Ray, s-au prelungit timp de „aproape opt întâlniri”, de-a lungul a trei săptămîni.

Între timp Ray, care avea o nevoie acută de bani, și-a procurat de la un proxenet, sub amenințarea cu pistolul, 800 de dolari.

Cu acești bani în buzunar, Ray a făcut un lucru, după cum am descoperit mai târziu, absolut tipic pentru el. La „Neptun” avea perspective bune de a se înțelege cu Raoul și de a colabora cu el. Credea că Raoul i-ar fi putut procura un pașaport sau un angajament pe o navă. Dar Ray nu este omul care să joace totul pe o carte. Continua să fie convins că va găsi o canadienă care să-l ajute să-și procure un pașaport. De aceea, studie și puse în aplicare următorul plan.

Cheltui circa 200 dolari pentru haine noi, la Tip Top Tailors, un mare magazin de pe St. Catherine East, 488. Apoi își făcu unghiile la o manichiuristă de la hotelul „Queen Elizabeth” și, în cele din urmă, se duse la o agenție de voiaj, unde se informă în legătură cu un loc frumos unde și-ar putea petrece cîteva zile de vacanță. Agenția i-a propus una din cele mai frumoase localități din lume: o localitate de munte în regiunea San Lorenzo, Gray Rocks, pe malul lacului Quimet, în apropiere de St. Jovite și de Mount Tremblant, o stațiune de vilegiatură „incomparabilă și de faimă mondială”, cunoscută canadienilor și americanilor pentru instalațiile sale sportive. Ray a depus la agenție suma de 153 dolari, tariful minim pentru o săptămînă de pensiune completă. Luni, 31 iulie, și-a încărcat lucrurile în Plymouth-ul său roșu și a făcut 130 km pe autostrada Laurenziana. La Gray Rocks îl aștepta săptămîna cea mai importantă a stagiunii, care urma să se termine duminică, 6 august, prin cursa spre Mt. Tremblant, pe o șosea de 300 km.

La un an și șapte săptămîni după aceea, am refăcut călătoria lui Ray pînă la Gray Rocks. Acolo el făcuse cunoștință cu o femeie (mi-a spus-o el însuși) și voia ca eu s-o regăsesc și s-o conving să-mi vorbească despre el. Am regăsit această femeie: locuiește la Ottawa și lucrează pentru guvernul canadian.

Îndată după ce am sosit la Ottawa i-am telefonat, dar mi-am dat imediat seama că am speriat-o. Auzind glasul unui necunoscut care insista s-o vadă și să-i vorbească între patru ochi despre un individ pe care ea îl întâlnise în urmă cu un an, femeia refuză pe loc. Mi-am închipuit că citise articolele despre Galt-Ray, că se speriasse și că dorea să mențină secretul asupra faptului că îl-a cunoscut pe presupusul asasin al dr.-lui King. Glasul îi tremura.

— Probabil că m-ați luat drept altcineva, mi-a spus.

— Nu trebuie să vă temeți. Nu vă voi face nici un rău. Important este ca dv. să-mi spuneți tot ce știți în legătură cu un om despre care în ultimul timp s-a vorbit mult.

— Vă referiți la un bărbat pe care l-am cunoscut vara trecută la Gray Rocks?

— Da. Și nu trebuie să vă fie teamă. În Statele Unite, nimeni nu știe numele lui în afară de el însuși, eu, și avocații săi. Secretul va fi păstrat.

Deși mai șovăia, îmi fixă totuși o întâlnire la amiază, la colțul unei anumite străzi.

Întrucît Ray a fost descris ca un om timid, plin de complexe, care începe să tremure cînd se apropie o fată de el, credeam că voi întâlni o femeie urîtă și prost îmbrăcată. De aceea, cînd s-a urcat în mașina mea, am rămas uluit. Între miile de

femei care lucrează pentru guvernul canadian, trebuie să fie una din cele mai atrăgătoare. Nu arăta ca o fetișcană descreierată, ci ca o femeie matură, educată, sensibilă, eficientă, îmbrăcată și pieptănată cu gust.

— Veți înțelege de ce mă tem, mi-a spus ea, și cît m-am temut în aprilie, cînd am aflat ce se întîmplase cu Eric Galt. Sînt divorțată, dar am copii pe care vreau să-i protejez.

— Înțeleg, i-am răspuns. Aș dori doar să-mi vorbiți puțin despre el. Eu nu l-am întîlnit niciodată, dumneavoastră da. Și el este cel care m-a trimis aci.

Am însoțit-o într-un restaurant, unde am luat masa.

— Veți fi observat, i-am spus, ce surprins sînt de înfățișarea și personalitatea dv. Mă așteptam să dau de o femeie destul de puțin atrăgătoare. Ca romancier, am descris multe situații de acest fel. Dar nu reușesc să-mi închipui cum de v-ați întîlnit dv. și James Earl Ray. Cum s-a întîmplat?

— Ei bine, în primul rînd nu trebuie să uitați că eu îl cunosc sub numele de Eric. Anul trecut după aceea am plecat cu mașina la Gray Rocks, împreună cu o prietenă, pentru a petrece cîteva zile și a vedea cursa de la Mt. Tremblant. Nu am luat camere la Gray Rocks Inn, unde locuia Eric, ci într-un hotel mai ieftin din St. Jovite. Duminică am asistat la cursă. A ținut mai multe ore și a fost foarte captivantă. Seara fusese consacrată festivităților. Ca atare, ne-am gîndit și noi să ieșim, să bem ceva, să dansăm și, poate, dacă am întîlni bărbați atrăgători, să „flirtăm” un pic. Am intrat în salonul de la Gray Rocks Inn. Era plin. Lumea dansa. La o masă ședea un bărbat singur. Părea o persoană destul de bine, era timid și corect îmbrăcat. Poate că tocmai rezervă lui ne-a atras. „Să ne așezăm aici”, a spus prietena mea. Ne-am așezat, am comandat ceva de băut și am încercat să intrăm în vorbă.

— Deci dv. l-ați abordat pe Eric S. Galt?

— Da, trebuie s-o mărturisesc. Nu se poate însă spune că l-am „agățat”; a fost doar o întîlnire amicală, cum se întîmplă în ocazii similare. Nu credeam că va dura toată seara. Dar Eric era un bărbat distins. Nu era un cuceritor. Asculta mult și vorbea puțin. Era atît de docil... Nu era un lăudăros. Cheltuia generos banii, dar nu-i auzise pur și simplu și nu-și dădea aere.

— Dansa?

Femeia rîse.
— Am reușit să-l trag pe parchet. Era grozav de sîngaci și nu avea ureche muzicală. Am încercat totuși să-l învăț cîțiva pași și el a acceptat bucuros lecțiile mele.

William Bradford HUIE

(Va urma)

Gazette de Lausanne

INTERVIU CU NGUYEN THI BINH

— Vă aflați la Paris, în calitate de reprezentantă oficială a Frontului Național de Eliberare, pentru a începe tratative cu Statele Unite. Ce impresie vă face acest lucru ?

— Guvernul american a fost nevoit să înceteze necondiționat bombardamentele pe tot teritoriul Republicii Democratice Vietnam. Aceasta constituie o mare victorie a poporului vietnamez din ambele zone, precum și a forțelor păcii din lumea întreagă.

— Ați participat la înființarea F.N.E. și care a fost rolul dv. în această acțiune ?

— Am participat la înființarea frontului, în calitate de responsabilă a mișcării de femei. Nu voi uita niciodată nopțile albe pe care le-am petrecut discutând situația, programul și manifestul frontului, culorile drapelului lui, semnificația pe care doream să le-o dăm : albastru ca cerul, simbolul speranței și păcii ; roșu, simbolul luptei, și steaua de aur, simbolul clarviziunii și unității în luptă.

— Soțul era împreună cu dv. ?

— Da, am părăsit Saigonul împreună. Dar peste câțiva ani, soțul meu se alătură forțelor armate populare de eliberare. Mi-am continuat activitatea politică în sinul organizațiilor de femei și de intelectuali. Ne vedem de două sau de trei ori pe an ; de cele mai multe ori avem vești prin intermediul buletinelor anunțând victorii și al informațiilor transmise de presa și radioul din zonele eliberate.

— Cum este viața de partizan pentru o femeie ?

— Anii 1958 și 1959 au fost cei mai grei. Era începutul Războiului de partizani nu se duce doar în pădure, ci și la sate. Ne-am organizat în sate, în așa fel încât să ne contopim cu populația. În aceasta constă forța noastră. Diferitele servicii ale frontului ne asigură un ajutor eficient. Îngrijirea medicală preventivă, vaccinările sunt asigurate în mod gratuit. Noi nu cunoaștem epidemii, în timp ce ele au devastat mai multe orașe ocupate de inamic. Au fost obținute rezultate foarte satisfăcătoare în lupta împotriva paludismului, a holerei, a variolei, a mortalității infantile etc... Totuși, nu vă voi ascunde că rămân încă multe de făcut.

— Care este rolul femeii în cadrul F.N.E. ? Și ce înseamnă „armata cu păr lung” ?

— Femeile fac parte din Uniunea femeilor pentru eliberarea Vietnamului de sud. Pot fi găsite la toate eşaloanele, în domeniul învățământului, al asistenței sanitare sau al producției. Ele sînt acelea care expediază convoaiele de aprovizionare, care dau răniiilor primul ajutor. Ele participă de asemenea la operațiuni militare, în special în unitățile de autoapărare. Ele merg cu miile să asedieze serviciile administrației-marietonetă, capitalele de provincii, de districte, pentru a cere punerea în libertate a soților sau a fiilor lor arestați, despăgubiri pentru bunurile lor distruse de bombe etc. Dînd totdeauna dovadă de o foarte mare combativitate, ele alcătuiesc faimoasa „armată cu păr lung”, atît de temută de inamic.

— Mulți observatori, și în special americanii, afirmă că F.N.E. nu este decît un partid comunist mai mult sau mai puțin deghizat. Este adevărat ?

— Asemenea afirmații sînt lipsite de temei. Frontul este o largă coaliție de partide politice, de organizații de masă, reprezentînd toate păturile sociale, toate tendințele politice și confesiunile religioase, și toate naționalitățile din Vietnamul de sud. Din front fac parte 20 de organizații de masă, 3 partide politice, 5 grupări religioase și o importantă mișcare pentru autonomia Platourilor Înalte (Tay Nguyen) cuprinzînd reprezentanți a peste 20 de minorități naționale. F.N.E. cuprinde pături largi ale burgheziei, ale intelectualității din Vietnamul de sud. Programul frontului preconizează o largă uniune a tuturor păturilor populației sud-vietnameze, în lupta împotriva agresiunii americane, de salvare națională, pentru realizarea independenței, democrației, păcii și neutralității, pentru a păși spre reunificarea pașnică a patriei. Ca și majoritatea conducătorilor frontului, eu sînt fără de partid. Același lucru este valabil pentru Nguyen Huu Tho. Arhitectul Huynh Tan Phat este secretar general al Partidului democrat și secretar general al frontului, iar profesorul Nguyen Van Hieu, membru al Comitetului Central, conduce Partidul socialist. Și alături de ei sînt catolici, caodaiști, reprezentanți ai minorităților naționale, buđiști.

— Cum se va efectua — potrivit programului Frontului — reunificarea Vietnamului ?

— Programul nostru preconizează o reunificare treptată, prin mijloace pașnice, în baza principiului tratativelor între cele două zone, fără constrângere pentru nici una din părți și fără amestec din afară. Pînă la reunificarea țării, populațiile din cele două zone își vor uni forțele pentru a lupta împotriva invadatorului străin și a apăra patria ; în același timp, ele se vor strădui să lărgească schimburile economice și culturale dintre cele două zone. Ele vor avea libertatea să corespundă, să circule între cele două zone și să-și stabilească locul de reședință.

— Care este tipul de economie preconizat de programul dv. ?

— Aici, de asemenea, am vrut să ținem seama de condițiile specifice ale Vietnamului de sud. În cadrul acestei economii, frontul preconizează să se apere dreptul de proprietate al cetățenilor asupra mijloacelor de producție. Statul va încuraja burghezia industrială și comercială să contribuie la dezvoltarea industriei, a micii industrii și a artizanatului și va acorda împrumuturi cu dobîndă mică pentru a încuraja producția ; camăta va fi interzisă. Ajutorul economic și tehnic al țărilor străine, fără deosebire de regim politic și social, va fi acceptat, dar potrivit principiilor de egalitate, de avantaj reciproc și de respect pentru independența și suveranitatea Vietnamului. Pămîntul va fi predat acelor care-l muncesc, iar dreptul de proprietate asupra pămînturilor distribuite țăranilor de către Revoluție va fi recunoscut și apărut.

Guvernul de uniune națională va cuprinde persoanele cele mai reprezentative ale tuturor păturilor populare, ale tuturor naționalităților, ale tuturor religiilor, ale tuturor partidelor patriotice și democratice, ale tuturor personalităților și forțelor care își vor fi dat contribuția la eliberarea națională.

— De la ofensiva din perioada Anului Nou vietnamez, noi pături ale populației s-au alăturat F.N.E. Care sînt ele ?

— Forțele noi s-au unit în cadrul Alianței forțelor naționale democratice și de pace din Vietnam. Această alianță cuprinde personalități ca Trinh Dinh Thao, un avocat experimentat din Saigon care pînă în prezent nu a vrut să participe la nici o acțiune politică. El a devenit președintele Alianței. Venerabilul Thich Don Hau, personalitate budistă foarte marcantă, a fost ales vicepreședinte. Din Alianță fac parte de asemenea personalități ca Lam Van Tet, provenit din burghezia saigoneză, precum și numeroși profesori, studenți, scriitori, comercianți, funcționari, ofițeri și soldați din armata-marietonetă.

— Ce așteptați de pe urma tratativelor de la Paris ?

— Ne aflăm în război de 20 de ani. Ca și mulți copii din Vietnam, fiul și fiica mea nu au cunoscut altceva. Dorim cu înflăcărare o pace în independență și libertate, în respectul față de drepturile noastre naționale fundamentale. Pentru aceasta, vom continua să luptăm atît timp cît va fi necesar.

Interviu luat de
Bernard COURET

**U.S. News
& World Report**

NEGRII AMERICANI ȘI VIITOAREA ADMINISTRAȚIE

„U.S. News and World Report” a intervievat doi conducători ai organizațiilor populației de culoare — WHITNEY YOUNG, lider al Ligii Naționale Urbane, și ROY WILKINS, de la Asociația națională pentru progresul populației de culoare; ei arată la ce se așteaptă cei 26 milioane de negri din America, din partea noii Administrații.

Domnule Young, credeți că alegerea d-lui Nixon va ușura sau va înrăutăți problema rasială din America?

Exact înainte de desemnarea sa, dl Nixon a petrecut câteva ore în biroul meu și, din ceea ce mi-a spus atunci, am impresia că dorește să guverneze în mod real, că dorește să fie un bun președinte. Am convingerea că va recunoaște necesitatea de a da negrilor, cât mai curând posibil, asigurări în privința intențiilor sale și anume prin declarații cu privire la programele pe care le va aplica și numirile pe care le va face. Cred că foarte multe depind de ceea ce va face încă acum, înainte de preluarea postului de președinte, pentru a înlătura temerile nutrite de mulți dintre negri, în sensul că el ar fi insensibil la problemele lor.

Nu este un secret că alegătorii negri au votat, aproape fără excepție, pentru alegerea lui Hubert Humphrey ca președinte. Acest fapt oglindea profunda îngrijorare a negrilor față de legăturile dintre Nixon și senatorul Strom Thurmond, din Carolina de sud, și față de candidatura la vicepreședinție a guvernatorului Spiro T. Agnew. El oglindea, de asemenea, sentimentul lor că Nixon, sugerând suprimarea nesupunerii și a demonstrațiilor, a solicitat indirect voturile sudistilor. Ca atare, s-a înregistrat un adânc sentiment de dezamăgire în rândurile negrilor, am putea spune chiar un sentiment de teamă față de sensul real al alegerii lui Nixon. De aceea, multe vor depinde de ceea ce va face în cel mai scurt timp posibil în privința numirilor, declarațiilor și a stabilirii unor programe precise.

Ce se va întâmpla dacă Nixon își va pune în practică promisiunea de a slă-

bi directivele federale în domeniul de-segregării în cadrul statelor?

Ar însemna un regres serios pentru negri. Directivele au reprezentat instrumentul cel mai eficace de care am dispus în ultimul timp în ce privește progresul pe calea egalității rasiale în școli și în cadrul altor programe efectuate pe baza fondurilor federale.

Oare integrarea devine mai puțin populară printre negri?

Nu, prea multe persoane au fost înșelate și determinate să creadă că numeroși membri ai comunității negre ar dori segregatia. Cîțiva agitatori gălăgioși au pretins acest lucru, dar toate studiile și sondajele efectuate arată că 90 la sută dintre negrii americani continuă să tindă spre o societate deschisă și integrată.

Problema care ni se pune astăzi este aceea că extremiștii, albi și negri — care într-o măsură tot mai mare își formează propriile lor coaliții — repetă mereu liderilor responsabili din domeniul drepturilor civile: „Este imposibil să se acționeze în cadrul sistemului actual din America”. Așadar, dacă Nixon va adopta o atitudine de indiferență față de problemele noastre sau va slăbi punerea în practică a legilor privitoare la drepturile civile care au și fost adoptate, el îi va transforma pe acești extremiști în profeți. El va submina astfel în mod masiv conducerea noastră și va slăbi capacitatea unor militanți negri cu simț de răspundere de a-și menține influența pe care o exercită.

Cum ați privi aplicarea unui tratament mai aspru față de răscoale și alte mișcări?

Cred că dacă se va înregistra o tendință spre suprimarea doar prin forță a unor asemenea acțiuni, mai degrabă decât spre prevenirea lor prin îmbunătăți-

rea condițiilor de viață, vom sfîrși prin a ajunge la o situație care se va asemana cu aceea a unui lagăr de concentrare. Singura cale de a instaura o ordine reală este de a se acorda comunității negre și conducerii sale responsabile suficiente victorii tangibile, astfel încît să se poată exercita o disciplină dinăuntru comunității. Se poate realiza o asemenea ordine numai prin disciplină internă, nu prin forță externă a tunurilor, sau a tancurilor, sau a gărzii naționale. O stabilitate reală poate exista numai dacă sîntem în măsură să spunem poporului: „Priviți și liniștiți-vă”, iar dacă ei ne întreabă de ce, să le putem răspunde: „Deoarece de-acum înainte vom avea aceste slujbe și aceste locuințe și aceste înlesniri în domeniul sănătății”. Așteptăm din partea noii Administrații un plan cu termene de realizare precise, astfel încît să nu se trezească mereu speranțe care să fie apoi dezamăgite.

Dacă dl Nixon poate aplica un program precis, vom avea ordine și o vom avea peste noapte.

Cum vedeți sarcina dv. și a altor lideri ai negrilor cînd dl Nixon va ocupa postul de președinte?

Cred că ne revine sarcina imediată de a prezenta noii Administrații păreri noastre asupra situației actuale și asupra problemelor noastre. Vom fi foarte sinceri în privința acelor programe care nu au fost deosebit de bune, ca și asupra acelor care au dat rezultate, și vom prezenta totodată noi idei despre ceea ce ar trebui încercat. Apoi, dacă dl Nixon și Administrația sa, conlucrind cu Congresul, pot răspunde în mod pozitiv prezentînd un plan, este de datoria noastră să colaborăm. Sînt în favoarea unei colaborări totale. Nixon poate obține un sprijin valoros din partea comunității negre.

Richard Nixon își continuă consultările în vederea elaborării viitoarei politici a Administrației. Iată-l conferind cu cîțiva dintre principalii săi consilieri: John Mitchell, conducătorul campaniei sale electorale, Robert Finch, guvernatorul Californiei, și H. R. Heideman, unul dintre asistenții președintelui ales (de la stînga la dreapta)

Credeți, domnule Wilkins, că Nixon va acorda problemei rasiale o prioritate mai scăzută decât aceea pe care i-a acordat-o Johnson?

Nu văd cum ar putea-o face. Pacea pe scena noastră internă și în special în conflictul rasial reprezintă principala noastră problemă internă. Nu o putem ignora. Dacă eu aș fi un candidat care a câștigat cu o majoritate de mai puțin de 400 000 de voturi dintr-un total de 70 de milioane, nu mi-aș permite să ignorez vreo parte a corpului electoral, indiferent de cât de puține voturi mi-a acordat anul acesta.

Credeți că negrii se vor îndrepta mai degrabă spre separatism decât spre integrare, ca o soluție a problemelor lor?

Ideea de a abandona integrarea ca un obiectiv reprezintă până acum doar simplă retorică. Numai integrarea poate oferi pace și egalitate. Extremiștii din rândurile negrilor se vor bucura de o adevărată influență numai dacă Administrația Nixon se va dezinteresa complet de negri și nu-i va încuraja pe moderați. În acest caz, populația neagră va fi înclinată să dea ascultare în mai mare măsură strigătelor extremiștilor decât a făcut-o până acum. Nu afirm că va trece de partea extremiștilor, dar este sigur că nu-i va împina cu ostilitate, deoarece noi nu avem nimic să le oferim pentru a-i combate. Ar putea apărea deci un accent mai mare decât înainte pe „puterea neagră”. Nu găsesc nimic rău în privința „puterii negre”, când e vorba de concepții fundamentale, cum ar fi dezvoltarea economiei negrilor, a mândriei lor, a poziției lor în economie și a înțregii game de lucruri de care duc lipsă. Dar aroganța, acapararea puterii, ignorarea legilor, expedientele de dragul avantajelor personale sau de grup sînt aspecte ale „puterii negre” care ar fi dăunătoare.

În lunile care urmează vă așteptați la mai multă sau mai puțină violență?

Sper din tot sufletul în mai puțină violență. Cred că este de la sine înțeles că ne vom spori activitatea politică. Dezvoltarea forței politice a negrilor se poate observa în rezultatele alegerilor de anul acesta. Ele arată că un număr de aproximativ 370 de negri ocupă funcții alese în 11 state din sud. Am obținut locuri în parlamentele statelor și am ocupat funcții ca judecători de pace și membri ai consiliilor școlare. Intenționăm să introducem cât mai mulți oameni în posturi publice la toate nivelurile guvernamentale, în întreaga țară, deoarece până în 1972 vom înregistra o sporire cu cel puțin o treime a numărului alegătorilor negri. Marea majoritate a acestor negri sînt hotărîți să lucreze în mod pașnic în cadrul sistemului electoral american, pentru a-și atinge țelurile. Dacă aș fi președinte, i-aș întâmpina la jumătatea drumului, nu aș înapoia statelor împuterniciri necontrolate de guvernul federal, pentru a garanta astfel că drepturile câștigate în ultimii cîțiva ani de către negri nu vor fi lăsate din nou la discreția bunului plac local.

L'EXPRESS

PARIS

Jean-Jacques
Servan-Schreiber

DE CE DOLARUL SPRIJINĂ FRANCUL

DACĂ există oameni care se roagă ca „francul de Gaulle” să reziste, aceia sînt americanii.

Echipa aflată încă la putere în frunte cu președintele Johnson, ca și cea viitoare în frunte cu președintele Nixon, sînt la fel de dornice să evite în lunile următoare o devalorizare brutală a francului. Motivele lor sînt departe de a fi doar monetare.

În legătură cu o criză particulară, ca aceea actuală, se găsește supusă unui examen complicată rețea generală a răspunderilor americane în lume. Rețeaua este întinsă și supraîncărcată. În consecință, orice criză — în special într-o țară-cheie ca Franța — trebuie să fie evitată. În această privință, președintele republicii nu va avea aliat mai atent decât noul președinte al Statelor Unite.

Cele două motive politice majore care au dictat americanilor să susțină operațiunea cu privire la franc sînt vulnerabilitatea dolarului și o anumită îngrijorare în fața Germaniei occidentale.

Gestiunea insuficient de riguroasă a deficitului extern al dolarului transformă fiecare criză monetară specială într-o alarmă generală. Nu aurul, ci dolarul se află în fapt la baza sistemului monetar occidental, așa cum era în secolul trecut lira sterlină. Dar dolarul nu este azi administrat așa cum era, pe atunci, lira.

În fiecare an, deficitul extern american crește. De unde, sentimentul de neliniște al piețelor financiare și am-

plerea excesivă a mișcărilor speculative. Este indispensabil ca dolarul să fie reechilibrat pentru a stabili spiritele și sistemele de credit. Acest lucru va fi mai ușor de făcut — iată problema politică — dacă Statele Unite reduc, în parte, cheltuielile lor militare în lume.

În primul rînd există, firește, Vietnamul. Aventura asiatică, singură, costă 30 miliarde de dolari anual. Dar mai există tot restul. Un raport pregătit de serviciile militare și diplomatice de pe lângă Casa Albă, și destinat viitorilor miniștri, arată că forțele armate ale Statelor Unite ocupă, administrează și finanțează în prezent peste 600 de baze pe teritorii străine, cu un cost anual cuprins între 5 și 10 miliarde dolari.

Nici pacea în Vietnam, nici o dezescaladare în privința bazelor nu vor suprima dintr-o dată aceste cheltuieli. Dar ele vor fi serios reduse. Creșterea automată a veniturilor aduse de investițiile americane în străinătate, care, în 1971, ar trebui ele singure să acopere deficitul extern, ar schimba situația dolarului. Dar este nevoie de cîțva timp. Și în acest interval orice criză importantă, ca aceea a francului, sau a lirei sterline, trebuie să fie evitată. Iată primul motiv al sprijinului american acordat francului.

Al doilea motiv este Germania occidentală. În măsura înșăși în care orientarea de ansamblu a sistemului american se îndreaptă spre o anumită repliere asupra lui însuși, spre o mai mare concentrare a resurselor și a imaginațiilor asupra problemelor proprii (economice, culturale, morale) ale creșterii americane, Statele Unite vor trebui să delege în restul lumii o parte a răspunderilor lor. Dar cui?

În momentul în care, în zona Pacificului, America, fără altă opțiune posibilă, își propune să se bizuie pe Japonia, în zona Atlanticului i-ar fi extrem de neplăcut să aibă de-a face în esență cu celălalt adversar din ultimul război mondial. Cîstît vorbind nu se poate spune că americanii sînt anti-germani. Ei au stimă și simpatie pentru acest popor, energic și muncitor. Numai că, și acest lucru este suficient, există un sentiment de jenă în fața ideii unei dominații a R.F.G. asupra Europei occidentale. Așa se explică dorința permanentă ca Anglia să intre în Piața comună. Așa se explică voința de a ajuta Franța să-și păstreze locul. Atitudinea miniștrilor vest-germani la conferința monetară de la Bonn a fost exact ceea ce trebuie să fie pentru a

La Paris, în zilele „de vîrf” ale crizei monetare. Bursa fiind închisă, tranzacțiile se desfășurau în stradă și chiar pe portbagajul unui automobil, după cum se vede în fotografia din stînga.

reinsufleți sentimentul, totdeauna latent în Statele Unite, de prietenie profundă pentru francezi.

Un ministru din guvernul Johnson ne vorbește, avertizându-ne asupra evoluției pentru care trebuie să ne pregătim: „America are probleme care, pornind de la forța ei economică, reclamă acum soluții. Problemele rasiale, criza dezvoltării orașelor, zonele de sărăcie și toate celelalte probleme legate de Vietnam ne vor cere o atenție prioritară și multe eforturi. Este deci inevitabil ca rolul nostru direct în celelalte țări din lume să fie supus unei reexaminări“.

Acest lucru nu este de loc îngrijorător, dimpotrivă. Este atitudinea care poate contribui cel mai bine la o reducere a încordărilor din lume. O Americă „dominatoare și sigură de sine“ ar fi încintată să-l vadă pe președintele Franței într-o situație grea. O Americă preocupată de echilibrul ei, conștientă de problemele fără precedent pe care le descoperă în interiorul propriilor ei frontiere, are nevoie de aliați sănătoși și care, pe cât posibil, să nu fie numai foștii ei inamici.

Frankfurter Allgemeine JAPONIA ȘI RELAȚIILE CU S.U.A.

JAPONIA se complăce astăzi în rolul națiunii economice-minune, fără să dea dovadă de ambiții politice sau militare. Anii '70 vor schimba totuși această imagine și multe indicii lasă să se presupună că fenomenul a început în 1968; e vorba de o perioadă în care Japonia va pași mai decis pe propriile ei căi. Unele evenimente ale acestui sfârșit de an ar putea să favorizeze această evoluție: victoria lui Nixon în America, alegerea candidatului din opoziție, Yara, în funcția de șef al administrației civile din Okinawa, concurența pentru președinție în partidul de opoziție.

În relațiile lor cu americanii, japonezii se tem că se vor descurca mai greu cu Nixon decât cu predecesorii lui democrați. S-ar părea însă că „aceasta are și avantaje“, declara totuși un deputat conservator: „Nixon — explica el — ne va sili să găsim rolul nostru independent, mai devreme decât ar fi vrut mulți“. Sub Richard Nixon, neînțelegerile existente între cele două țări se vor accentua vizibil: retrocedarea Okinawei — cea mai mare bază militară americană în Asia de est — problema reconsiderării tratatului de securitate japoano-american (care expiră în 1970), discuțiile cu privire la deschiderea Japoniei în fața mărfurilor și capitalului străin.

Okinawa și tratatul de securitate sînt într-o strînsă legătură. Opoziția — alcătuită din partidul socialist, partidul comunist și foarte combativele grupuri de studenți — pregătește ceea ce îndeobște s-a numit „lupta pentru

1970“; adică tratatul de securitate să fie desființat, iar problema Okinawei să explodeze ca o bombă de politică internă, care să arunce în aer guvernarea conservatoare. Nixon a declarat că dacă o țară depinde total, în ce privește securitatea sa, de o altă țară, aceasta „nu va aduce avantaje celor două națiuni“. În continuare, el a precizat că „retrocedarea Okinawei este legată de rolul Japoniei în cadrul securității Asiei“. Cu alte cuvinte, dacă Japonia și-ar asuma sarcini militare mai mari, atunci retrocedarea Okinawei ar fi sigură. Japonezilor nu le convine însă asemenea afirmații. Ei refuză în mod hotărît participarea la o organizație militară. În condițiile actuale, oricare i-ar fi intențiile, premierului Sato, prieten fidel al americanilor, nu i-a rămas să afirme altceva decât că „Japonia nu e în măsură să-și asume o îndatorire la care să nu poată face față“. Dar ce se va întâmpla dacă Nixon nu le va înapoia japonezilor Okinawa decât cu condiția ca ei să-și sporească participarea militară în cadrul unui sistem colectiv de securitate, sub egida americanilor? Yara, noul șef al administrației din Okinawa, a câștigat însă campania electorală cu cererea înapoierii necondiționate și imediate a Okinawei. Sato — președinte al partidului liberal-democrat și, implicit, șef al guvernului — s-a recomandat ca omul care „este cel mai potrivit pentru a reuși să obțină retrocedarea Okinawei“. E probabil ca, sub influența lui Sato, alegerile parlamentare să aibă loc mai devreme, în toamna lui 1969, pentru a se evita o suprapunere cu „lupta pentru 1970“.

Relațiile japoano-americane sînt, din ce în ce mai vădit, supuse unei perioade de critică; bazele militare americane în Japonia duc la conflicte curente iar protestele violente ale stîngii sînt tot mai dese. Socialiștii — cel mai mare partid din opoziție — și sindicatele pregătesc pentru 1970 o mișcare de masă împotriva tratatului japoano-american. La anul, socialiștii au anunțat că vor strînge 33 de milioane de semnături pentru a obține un referendum asupra tratatului. Și mulți își amintesc că, în 1960, sindicatele au reușit să organizeze trei greve generale și mari demonstrații de masă, care l-au determinat pe Eisenhower să renunțe la vizita lui în Japonia, iar pe premierul Kishi să demisioneze. Și, pe atunci, de-abia cu greu a putut fi reînnoit tratatul.

Cu toate acestea, socialiștii — care, în septembrie, și-au ales un nou președinte și un nou secretar general — nu constituie încă o amenințare de durată pentru conservatori. Acestora, le produc griji mai curînd neliniștile tineretului universitar. La ora actuală, peste 50 de universități s-au transformat în adevărate focare de nemulțumire. Sistemul educativ are nevoie de reforme, iar studenții cu o orientare politică de stînga nu-și găsesc vorbitori în partidul socialist și, de cele mai multe ori, se văd nevoiți să iasă în stradă.

Eisaku Sato va demisiona, cel târziu, în 1970. Cine va conduce atunci soarta Japoniei? Va fi acesta prințul moștenitor al lui Sato, Fukuda, secretarul general al liberal-democraților, în al cărui talent de conducător, cu toată ascuțita lui inteligență, nu cred prea mulți, sau personalitatea cea mai marcantă din fracțiunea condusă de Maeo, fostul ministru de externe Ohira? Sau poate cineva mai tînăr?

Thomas ROSS

John LYNG

ministru afacerilor externe al
Norvegiei

Ministru de externe al Norvegiei, John Daniel Lyng, s-a născut la 22 august 1905. A studiat dreptul la Universitatea din Oslo, apoi în Germania și în Danemarca. Din 1932 și pînă în 1964, practica sa juridică a cunoscut o singură întrerupere, în anii ocupației naziste; în această perioadă, John Lyng a activat în oficiile deschise, în exil, de guvernul norvegian, la Stockholm și Londra.

Din 1935 a făcut parte din consiliul local al orașului Trondheim. După război a devenit membru al parlamentului norvegian (în 1945). În 1953 activitatea sa parlamentară cunoaște o întrerupere de 5 ani — perioadă în care își reia activitatea în administrația locală: din 1955 face parte din consiliul local din Skien. Reales deputat în 1958, devine în același an șeful grupului parlamentar al partidului conservator.

În 1963, guvernul social-democrat este pus în minoritate în parlament și liderul conservator formează un guvern de coaliție a partidelor burgheze. A fost prim-ministru mai puțin de o lună (27 august — 25 septembrie), guvernul de coaliție fiind și el minoritar. O nouă apariție într-o funcție locală: este ales guvernator al capitalei, Oslo, în 1964. Ulterior, în alegerile din 1965, înfrîngerea social-democraților este clară; în guvernul de coaliție format la 12 octombrie 1965, lui John Lyng îi este încredințat portofoliul afacerilor externe.

John Lyng este autorul volumelor „Sporturile atletice în Norvegia“ (1937 — o carte evident nepolitică), „Epoca trădării“ (1948 — se referă la perioada ocupației germane în Norvegia) și „Creșterea puterii statului“ (1956 — o analiză a sistemului de guvernămînt norvegian).

M. M.

TRANSPLANTĂRI DE CORD

Dumitru Frențescu, Bacău. Afirmatia dr-ului Christian Barnard în sensul că pasul următor în materie de grefe ar urma să fie transplantarea unor organe de la animale la oameni este contestată de numeroși alți specialiști. Aceștia cred că viitorul este nu al transplantărilor de organe vii ci al creării unor organe artificiale, care să le înlocuiască pe cele bolnave, deși nu presupun că s-ar putea crea, în mai puțin de un deceniu, o inimă artificială perfectă. Dintre cele 89 de persoane cărora li s-au făcut până acum transplantări de cord, mai sînt în viață 44. Numai trei dintre ele au supraviețuit operației mai mult de șase luni.

SECRETARI GENERALI AI O.N.U.

Constantin Hobincă, comuna Războieni, județul Neamț. 1) V-am satisfăcut, în numerele trecute, dorința de a cunoaște amănunte despre vizitele făcute de ministrul afacerilor externe al României, Corneliu Mănescu, în 9 țări latino-americane. 2) Națiunile Unite au avut de la constituirea lor numai trei secretari generali: norvegianul Trygve Lee (1 februarie 1946 — 10 aprilie 1953), suedezul Dag Hammarskjöld (10 aprilie 1953 — 17 septembrie 1961) și U Thant, de naționalitate birmană, numit la 3 noiembrie 1961, după moartea lui Dag Hammarskjöld.

ATLANTIDA

Prof. Grigore Gociu, comuna Ginju Mare, județul Mehedinți. Reproducem conținutul scrisorii dv.: „Fiind vorba de un elev, a cărui efervescență imaginație are nevoie de sprijin, să-i indicăm o carte interesantă”. Așadar, elevului Neculai Leteanu din comuna Buhoci, județul Bacău, îi recomandăm împreună cu dv. lucrarea „Atlantida — problemele fundamentale ale atlantologiei” de N. F. Jirov, apărută în traducere la Editura științifică în 1967, cu mențiunea — vă cităm — că „are meritul de a fi abordat problema pornind de la studii de geologie, geografie, glaciologie etc. și mai puțin de la aspecte istorice, culturale sau etnografice”. Răspunsul nostru se referea, însă, cu prioritate, la ipoteza unei civilizații dispărute, nu la trecutul geologic al Pământului, al cărui aspect a cunoscut, în ere îndepărtate, schimbări de mare amplitudine. Într-un număr mai vechi am prezentat, de altfel, ipoteza potrivit căreia Africa și America de Sud ar fi format cîndva un singur continent.

PROHIBIȚIE ÎN INDIA ?

Constantin Slătineanu, Timișoara. De la desființarea prohibiției în Statele Unite, nu mai există nici o țară în care vânzarea alcoolului să fie interzisă.

În țările musulmane este interzisă numai consumarea lui de către credincioși și, în unele dintre aceste țări, servirea lui la recepțiile oficiale. În anumite țări (Finlanda, de pildă) vânzarea băuturilor alcoolice este permisă numai între anumite ore. Recent s-a hotărât introducerea prohibiției în India cu începere din octombrie 1976. Decizia a fost adoptată de conducerea Partidului Congresului și reflectă o preocupare mai veche a acestui partid. Încă în 1937, deci cu mult înaintea cuceririi independenței, comitetul director al Partidului Congresului cerea introducerea „prohibiției totale” în termen de trei ani. Ulterior, condamnarea alcoolului a fost înscrisă printre „principiile directorate” ale constituției. Unele provincii sau districte au introdus o prohibiție parțială. La New Delhi, de pildă, vânzarea alcoolului este liberă dar consumarea lui în locuri publice este interzisă. Ca urmare a măsurilor de interdicție parțială, în India și-au făcut apariția, ca pe vremuri în Statele Unite, fabricanți clandestini și contrabandiști de alcool, activitatea lor constituind o sursă de corupție.

CATACOMBELE

Mircea Păunescu, Bacău. Cele mai mari catacombe se află, într-adevăr, la Roma și la Paris. Cele de la Roma, care există de peste două mii de ani, n-au fost, deci, construite, așa cum s-a crezut multă vreme, ca locuri de refugiu pentru creștinii prigoniți, ci erau cimitire săpate sub pământ. Primii care au făcut astfel de cimitire au fost etruscii. Romanii i-au imitat. Numele de catacombă vine de la un vechi cimitir așezat lângă o carieră de piatră (în grecește: kata kumba). Catacombele Parisului conțin osemintele a peste șase milioane de morți. Catacombele Romei, părăsite și uitate către sfîrșitul primului mileniu al erei noastre, au fost redescoperite, din întâmplare, în anul 1578. Astăzi ele constituie — ca și cele de la Paris — puncte de atracție turistică de prim ordin.

Georgeta Higiu, Ploiești. Fotografia care însoțește articolul „Tragedii americane” apărut în „Lumea” nr. 48 reprezintă pe Robert Kennedy (stînga) și John Kennedy (dreapta).

Stelian Lozneanu, Dorohoi. Revista noastră a scris pe larg atît despre caracteristicile avionului „Concorde” cit și despre experimentele spațiale americane. Vom mai reveni cu date și fapte noi.

BAZELE AMERICANE DIN SPANIA

M. Gavrilăoie, Tg. Mureș. Tratatul pentru prelungirea acordului privind bazele militare americane din Spania nu a luat sfîrșit. Nu numai secretarul de stat al S.U.A., Dean Rusk, a vizitat recent Madridul ci și președintele Comitetului mixt al șefilor de stat major, generalul Earl Wheeler. Principalul obiectiv al deplasării generalului Wheeler a fost de a estima valoarea bazelor navale și aeriene construite pe teritoriul Spaniei în raport cu prețul cerut de guvernul Franco pentru extinderea acordului pe încă 5 ani. Guvernul spaniol cere furnituri militare însumînd 700 de milioane de dolari, în timp ce Statele Unite le oferă material militar valorînd 240 de milioane de dolari. La sfîrșitul vizitei sale, Dean Rusk a declarat: „Am stabilit problemele asupra cărora se vor continua consultările prin diverse canale. Convorbirile noastre au inclus, de-

sigur, și chestiunea viitorului bazelor militare folosite în comun. Dorința guvernului meu de a menține aranjamentele în acest domeniu rămîne neschimbată”. Nu se știe însă ce valoare va atribui în ultimă instanță Pentagonul bazelor aeriene de la Zaragoza, Moron (lîngă Sevilla), Torrejón (în apropiere de Madrid) și bazei navale situate la Rota, lîngă Cadiz. Se presupune că guvernul spaniol speră că administrația Nixon îi va oferi un preț mai avantajos. Între timp a ridicat problema mutării bazei de la Torrejón care, după cum se spunea într-o declarație guvernamentală din 26 septembrie, este „situată lîngă Madrid, capitala Spaniei, oraș cu peste trei milioane de locuitori și, în prezent, centrul unei importante zone industriale. De aceea, guvernul spaniol ar saluta mutarea bazei”.

APE TERITORIALE

Milosav Aron, student, București. Adăugăm, la răspunsul primitiv la apele teritoriale, precizarea extrasă de dv. din noul Cod Penal, articolul 142: „Prin termenul de «teritoriu», din expresiile «Teritoriul României» și «teritoriul țării» se înțelege întinderea de pământ și apele cuprinse între frontiere cu subsolul și spațiul aerian precum și marea teritorială cu solul, subsolul și spațiul aerian ale acesteia”. Cu alte cuvinte, precizarea constă în faptul că și spațiul aerian al apelor teritoriale este supus jurisdicției statului respectiv.

„TREI ZILE ÎN LIBAN”

Al. Brăilescu, Mihăileni, jud. Botoșani. Titlurile lucrărilor de Joseph M. Chami și Maurice Dunand, citate în reportajul „Trei zile în Liban”, de Costin Murgescu, sînt: Joseph M. Chami: „De la Phénicie”, Librairie du Liban, Beyrouth, 1967; Maurice Dunand: a) „Fouilles de Byblos”, v. I (1926—1932), Paris, 1939, v. II (1933—1948), Paris, 1958 și b) „Byblos”, Librairie Adrien-Maisonneuve, Beyrouth, 1965. Nici una dintre aceste lucrări nu a fost tradusă în limba română.

PROBLEMELE TINERETULUI

Paul Vasilescu, Cluj. Credem că răspundem cel mai bine cererii dv. de a vă indica „adresele unor oameni din țara noastră sau din alte țări pe care îi preocupă tineretul”, recomandîndu-vă să intrați în legătură cu Centrul — recent înființat la București — de studiere a problemelor tineretului.

Frank Kreitner, Sinaia; Jean Duduc, Baia Mare; I. Marinescu Brașov; Isidor Sinchievici, comuna Domnești, județul Ilfov. Din dorința de a ajuta pe cititorii noștri cărora, din diverse motive, le lipsesc exemplare din colecția revistei „Lumea”, apelăm uneori, prin intermediul „Poștei redacției”, la cei ce i-ar putea ajuta. Spațiul nu ne permite însă să publicăm și adresele celor ce oferă spre vânzare colecții întregi sau numere dispartate din revistă.

Iacob Ghiuță, Fălticeni. Vă mulțumim pentru bunele urări.

Mihai Balint, Timișoara. După cum am mai răspuns și cu alte prilejuri, nu există un institut superior special profilat pentru pregătirea cadrelor diplomatice

O LEGENDĂ ORALĂ

Marin Cirloman, comună Lissa, județul Teleorman. Explicația furnizată de dv. în legătură cu afirmația lui Ion Ghița potrivit căreia pe tronul Abisiniei s-ar fi aflat, în secolul trecut, un negus originar din România merită să fie consemnată. Comitele Ioan Slătineanu, ar fi avut o legătură nelegitimă cu o frumoasă sufragioaică Maria sau Anica lui Tobec. Din această legătură a rezultat un copil, pe care boierul, neputând să-l înfiezze, l-a dus mai întâi la București, apoi la Paris, pentru a face studii superioare. Tânărul s-ar fi înrolat ulterior în Legiunea Străină și, datorită deosebitelor sale înzestrări, ar fi obținut gradul de general. Legendă care circula în comuna dv. susține în continuare că „după ocuparea Abisiniei de către francezi, generalul s-a căsătorit cu o principesă abisiniană, iar copiii săi au ajuns pe tronul Abisiniei”. Numai că, în realitate, francezii n-au ocupat niciodată această țară, care și-a păstrat independența continuu, cu excepția perioadei când a fost invadată de trupele fasciste italiene. Pe de altă parte, din cronicile etiopiene, rezultă că împăratul Haile Sellassie ar fi descendent direct al reginei din Saba și a lui Menelik, fiul cel mai mare al regelui Solomon. Se pare, așadar, că bătrînul Marin Boacă și ceilalți bătrîni din comuna dv., care „susțin cu tărie” povestea expusă mai sus, nu ar avea dreptate. Solicităm, în orice caz, și opinia specialiștilor.

STATE NEMEMBRE ALE O.N.U.

La răspunsul adresat de redacție cititorului J. Duduc, în nr. 48 al revistei, aș vrea să mai adaug următoarele: În afara statelor membre, la lucrările organelor O.N.U. mai pot participa în anumite condiții și statele care nu fac parte din această organizație. Astfel, referitor la Adunarea Generală a O.N.U., art. 11, pct. 2 din Cartă prevede că, în probleme privind menținerea păcii și securității internaționale, ea poate fi sesizată și de către state nemembre ale organizației, cărora le poate face și recomandări. Apoi, ședințele Adunării Generale fiind publice, la ele poate participa orice stat interesat. După cum reiese din art. 32, „orice stat care nu este membru al O.N.U., dacă este parte într-un diferend supus examinării Consiliului de Securitate, urmează să fie invitat să participe, fără drept de vot, la discuția privind diferendul respectiv” în condițiile stabilite de Consiliul de Securitate. Mai mult chiar, art. 35, pct. 2 din Cartă dă dreptul oricărui stat care nu este membru al O.N.U. „să atragă atenția Consiliului de Securitate sau Adunării Generale asupra oricărui diferend în care el este parte, dacă acceptă, în prealabil, în legătură

cu acest diferend, obligațiile de rezolvare pe cale pașnică pe care le prevede Carta O.N.U.” în ce privește Curtea Internațională de Justiție (C.I.J.) art. 93, pct. 2 al Cartei O.N.U. stipulează că „un stat care nu este membru al O.N.U. poate fi parte la Statutul C.I.J. în condițiile ce sînt stabilite pentru fiecare caz de Adunarea Generală, la recomandarea Consiliului de Securitate”. Aceasta se deduce și din art. 4, pct. 3 al Statutului Curții. (Sînt astfel părți ale statutului C.I.J., fără a fi membre ale O.N.U., Elveția, Lichtenstein și San Marino). De asemenea, după cum reiese din art. 35, pct. 2 și 3 din Statutul C.I.J., în condițiile stabilite de Consiliul de Securitate, și statele nemembre ale O.N.U. pot supune Curții spre examinare și soluționare un diferend în care ele sînt parte, în acest caz ele putînd participa, fără drept de vot, la dezbaterile Curții. Recunoscînd însă jurisdicția C.I.J. pentru diferendul în cauză, ele sînt obligate a respecta și hotărîrile pe care le va pronunța Curtea. Apoi, de avizele consultative pe care le dă C.I.J. pot beneficia și statele nemembre ale O.N.U.

**D. G. IONAȘIU
student, București**

CAPITALA JAPONIEI...

Mioara Dumitrașcu, Sibiu. Capitala Japoniei și-a sărbătorit, într-adevăr, centenarul în toamna aceasta, dar nu e vorba de împlinirea a o sută de ani de la întemeierea sa, ci de la data cînd fostul oraș Edo și-a schimbat numele în Tokio și a fost proclamat rezidență imperială și centru administrativ al Japoniei. Edo a fost întemeiat în anul 1457 și, datorită poziției sale centrale în ansamblul insulelor care formează Japonia, s-a dezvoltat vertiginos. În 1613 avea 150 000 de locuitori, în 1721 — 1 300 000, în 1943 — 7 500 000, iar astăzi 11 milioane (fără suburbiile), fiind cel mai mare oraș din lume. Modernizarea orașului a ținut pasul cu cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii mondiale. În 1869 s-a introdus telegraful; în 1871, telefonul; în 1872, trenul; în 1874, iluminatul străzilor cu gaz; în 1878, electricitatea; în 1903, automobilul. În secolul nostru, capitala Japoniei a suferit două mari calamități. În 1923, un cutremur a distrus-o în proporție de 70 la sută, făcînd 74 000 de victime, iar în timpul celui de-al doilea război mondial, raidurile aviatice au distrus 770 000 de case (jumătate din totalul existent). Cel mai mare centru urban din lumea de azi reunește în cuprinsul celor 209 de kmp ai ariei sale tot ce este nou în tehnică și confort, în industrie, în urbanistică, în circulație, dar totodată și vicisitudinile marilor aglomerații: cea mai acută criză de locuințe; deficiențe periculoase în aprovizionarea cu apă; o circulație „cumplită și asasină”, cum a fost caracterizată de observatori; lipsă de confort (în

trei sferturi din locuințe); „toate acestea — după cum a spus, la serbarea centenarului, guvernatorul orașului, Riokiki Minobe — fiind rezultatele dezvoltării rapide și deconcertante a progresului și a haosului”.

...ȘI A AUSTRALIEI

Vintilă Dănuțescu, Sibiu. Canberra, actuala capitală a Australiei, nu are nici 50 000 de locuitori (47 000 în anul 1966). Nu este deci unul dintre cele mai mari orașe de pe continent, așa cum înclină să credeți. Întîietatea o deține Sydney, cu 2 300 000 de locuitori, urmat de Melbourne, cu 2 000 000. Crearea orașului Canberra a fost inițiată după plebiscitul din 1910, cînd cele șase state care au format atunci Uniunea australiană nu s-au putut înțelege asupra amplasării capitalei, fiecare dorind ca centrul guvernamental să fie instalat pe teritoriul său. S-a hotărît atunci crearea unui teritoriu federal, în jurul micului stat Canberra (1 600 km²) și s-a organizat un concurs pentru întocmirea planurilor de construire a viitorului oraș. La concurs au participat 137 de arhitecți din toată lumea. Premiul întîii a fost acordat americanului Walter Burly Griffin. Planurile lui au făcut din Canberra, ca amenajare urbanistică și amplasare a principalelor clădiri publice, un mic Washington. Lucrările au început în anul 1913, iar inaugurarea a avut loc în mai 1928. La data aceea Canberra era — după cum doriseră constructorii și guvernul — „primul oraș din lume fără fum, fără praf, fără noroi și fără miros de circiumi”. Fabricile și întreprinderile erau amplasate departe de oraș, iar circulația interioară se făcea numai cu vehicule electrice. Restricțiile de atunci se mențin și astăzi — cu excepția circulației, care se face acum numai cu automobilele. Canberra și-a pierdut unul din galoane: nu mai este mult invidiatul oraș fără fum

EXPLORATORI AI URUGUAYULUI

Aș vrea să adaug cîteva amănunte referitoare la răspunsul dat cititorului Vasile Ghioc din Buzău, despre exploratorii cărora li se datorește denumirea Uruguayului. Începutul cro-

nologiei moderne a Uruguayului este anul 1516, cînd Juan Diaz de Solis a pătruns în estuarul La Plata și a încercat să pună stăpînire pe țărmul de nord al acelei importante guri de riu. În anul 1512, Juan de Solis primi sarcina de a continua explorările lui Vicente Yanez Pinzon, cel care îl însoțise pe Columb în prima expediție a acestuia, în calitate de căpitan al celei de-a treia corăbii „Niña”. Juan Diaz voia să ajungă la Indiile de miazăzi, peste „Marea de Sud” sau „Oceanul de Răsărit”. Prima expediție a lui Solis îi adusese satisfacția descoperirii unei noi „Mar dulce”. Era hotărît ca, după ce va găsi calea de trecere a continentului, să pregătească o nouă expediție în anii 1515-1516. Dar el a pierit într-o ambuscadă, ucis de indieni. În amintirea lui Juan Diaz de Solis, Magellan, primul navigator în jurul lumii, a numit estuarul „Rio de Solis”. De incursiunea lui Magellan e legată originea capitalei Uruguayului. Într-o dimineață cețoasă din ianuarie 1520, marinarul observator de pe un vas al escadreii ar fi strigat triumfător: „Monte vide yo”, adică „eu văd un munte”. Marinarul ar fi văzut colina „Cerro” din Montevideo. Sebastian Caboto pornește, în aprilie 1526, spre insulele Moluce. În februarie 1527 intră în „Fluviul lui Solis”. Echipajul lui Caboto a fost atacat de un trib de indieni agricultori, bine înarmați și organizați. În schimbul unor obiecte, amiralul a obținut de la indieni cîteva podoabe de argint care au făcut o puternică impresie în Spania. Ele au determinat schimbarea numelui estuarului, „Marea Dulce” primi, pentru totdeauna, numele nou de „La Plata” — Rio de la Plata — Fluviul de Argint. În realitate, căutarea „țării de argint” pe acele meleaguri s-a dovedit zadarnică. Mai tîrziu s-a văzut că partenerii comerciali ai lui Caboto, care-i vînduseră podoabele de argint, cumpăraseră, la rîndu-le, aceste obiecte din Peru!

**Gh. BOGASIU
Mizil**

lumea

săptămînal de politică externă editat de
Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România
Redactor-șef Ion Cârje

Redacția și administrația: București, Piața Scînteii 1
Telefon 17.60.10. Internațional 18.50.05. și 18.53.55
Telex 197

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii”

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții

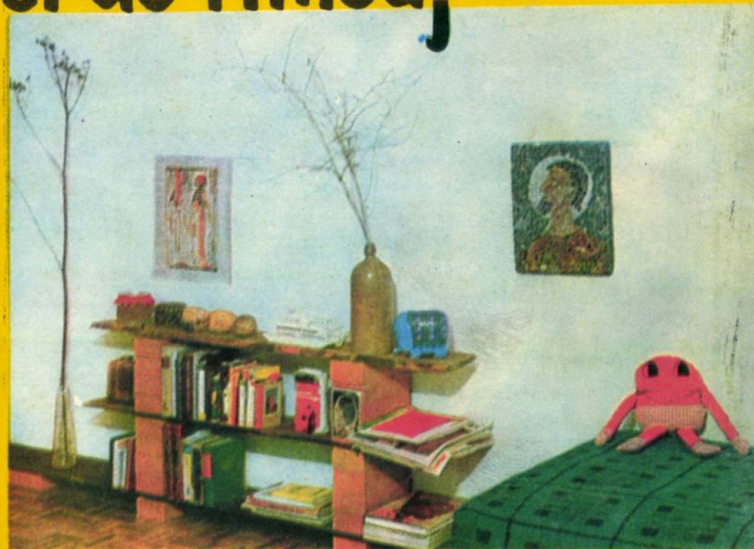
fabrica textilă „4905”

produce

- Finet „Zenit” și „Orient”
- Diverse șifoane
- Carouri „Licurici”, „Olimp” și „Suzi”
- Olandină „Adina” și „Aluniș”
- Inlet vopsit în fir și în bucată
- Gradel

TURDA

intreprinderea de materiale izolatoare si de finisaj

livrează fără repartiție :
Tapete semi-lavabile în diverse
culori și desene, care
înlocuiesc zugrăvitul.
Bandă de izolații
pentru conducte
magistrale pe bază de P.C.Ţ.
Comenzile se vor adresa
la sediul întreprinderii,
Orașul Turda